

**WIELKOPOLSKI
INFORMATOR**
DLA OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
2011

Redakcja

Marcin Halicki
Karolina Migdałek-Piechowiak
Izabela Olszewska-Pawęska
Joanna Armatowska

redaktor prowadzący
pozyskiwanie bazy danych
pozyskiwanie bazy danych
korekta językowa

Projekt graficzny, skład i łamanie

Tomasz Kojder
Mirosław Śmieński

Wydawca

Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych
ul. Hetmańska 56, 60-219 Poznań
tel./faks: 61 823 47 91
biuro@wifoon.pl
www.wifoon.pl

Druk

Poligrafia KS
poligrafiaks@interia.pl

Nakład

1550 egz.

Wydano w ramach projektu „(Nie)Pełnosprawny. Świadomy. Aktywny. Wielkopolski Informator dla Osób Niepełnosprawnych”, dofinansowanego ze środków PFRON będących w dyspozycji Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Szanowni Państwo!

Liczba osób niepełnosprawnych w Wielkopolsce oraz różnorodność indywidualnych i społecznych problemów, jakie powoduje niepełna sprawność u ludzi, ciągle wzrasta. Nasuwa to refleksję, że zbiorowość ta powinna zajmować szczególne miejsce w polityce pomocowej władz województwa.

Wobec braku kompetentnego przedstawiciela środowiska osób niepełnosprawnych wobec władz państwowych i samorządowych szefowie organizacji pozarządowych, statutowo zajmujący się problematyką osób niepełnosprawnych, w 2003 r. powołali Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych (WIFOON).

WIFOON jest charytatywnym, apolitycznym, dobrowolnym i samorządnym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Jest Stowarzyszeniem niezależnym od organów administracji państwowej, organów samorządowych i partii politycznych.

Celem działania WIFOON-u jest reprezentowanie interesów środowiska osób niepełnosprawnych, koordynacja wspólnych działań w zakresie obrony ich praw oraz tworzenia warunków do pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

W kwietniu 2004 r. WIFOON uruchomił Ośrodek Informacji, który prowadzi doradztwo, poradnictwo, szkolenia dla organizacji pozarządowych, a także pomaga w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich prawnych opiekunów. Brak informacji o możliwościach uzyskania pomocy stanowi niejednokrotnie przeszkodę w pełnym uczestnictwie inwalidów w życiu społecznym i zawodowym i dlatego oddajemy do Państwa rąk „Wielkopolski informator dla osób niepełnosprawnych”. Wydawnictwo stanowi odpowiedź na potrzeby środowiska – zgłaszane przez osoby niepełnosprawne, ich rodziny, przyjaciół i organizacje pozarządowe działające na terenie Wielkopolski.

Informator jest praktycznym przewodnikiem, przekazującym wiedzę w przystępny i czytelny sposób, prezentującym interpretacje aktualnych aktów prawnych dotyczących

uprawnień i ulg, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne, a także dane instytucji i organizacji działających na rzecz tego środowiska.

Tylko pełna znajomość przepisów i uregulowań prawnych pozwala na korzystanie z posiadanych uprawnień i różnych form pomocy. Dlatego jesteśmy przekonani, że informacje zawarte w niniejszym przewodniku pozwolą pokrótce zaznajomić Państwa z praktycznym wcielaniem w życie zasad wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie (oczywiście w wybranym zakresie, będącym treścią tego poradnika).

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja spotka się z Państwa pozytywnym odbiorem i życzliwym zainteresowaniem. Jesteśmy otwarci na wszelkie cenne uwagi, sugestie i propozycje co do treści i formy zawartych w nim informacji, które prosimy kierować na adres:

Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych,
ul. Hetmańska 56, 60-219 Poznań.

Wszystkim osobom, które pomogły w opracowaniu niniejszego Informatora, składam serdeczne podziękowanie.

Osoby niepełnosprawne potrzebują niekiedy trochę więcej wsparcia ze strony społeczeństwa niż inni obywatele, aby żyć na podobnym poziomie, jednakże wsparcie to nie powinno być nigdy traktowane jako przywilej, lecz jako należne człowiekowi prawo.

Z wyrazami szacunku
Konrad Kołbik

Prezes Wielkopolskiego Forum
Organizacji Osób Niepełnosprawnych

1. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ – CZYM JEST?

- 1.1. Gwarancje konstytucyjne i Karta Praw Osób Niepełnosprawnych **9**
- 1.2. Definicje niepełnosprawności **10**
- 1.3. Orzecznictwo do celów pozarentowych **11**

2. ULGI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

- 2.1. Ulga na przejazdy środkami komunikacji miejskiej **19**
- 2.2. Ulgi dla osób niepełnosprawnych na przejazdy PKS i PKP **20**
- 2.3. Karta parkingowa i emblemat inwalidzki **24**
- 2.4. Ulgi telekomunikacyjne **25**
- 2.5. Osoby uprawnione do zwolnienia z obowiązku płacenia opłat abonamentowych RTV **27**
- 2.6. Zwolnienia z podatków lokalnych **28**
- 2.7. Ulga dotycząca opłat paszportowych **28**

3. BEZPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE

- 3. Bezpłatne poradnictwo prawne dla osób niepełnosprawnych **31**

4. RENTY

- 4.1. Pojęcie niezdolności do pracy **35**
- 4.2. Prawo do renty **35**
- 4.3. Renta socjalna **37**
- 4.4. Renta rodzinna **39**
- 4.5. Świadczenie rehabilitacyjne **40**

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE

- 5.1. Zasiłek rodzinny **47**
- 5.2. Zasiłek pielęgnacyjny **49**
- 5.3. Świadczenie pielęgnacyjne **49**
- 5.4. Dodatek mieszkaniowy **50**
- 5.5. Składanie wniosków **51**

6. POMOC SPOŁECZNA

- 6.1. Zasiłek okresowy **55**
- 6.2. Zasiłek celowy **56**
- 6.3. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania **57**

7. REHABILITACJA SPOŁECZNA

- 7.1. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym **61**
 - 7.2. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych (ze środków PFRON) **62**
-

7.3. Dofinansowanie likwidacji barier komunikacyjnych ze środków PFRON	63
7.4. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	64
7.5. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osób fizycznych	65

8. SPRZĘT REHABILITACYJNY

8.1. Refundacje na zakup sprzętu ortopedycznego z Narodowego Funduszu Zdrowia	69
8.2. Naprawa sprzętu ortopedycznego	69
8.3. Wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego	77

9. MIESZKALNICTWO

9.1. Mieszkania chronione	81
9.2. Domy pomocy społecznej	81

10. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

10.1. Rola organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych	95
10.2. Lista warsztatów terapii zajęciowej w Wielkopolsce	96
10.3. Środowiskowe domy samopomocy w Wielkopolsce	99

11. ORGANY ADMINISTRACYJNE ISTOTNE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

11.1. Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności	111
11.2. Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Poznaniu	113
11.3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	114
11.4. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	117
11.5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	118
11.6. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	120

12. PROBLEMATYKA UBEZWŁASNOWIENIA

12. Procedura ubezwłasnowolnienia w świetle nowych przepisów	123
--	------------

13. OSOBA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – PEŁNOPRAWNYM PRACOWNIKIEM

13.1. Nowe zasady zatrudniania osób niepełnosprawnych	129
13.2. Uprawnienia pracownicze	133
13.3. Warsztaty terapii zajęciowej	134
13.4. Zakłady aktywności zawodowej	136
13.5. Zakłady pracy chronionej	138
13.6. Powiatowy Urząd Pracy	139
13.7. Oddział Integracji Osób Niepełnosprawnych	144
13.8. Lista placówek doradztwa zawodowego i instytucji rynku pracy	145

1

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

– CZYM JEST?

1.1. GWARANCJE KONSTITUCYJNE I KARTA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawowym aktem prawnym zapewniającym wszystkim obywatelom prawo do prowadzenia niezależnego i godnego życia jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Już na jej początku, w art. 32 ustawy zasadniczej, możemy przeczytać, że „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”, a także: „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”. W punktach następnych czytamy, iż „Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego” oraz że „Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku” (art. 67, 68, 69 ustawy zasadniczej).

O samych osobach niepełnosprawnych traktuje Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, która została wprowadzona w życie uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Jest to akt ogólny i ramowy, deklaracyjny w swej wymowie, co oznacza, że nie nakłada obowiązków wykonawczych na instytucje i urzędy oraz nie daje konkretnych uprawnień. Jednakże warto podkreślić jego główne przesłanie: prawo osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i antydyskryminacyjny charakter.

KARTA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

§ 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Sejm stwierdza, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

- dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,

- pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzając, iż powyższe prawa wynikają z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego, wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do składania corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych.

1.2. DEFINICJE NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Dziś podkreśla się, że niepełnosprawność to relacja między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie) a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wprowadziła następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniające stan zdrowia człowieka:

- niesprawność (*impairment*) – każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;
- niepełnosprawność (*disability*) – każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowy dla człowieka;
- ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (*handicap*) – ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Niepełnosprawność dotyczy całej ludzkości, nie można obarczać problemami związanymi z niepełnosprawnością mniejszości społecznych – każdy człowiek może doświadczyć pogorszenia stanu zdrowia i stać się osobą niepełnosprawną.

W polskim prawodawstwie termin „osoba niepełnosprawna” pojawił się po raz pierwszy w 1982 roku w Uchwale Sejmu z dnia 16 września 1982 r. w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. W roku 1997 powstały dwie definicje. Pierwsza z nich znalazła się w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych i brzmi: „Niepełnosprawne są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”. Druga została zawarta w Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. Ustawa definiuje osoby niepełnosprawne jako „osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie”. Ustawa ta zniósła obowiązujące wcześniej grupy inwalidzkie i wprowadziła nowe nazewnictwo oznaczania stopnia niepełnosprawności. Obecnie mówi się o znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu i niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub też zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej lub w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim: samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się).

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, nie wymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Orzeczenia, na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wydają Powiatowe Zespoły do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności powoływane przez starostów (pierwsza instancja) oraz Wojewódzkie Zespoły do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności powoływane przez wojewodów (druga instancja). Od decyzji drugiej instancji przysługuje prawo odwołania się do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. O całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy orzekają lokalni orzecznicy ZUS dla celów zabezpieczenia społecznego.

Tym samym należy różnicować orzekanie o niepełnosprawności, które podlega kompetencji Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności, i orzekanie o niezdolności do pracy, które podlega kompetencji ZUS.

1.3. ORZECZNICTWO DO CELÓW POZARENTOWYCH

Orzecznictwem do celów pozarentowych zajmują się Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

1.3.1. ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DLA OSOBY PRZED UKOŃCZENIEM 16. ROKU ŻYCIA)

Aby otrzymać powyższe orzeczenie, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności przez przedstawiciela ustawowego dziecka (na obowiązującym druku);
- przedłożyć zaświadczenie lekarskie o aktualnym stanie zdrowia dziecka wystawione przez lekarza prowadzącego leczenie (na obowiązującym druku), które jest ważne przez 30 dni od daty wystawienia;

- dołączyć informację przedstawiciela ustawowego dziecka o zakresie sprawowanej opieki i pielęgnacji (na obowiążującym druku);
- dołączyć dokumenty medyczne potwierdzające uszkodzenie sprawności organizmu dziecka (karty informacyjne z pobyków w szpitalu, badania specjalistyczne, np. wynik badania psychologicznego, konsultacje specjalistyczne, wyniki opisowe badań, tj. RTG, EEG, EMG, KT, MR, USG, wyniki badań laboratoryjnych, kartoteki oraz inne posiadane dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności dziecka (oryginały i kserokopie w celu uwierzytelnienia);
- dołączyć posiadane kserokopie orzeczeń o niepełnosprawności dziecka wydane wcześniej przez Zespół.

Wydanie orzeczenia o niepełnosprawności nie podlega opłacie i następuje nie później niż w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku wraz z kompletem dokumentacji medycznej, a w przypadku spraw szczególnie skomplikowanych, wymagających konieczności uzupełnienia wyników badań specjalistycznych lub konsultacji specjalistycznych – nie później niż w ciągu 2 miesięcy od daty złożenia wniosku.

Na posiedzeniu składu orzekającego uczestniczy obowiązkowo przedstawiciel ustawowy wraz z dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może uczestniczyć w posiedzeniu składu orzekającego z powodu długotrwałej lub nierokującej poprawy choroby, uniemożliwiającej osobiste stawienie potwierdzone zaświadczeniem lekarskim, badanie lekarskie przeprowadza się w miejscu pobytu dziecka.

W przypadku, gdy przewodniczący składu orzekającego uzna posiadaną dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia, może być ona wydana bez badania lekarskiego dziecka.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na piśmie przedstawicielowi ustawowemu dziecka w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego lub przesyła przesyłką pocztową (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru).

Od orzeczenia o niepełnosprawności przysługuje prawo do wniesienia odwołania. Przedstawiciel ustawowy dziecka może wnieść w terminie 14 dni od daty odebrania orzeczenia o niepełnosprawności odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu za pośrednictwem Powiatowego Zespołu, który orzeczenie wydał. Jeśli Powiatowy Zespół uzna, że odwołanie o niepełnosprawności zasługuje w całości na uwzględnienie, wydaje nowe orzeczenie o niepełnosprawności, w którym uchyla lub zmienia zaskarżone orzeczenie.

W sytuacji braku podstaw do zmiany lub uchylecia orzeczenia o niepełnosprawności Powiatowy Zespół w terminie 7 dni przekazuje odwołanie wraz z dokumentacją medyczną w celu rozpatrzenia go przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu (ul. Kazimierza Wielkiego 24/26).

Od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przysługuje odwołanie do Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Wojewódzkiego Zespołu, który orzeczenie wydał. Jeśli Wojewódzki Zespół uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie, wydaje nowe orzeczenie, w którym uchyla lub zmienia zaskarżone orzeczenie.

Postępowanie w sprawach odwołań jest wolne od kosztów i opłat sądowych.

1.3.2. ORZECZENIE O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DLA OSOBY POWYŻEJ 16. ROKU ŻYCIA)

Aby otrzymać powyższe orzeczenie, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- przedłożyć ważne zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia,
- dołączyć inne dokumenty medyczne potwierdzające stan zdrowia w zależności od posiadanych schorzeń, tj.: karty informacyjne ze szpitala, wyniki badań, konsultacji specjalistycznych, wyniki opisowe badań RTG, EEG, EMG, KT, MR, USG, inne wyniki badań laboratoryjnych (wymagane są oryginały i kserokopie dokumentów medycznych – oryginały po uwierzytelnieniu podlegają zwrotowi),
- dołączyć posiadane kserokopie orzeczeń: lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy, orzeczenia KIZ o posiadanej grupie inwalidzkiej lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności – orzeczenie wydane po raz pierwszy i orzeczenie ostatnie.

Wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności nie podlega opłacie i następuje nie później niż w terminie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku wraz z kompletem dokumentacji medycznej, a w sprawach szczególnie skomplikowanych, wymagających badań specjalistycznych lub konsultacji – nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

W posiedzeniu składu orzekającego obowiązkowo uczestniczy osoba zainteresowana.

W szczególnych sytuacjach, kiedy jest to niemożliwe, badania lekarskie przeprowadzane są w miejscu jej pobytu bądź też, jeśli nie jest to konieczne, orzeczenie może być wydane bez badania lekarskiego. Orzeczenie wręcza się na piśmie opiekunowi prawnemu lub osobie zainteresowanej w terminie 14 dni od ogłoszenia na posiedzeniu składu orzekającego lub przesyła pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności przysługuje prawo wniesienia odwołania – w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia – do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności za pośrednictwem Miejskiego Zespołu. Od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przysługuje odwołanie do Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Postępowanie w sprawach odwołań jest wolne od kosztów i opłat sądowych.

1.3.3. ORZECZENIE O WSKAZANIACH DO ULG I UPRAWNIEŃ

Aby uzyskać powyższe orzeczenie, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień (na obowiązującym druku);
- przedłożyć zaświadczenie lekarskie o aktualnym stanie zdrowia (na obowiązującym druku), które jest ważne przez 30 dni od daty wystawienia;
- dołączyć inne dokumenty medyczne potwierdzające uszkodzenie sprawności organizmu mogące mieć wpływ na określenie wskazań oraz zakresu i rodzaju ograniczeń uprawniających do ulg i uprawnień (oryginały i kserokopie w celu uwierzytelnienia);

- dołączyć ważne orzeczenie o grupie inwalidzkiej wydane przez ZUS lub orzeczenie o niezdolności do pracy wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub KRUS (oryginał i kserokopię w celu uwierzytelnienia).

Wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień nie podlega opłacie i następuje nie później w ciągu miesiąca od dnia złożenia wniosku. Osoba zainteresowana uzyskaniem orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień obowiązkowo uczestniczy w badaniu lekarskim w terminie wyznaczonym przez przewodniczącego zespołu.

Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień wręcza się na piśmie w terminie 14 dni od daty badania lekarskiego lub przesyła przesyłką pocztową (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru).

Od orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień nie przysługuje prawo wniesienia odwołania.

1.3.4. LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ (DOTYCZY OSÓB PRZED 16. ROKIEM ŻYCIA)

Aby otrzymać taką legitymację, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie legitymacji o niepełnosprawności przez opiekuna ustawowego,
- dołączyć ważne orzeczenie o niepełnosprawności (wymagane są oryginał i kopia orzeczenia – oryginał po uwierzytelnieniu podlega zwrotowi).

Wydanie legitymacji nie podlega opłacie. Legitymację wydaje się nie później niż 3 dni (robocze) po złożeniu wniosku. Termin odbioru ustala się w dniu składania wniosku lub na życzenie opiekuna wysyła się legitymację pocztą.

1.3.5. LEGITYMACJA OSOBY O STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI (DOTYCZY OSÓB POWYŻEJ 16. ROKU ŻYCIA)

Aby otrzymać taką legitymację, należy:

- złożyć pisemny wniosek o wydanie legitymacji o stopniu niepełnosprawności,
- dołączyć ważne orzeczenie: lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy lub orzeczenie KIZ o posiadanej grupie inwalidzkiej lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności lub wyrok sądu w sytuacji uchylecia orzeczenia (wymagane są oryginał i kopia orzeczenia lub wyroku – po uwierzytelnieniu oryginał podlega zwrotowi),
- dołączyć jedno aktualne zdjęcie o wymiarze 35 mm x 45 mm.

Wydanie legitymacji nie podlega opłacie. Legitymację wydaje się nie później niż 3 dni (robocze) po złożeniu wymaganych dokumentów, zgodnie z terminem ustalonym przy składaniu wniosku lub na życzenie wnioskodawcy przesyła się ją pocztą.

UWAGI KOŃCOWE

Wzory wniosków i załączników można otrzymać bezpośrednio w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

1.3.6. MIEJSCE SKŁADANIA DOKUMENTÓW

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży**
ul. Wiosny Ludów 1, 64-800 Chodzież; tel.: 67 281 16 82
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gnieźnie**
ul. Sobieskiego 20, 62-200 Gniezno; tel.: 61 424 07 43
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu**
Nowe Wrota 7, 63-800 Gostyń; tel./faks: 65 572 75 28; pcp@kostyn.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim**
ul. Mossego 14, 62-065 Grodzisk Wielkopolski; tel./faks: 61 444 67 66; poon@neostrada.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie**
ul. Szubianki 21, 63-200 Jarocin; tel./faks: 62 505 46 06; pcpjarocin@poczta.onet.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu**
ul. Staszica 47a, 62-800 Kalisz; tel./faks: 62 766 77 47

POWIAT KALISKI I MIASTO KALISZ

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie**
ul. Staszica 17, 62-500 Konin; tel.: 63 240 11 54

POWIAT SŁUPECKI, KOLSKI I MIASTO KONIN

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie**
ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin; tel.: 63 243 03 09, faks: 63 242 13 10
pzonkoninhurtowa1@wp.pl

POWIAT TURECKI I GMINA KONIN

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościanie**
ul. Kazimierczaka 41, 64-000 Kościan; tel./faks: 65 511 01 66
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krotoszynie**
ul. Młyńska 2d/1, 63-700 Krotoszyn; tel.: 62 722 88 92; tel./faks: 62 722 88 91

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lesznie**
ul. Lipowa 32, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 82 23; tel./faks: 65 529 82 24; pzson@leszno.pl

MIASTO LESZNO

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lesznie**
pl. Kościuszki 4, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 68 40

POWIAT LESZCZYŃSKI

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Międzychodzie**
ul. 17 Stycznia 143, 64-400 Międzychód; tel.: 95 748 87 24
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomysłu**
ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomysł; tel.: 61 442 67 72
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Obornikach**
ul. 11 Listopada 2a, 64-600 Oborniki; tel./faks: 61 297 31 27
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowie Wielkopolskim**
al. Słowackiego 1c, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel./faks: 62 737 10 98
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrzeszowie**
ul. Zamkowa 17, 63-500 Ostrzeszów; tel./faks: 62 732 07 55; pz_ostrzeszow@o2.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pile**
al. Wojska Polskiego 49b, 64-920 Piła; tel./faks: 67 213 15 78; zonnneostrada@pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pleszewie**
ul. Kazimierza Wielkiego 7a, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 01 61
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu**
ul. Jackowskiego 18, 68-823 Poznań; tel./faks: 61 843 47 05; orzekanie@powiat.poznan.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rawiczu**
Wały Jarosława Dąbrowskiego 2, 63-900 Rawicz; tel.: 65 545 35 05; zon@powiatrawicki.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szamotułach**
ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły; tel./faks: 61 292 03 20
pzoonszamotuły@poczta.onet.pl
- **Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności**
ul. Kasprzaka 16, 60-237 Poznań, pokój 123 (sekretariat); tel.: 61 865 39 63
mzon@um.poznan.pl
- **Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności**
ul. Kazimierza Wielkiego 24/26, 61-863 Poznań; tel.: 61 850 87 60; faks: 61 852 18 91
zn@poznan.uw.gov.pl

2

ULGI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

2.1. ULGA NA PRZEJAZDY ŚRODKAMI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

PRZEJAZDY BEZPŁATNE (100% ULGI)

Osoby niepełnosprawne (w tym dzieci i młodzież) wraz z opiekunem są upoważnione do bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej. Na żądanie kontrolera osoba uprawniona musi okazać jeden z niżej wymienionych dokumentów:

- ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważna legitymacja – stwierdzające jeden z niżej przedstawionych stanów faktycznych:
 - całkowita niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji,
 - całkowita niezdolność do samodzielnej egzystencji,
 - znaczny stopień niepełnosprawności,
 - I grupa inwalidztwa,

wydane przez ustawowo uprawnione organy emerytalno-rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości,

- ważne orzeczenie o niepełnosprawności albo ważna legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia, wydane przez ustawowo uprawnione zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości,
- ważną legitymację wydaną przez szkoły i placówki specjalne (wzór MEN – II/182/2 albo MENiS – II/182/2),
- ważną legitymację uprawniającą do przejazdów na trasie: miejsce zamieszkania-szkola-miejsce zamieszkania dla opiekunów uczniów posiadających legitymacje szkolne według wzoru MEN – II/182/2 albo MENiS – II/182/2, wystawioną na podstawie legitymacji szkolnej ucznia i dowodu tożsamości opiekuna przez Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu, wraz z ważnym dowodem tożsamości,
- ważną legitymację wydaną przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, z wpisem stwierdzającym całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub znaczny stopień niepełnosprawności (dawna I grupa inwalidztwa),
- ważne orzeczenie lub wypis z ważnego orzeczenia albo ważną legitymację, stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy lub umiarkowany stopień niepełnosprawności tylko z powodu niesprawności narządu wzroku (dawna II grupa inwalidztwa), wydane przez ustawowo uprawnione organy emerytalno-rentowe lub zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, wraz z ważnym dowodem tożsamości,
- ważną legitymację wydaną przez Polski Związek Niewidomych, z jednym z następujących wpisów, stwierdzających:
 - znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
 - całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidztwa) lub całkowitą niezdolność do pracy (dawna II grupa inwalidztwa).

OSOBY POBIERAJĄCE ZASIŁEK STAŁY LUB ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE ORAZ OSOBY POBIERAJĄCE RENTĘ SOCJALNĄ

Osoby pobierające zasiłek stały lub świadczenie pielęgnacyjne są zobowiązane okazać ważną decyzję o przyznaniu zasiłku stałego lub świadczenia pielęgnacyjnego wydaną przez właściwy organ w Poznaniu – w trakcie przejazdów w granicach Poznania, lub przez właściwe organy

na terenie gmin objętych porozumieniami międzygminnymi – w trakcie przejazdów na terenie miejscowości zamieszkania osób uprawnionych objętych porozumieniami międzygminnymi, wraz z ważnym dowodem tożsamości.

Osoby pobierające rentę socjalną są zobowiązane okazać ważną decyzję o przyznaniu renty socjalnej lub ważną legitymację osoby uprawnionej do renty socjalnej lub aktualny odcinek renty socjalnej, wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Poznaniu, w trakcie przejazdów w granicach Poznania lub w trakcie przejazdów na terenie miejscowości zamieszkania osób uprawnionych objętych porozumieniami międzygminnymi, wraz z ważnym dowodem tożsamości.

Do przejazdów ulgowych (50%) są uprawnione osoby głuchonieme na podstawie legitymacji wydanej przez Polski Związek Głuchych, z jednym z następujących wpisów, stwierdzających:

- umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności,
- całkowitą niezdolność do pracy (dawna II grupa inwalidztwa) lub częściową niezdolność do pracy (dawna III grupa inwalidztwa).

Wózek inwalidzki, z którego korzysta osoba niepełnosprawna, nie podlega opłacie za przewóz.

W przypadku autobusu wyposażonego w tak zwany „przyklek”, ułatwiający wsiadanie i wysiadanie, osoby niepełnosprawne (w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich) oraz osoby z wózkami dziecięcymi mogą skorzystać z tej funkcji pod warunkiem, że przed podjechaniem pojazdu na przystanek oczekują w widocznym miejscu i zasygnalizują zamiar odbycia podróży albo przed opuszczeniem pojazdu poinformują o swoim zamiarze prowadzącego pojazd poprzez naciśnięcie odpowiednio oznaczonego przycisku.

Pasażer zajmujący miejsce wyznaczone w pojeździe dla kobiet ciężarnych i osób z dzieckiem na rękę oraz dla inwalidów powinien je zwolnić w razie zgłoszenia chęci zajęcia tego miejsca przez osoby, dla których jest ono przeznaczone. W pojazdach niskopodłogowych, wyposażonych w stanowisko dla podróżnych niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, pasażer powinien umożliwić takim osobom ustawienie wózka w wyznaczonym miejscu.

PODSTAWA PRAWNA

Regulamin przewozów na linii miejskie Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Poznaniu Spółka z o.o., zatwierdzony Zarządzeniem nr 448/2003/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 6 czerwca 2003 r. wraz ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem nr 187/2004/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 20 lutego 2004 r. oraz Zarządzeniem nr 275/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 18 kwietnia 2007 r.

Źródło: ztm.poznan.pl/bilety/ulgi-i-zwolnienia-nowe

2.2. ULGI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA PRZEJAZDY PKS I PKP

Osoby niepełnosprawne korzystające z przejazdów środkami transportu PKS i PKP uprawnione są do korzystania z ulg przy zakupie biletów na przejazdy. Aby mieć do nich prawo, należy mieć ze sobą dokumenty potwierdzające stopień niepełnosprawności. Od stopnia niepełnosprawności uzależniona jest wysokość zniżki.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. określa rodzaje dokumentów uprawniających do korzystania przez osoby niepełnosprawne z określonych zniżek.

Do zniżek uprawnione są:

- osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji – osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albo posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, bądź inwalidów I grupy, jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidzkiej nie utraciło mocy,
- dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne – dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24. roku życia oraz studentów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych do ukończenia 26. roku życia,
- opiekunowie lub przewodnicy – jedna osoba pełnoletnia, a w przypadku przewodnika osoby niewidomej – osoba, która ukończyła 13 lat albo pies przewodnik.

Ulga 100% – to uprawnienie do uzyskania w kasie biletowej przewoźnika biletu z ulgą 100%, wydawanego nieodpłatnie.

UPRAWNIENI

■ Dzieci do lat 4

Przejazdy PKP: ulga 100% na pociągi osobowe, pociągi ekspresowe, IC, EC

Przejazdy PKS: ulga 100% na autobusy zwykłe i przyspieszone

Uwagi: PKS (zwykły i przyspieszony) pod warunkiem nie korzystania przez dziecko z oddzielnego miejsca

■ Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji, opiekun powyżej 18 lat, przewodnik powyżej 13 lat lub pies przewodnik

Przejazdy PKP: ulga 95% na pociągi osobowe i ekspresowe, IC, EC; bilety jednorazowe, klasa 2, w klasie 1 dopłata

Przejazdy PKS: ulga 95% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pociągi pociągowe; bilety jednorazowe

■ Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne

Przejazdy PKP: ulga 78% na pociągi osobowe, pociągi ekspresowe, IC, EC; bilety jednorazowe lub miesięczne imienne, klasa 2, w klasie 1 dopłata

Przejazdy PKS: ulga 78% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pociągi pociągowe; bilety jednorazowe lub miesięczne imienne

Uwagi: Wyłącznie w ramach przejazdów celowych, których katalog zawiera ustawa, np. dom-szkola-dom

■ Rodzice lub opiekunowie dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej

Przejazdy PKP: ulga 78% na pociągi osobowe, pociągi ekspresowe, IC, EC; bilety jednorazowe, klasa 2, w klasie 1 dopłata

Przejazdy PKS: ulga 78% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pociągi pociągowe; bilety jednorazowe

■ **Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji**

Przejazdy PKP: ulga 49% na pociągi osobowe – bilety jednorazowe; ulga 37% na pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC – bilety jednorazowe, klasa 2, w klasie 1 dopłata

Przejazdy PKS: ulga 49% na autobusy zwykłe; ulga 37% na autobusy przyspieszone i pospieszne; bilety jednorazowe

■ **Osoby niewidome uznane za niezdolne do samodzielnej egzystencji**

Przejazdy PKP: ulga 93% na pociągi osobowe; ulga 51% na pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC

Przejazdy PKS: ulga 93% na autobusy zwykłe; ulga 51% na autobusy przyspieszone i pospieszne

Uwagi: Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne

■ **Osoby niewidome, które nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji**

Przejazdy PKP: ulga 37% na pociągi osobowe, pospieszne i ekspresowe, IC, EC; bilety jednorazowe lub miesięczne imienne

Przejazdy PKS: ulga 37% na autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne; bilety jednorazowe

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (DzU z 2002 r., nr 175, poz. 1440, z późn. zm.).

Dokumentami poświadczającymi uprawnienia do korzystania z tych ulg są:

- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- wypis z treści orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej lub komisji lekarskiej MSWiA o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzający całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji,
- zaświadczenie ZUS stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy KRUS stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- wypis z treści komisji lekarskiej KRUS stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- zaświadczenie KRUS stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- legitymacja emeryta-rencisty wojskowego z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- legitymacja emeryta-rencisty policyjnego z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidów,
- legitymacja osoby niepełnosprawnej stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności wydana przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania do Niepełnosprawności.

Uwaga! Wyżej wymienione dokumenty okazuje się zawsze wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym tożsamość!

Osoby niewidome, nieuznane za niezdolne do samodzielnej egzystencji, mają prawo do 37% ulgi w 2 klasie pociągów osobowych, pospiesznych, ekspresowych oraz autobusach PKS przyspieszonych i pospiesznych.

Do ulg uprawnia jeden z dokumentów stwierdzających inwalidztwo, niezdolność do pracy albo niepełnosprawność z powodu stanu narządu wzroku:

- wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia,
- wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS,
- legitymacja osoby niepełnosprawnej wystawiona przez uprawniony organ,
- legitymacja Polskiego Związku Niewidomych lub Związku Ociemniałych Żołnierzy RP.

Prawo do 95% ulgi na przejazdy w drugiej klasie pociągów pospiesznych, ekspresowych, IC i EC oraz autobusach PKS przyspieszonych i pospiesznych posiada opiekun towarzyszący w podróży osobie o znacznym stopniu niepełnosprawności, który musi mieć ukończone 13 lat lub przewodnik towarzyszący w podróży osobie ociemniałej lub niewidomej. Należy pamiętać, że za psa przewodnika również uiszcza się ulgową opłatę. Do skorzystania z ulgi wystarczy jeden z dokumentów inwalidy, osoby niepełnosprawnej, osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, niewidomej lub ociemniałej.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna oraz ich rodzice i opiekunowie (chodzi o jedno z rodziców oraz o jednego opiekuna) mają prawo do 78% ulgi w przejazdach PKP i PKS na trasie z miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu do: szkoły, przedszkola, ośrodka rehabilitacji, domu pomocy społecznej, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny i z powrotem.

Z ulgi mogą korzystać dzieci i młodzież do lat 24 (studenci do 26. roku życia).

Dokumentami poświadczającymi uprawnienia dzieci i młodzieży są:

- dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym – legitymacja szkolna albo studencka, wraz z dokumentem wymienionym poniżej,
- dla dzieci i młodzieży nieuczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym – legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia, wystawiona przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, legitymacja osoby niepełnosprawnej wystawiona przez Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, wypis z treści orzeczenia KIZ stwierdzający zaliczenie do jednej z grup inwalidów, wypis z treści orzeczenia lekarza ZUS stwierdzający częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne, wraz z jednym z dokumentów, o których mowa w powyższych dwu punktach, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:

- termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym,
- potwierdzenie stawienia się na badania, konsultacje, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 (DzU poz. nr 179) w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów publicznego transportu zbiorowego.

2.3. KARTA PARKINGOWA I EMBLEMAT INWALIDZKI

Karta parkingowa upoważnia osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządów ruchu i przewożących ich opiekunów do:

- niestosowania się do niektórych znaków drogowych (zakaz ruchu w obu kierunkach B-1, zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych B-3, zakaz wjazdu autobusów B3a, zakaz wjazdu motocykli B-4, zakaz wjazdu motorowerów B-10, zakaz postoju B-35, B-37, B-38, B-39),
- parkowania samochodu w miejscach wyznaczonych dla kierowców niepełnosprawnych, tzw. „kopertach” oznaczonych znakami P-20, P-24, T-29.

Kartę parkingową wydaje się na podstawie jednego z dokumentów:

- orzeczenia o zaliczeniu do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy (również orzeczenia zaliczającego do II grupy inwalidzkiej),
- orzeczenia o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wraz z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego,
- orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji (również orzeczenia zaliczającego do I grupy inwalidzkiej, orzeczenia o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wraz z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego),
- orzeczenia o zaliczeniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności o przyczynie niepełnosprawności z kodu R lub N,
- orzeczenia o zaliczeniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności wraz ze wskazaniem o ograniczonej sprawności ruchowej,
- orzeczenia równoważnego z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności (III grupa inwalidzka, orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy lub celowości przekwalifikowania zawodowego), w którym nie jest określona przyczyna niepełnosprawności – w tym przypadku trzeba jednak posiadać dodatkowo zaświadczenie lekarskie potwierdzające ograniczenie sprawności ruchowej.

Karta Parkingowa wydawana jest przez starostę.

Za jej wydanie pobiera się opłatę w wysokości ustalonej przez ministra właściwego do spraw transportu – aktualnie opłata wynosi 25 zł.

Aby otrzymać kartę parkingową, potrzebne są następujące dokumenty:

- wniosek o wydanie karty parkingowej,
- ważne orzeczenie o niepełnosprawności,
- zaświadczenie lekarskie potwierdzające ograniczenie sprawności ruchowej w przypadku orzeczeń o stopniu lekkim niepełnosprawności,

- aktualna fotografia o wymiarach 3,5 cm x 4,5 cm bez nakrycia głowy,

Karta parkingowa powinna być umieszczona za przednią szybą pojazdu samochodowego w sposób umożliwiający odczytanie jej pierwszej strony.

Uwaga: emblemat inwalidzki naklejony na szybie samochodu nie jest formalnym dokumentem uprawniającym do niestosowania się do niektórych znaków drogowych. Naklejka to tylko oznaczenie pojazdu, którym porusza się osoba niepełnosprawna.

PODSTAWA PRAWNA

DzU z 2002 r., nr 13, poz. 126.

2.4. ULGI TELEKOMUNIKACYJNE

Zgodnie z obowiązującymi przepisami żadna z firm telekomunikacyjnych, czy to telefonia stacjonarna czy komórkowa, nie jest zobligowana prawnie do wprowadzenia ulg w opłatach dla osób niepełnosprawnych. Przyznanie tego rodzaju przywilejów zależy jedynie od zarządów firm. Według stanu z września 2007 roku specjalne oferty dla osób niepełnosprawnych posiadają firmy Telekomunikacja Polska S.A. oraz sieć telefonii komórkowej Plus.

TP S.A.

Popularna „tepsa” osobom niepełnosprawnym ma do zaproponowania 50% rabatu na podłączenie oraz w opłatach za abonament w planie TP standardowym, socjalnym i planie sekundowym TP dom. Ulga przysługuje osobom, które ukończyły 16. rok życia i mają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności w związku z chorobą wzroku oraz osobom ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w związku z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu.

Na żądanie osoby niewidomej lub słabo widzącej, potwierdzone okazaniem przez tę osobę dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność, TP sporządza informację o danych zawartych na fakturze wraz z podstawowym wykazem wykonanych usług telekomunikacyjnych w alfabecie Braille'a lub przy użyciu dużej czcionki albo wysyła je pocztą elektroniczną w formacie tekstowym.

Abcy skorzystać z pozostałej części oferty TP S.A. (innych planów i usług) konieczne jest jednak opłacanie abonamentu w pełnej wysokości, co oznacza, że nie można wówczas korzystać z 50% ulgi.

Dokumentem, na podstawie którego TP S.A. przyznaje rabat, jest orzeczenie o niepełnosprawności zawierające symbole schorzeń: 04-O (oczy) oraz 03-L (mowa, słuch). Jeśli osoba niepełnosprawna nie ma orzeczenia lub ma inny dokument niezawierający tych oznaczeń, musi postarać się o nowe orzeczenie w Powiatowym lub Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Wyjątkowo traktowane są osoby, które nabyły prawo do rabatu wcześniej – na podstawie Rozporządzenia Ministra Łączności z dn. 21 października 1996 r. w sprawie określenia zakresu dostępu osób niepełnosprawnych do świadczonych usług pocztowych lub telekomunikacyjnych o charakterze powszechnym. Jeśli mają one orzeczenie stałe, ulga przysługuje bez konieczności wyrobienia

nowego orzeczenia, a osobom z orzeczeniem czasowym rabat przysługuje na czas w nim określony.

Rabat w Telekomunikacji Polskiej S.A. może uzyskać także opiekun prawny osoby niepełnosprawnej – pod warunkiem, że jest na stałe lub czasowo zameldowany wraz z nią we wspólnym mieszkaniu lub budynku.

Więcej informacji można uzyskać pod numerem tel. 9333 „błękitna linia” lub na stronie internetowej: www.tp.pl.

PLUS

Sieć telefonii komórkowej Plus osobom niepełnosprawnym oferuje 50% zniżki w opłacie aktywacyjnej oraz taką samą zniżkę w opłacie abonamentowej. O ulgi mogą się ubiegać wyłącznie:

- osoby niepełnosprawne z uszkodzeniem narządu słuchu lub mowy w stopniu powodującym konieczność korzystania z tekstofonu lub wideofonu albo z uszkodzeniem narządu wzroku zakwalifikowanym do I grupy inwalidzkiej;
- prawni opiekunowie osób niepełnosprawnych opisanych w powyższym punkcie oraz rodzice i dzieci pozostający z taką osobą w gospodarstwie domowym.

Zniżki realizowane są po przedstawieniu następujących dokumentów:

- Inwalidztwo z tytułu utraty wzroku:
 - orzeczenia lub wypisu z treści orzeczenia o stopniu niepełnosprawności określającego przyznanie pierwszej grupy inwalidztwa (znacznym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji) z tytułu utraty wzroku,
 - oświadczenia, że Klient nie korzysta i w jego gospodarstwie domowym nie jest wykorzystywana zniżka przyznana przez innych operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne (dotyczy to także telefonii stacjonarnej).
- Inwalidztwo z tytułu utraty słuchu:
 - zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza danej specjalności określającego uszkodzenie narządu słuchu lub mowy w stopniu powodującym konieczność korzystania z tekstofonu lub wideofonu albo stwierdzającego obustronną głuchotę lub obustronny niedosłuch przekraczający 70 dB HL,
 - oświadczenia, że Klient nie korzysta i w jego gospodarstwie domowym nie jest wykorzystywana zniżka przyznana przez innych operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne (dotyczy także telefonii stacjonarnej).
- Inwalidztwo z tytułu utraty mowy:
 - zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza danej specjalności określającego uszkodzenie narządu słuchu lub mowy w stopniu powodującym konieczność korzystania z tekstofonu lub wideofonu albo orzeczenia lub wypisu z treści orzeczenia o stopniu niepełnosprawności określającego przyznanie pierwszej grupy inwalidztwa (znacznym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji) wraz z zaświadczeniem lekarskim określającym upośledzenie narządu mowy,

- oświadczenia, że Klient nie korzysta i w jego gospodarstwie domowym nie jest wykorzystywana zniżka przyznana przez innych operatorów świadczących usługi telekomunikacyjne (dotyczy to także telefonii stacjonarnej).

Więcej informacji na stronie: www.plus.pl/oferta_indywidualna/

2.5. OSOBY UPRAWNIONE DO ZWOLNIENIA Z OBOWIĄZKU PŁACENIA OPŁAT ABONAMENTOWYCH RTV

- osoby zaliczone do I grupy inwalidów (należy to potwierdzić na pocztce orzeczeniem ZUS),
- osoby o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji (należy to na pocztce potwierdzić orzeczeniem ZUS lub Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności),
- osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (należy to potwierdzić na pocztce orzeczeniem ZUS lub Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności),
- osoby o trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny (należy to potwierdzić na pocztce orzeczeniem i zaświadczeniem o pobieraniu zasiłku),
- osoby, które ukończyły 75 lat (należy to potwierdzić na pocztce dowodem osobistym),
- osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej lub rentę socjalną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego organu emerytalno-rentowego (należy to potwierdzić na pocztce decyzją MOPS lub ZUS),
- osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 db (należy to potwierdzić na pocztce legitymacją Polskiego Związku Głuchych, orzeczeniem lub zaświadczeniem lekarskim potwierdzającym głuchotę),
- osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15% (należy to potwierdzić na pocztce legitymacją Polskiego Związku Niewidomych, Związku Ociemniałych Żołnierzy RP, orzeczeniem lub zaświadczeniem lekarskim),
- inwalidzi wojenni i wojskowi (należy to potwierdzić na pocztce książeczką inwalidy wojennego lub wojskowego),
- kombatancki będący inwalidami wojennymi lub wojskowymi (należy to potwierdzić na pocztce legitymacją osoby represjonowanej),
- inwalidzi będący ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (należy to potwierdzić na pocztce legitymacją osoby represjonowanej),
- członkowie rodzin po kombatantach będących inwalidami wojennymi lub wojskowymi oraz członkowie rodzin po inwalidach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (należy to potwierdzić na pocztce zaświadczeniem z Urzędu ds. Kombatantów oraz legitymacją ZUS z wpisem: członek rodziny po zmarłym inwalidzie wojennym lub wojskowym),
- inwalidzi, którzy byli żołnierzami zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianymi w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (należy to potwierdzić na pocztce zaświadczeniem z organu wojskowego potwierdzającym rodzaj i okres tej pracy oraz orzeczeniem o inwalidztwie).

Formalności tych można dokonać również za pośrednictwem listonosza. Zwolnienia powyższe nie przysługują wyżej wymienionym osobom, jeśli mieszkają one we wspólnym gospodarstwie domowym z co najmniej dwiema osobami, które ukończyły 26. rok życia i nie spełniają warunków do uzyskania zwolnienia z obowiązku płacenia abonamentu RTV.

2.6. ZWOLNIENIA Z PODATKÓW LOKALNYCH

Osoby niepełnosprawne (niewidome, głuchonieme, niedołążne) są zwolnione z płacenia podatku od posiadania psów (będących pomocą dla tych osób) na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (niezdolności do pracy, inwalidztwie).

PODSTAWA PRAWNA

DzU z 2002 r., nr 9, poz. 84, z późn. zm.

2.7. ULGA DOTYCZĄCA OPŁAT PASZPORTOWYCH

Do 50% ulgi przy opłatach związanych z wyrabianiem paszportu mają prawo m.in.:

- emeryci,
- renciści,
- niepełnosprawni oraz małżonkowie pozostający na utrzymaniu tych osób,
- przebywający w domach opieki społecznej lub zakładach opiekuńczych,
- pobierający stałe zasiłki z pomocy społecznej w wysokości 50 zł.

PODSTAWA PRAWNA

DzU z 1996 r., nr 152, poz. 725, z późn. zm.

3

BEZPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE

3. BEZPŁATNE PORADNICTWO PRAWNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

■ **Bezpłatne Biuro Porad Prawnych**

przy Wielkopolskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych; ul. Hetmańska 56, 60-219 Poznań; tel.: 61 823 47 91 lub e-mail: prawo@wifoon.pl; niezbędne jest wcześniejsze umówienie się na poradę

■ **Wielkopolska Rada Koordynacyjna**

ul. Szewska 9; tel.: 61 624 28 92 (infolinia czynna w godzinach porad); poniedziałki i środy w godz. 12.00-18.00; wtorki w godz. 15.00-18.00

■ **Fundacja Taurus**

Udzielenie wsparcia prawnego mieszkańcom powiatów: poznańskiego, gnieźnieńskiego i miasta Poznania; ul. Ratajczaka 26/6; tel.: 61 666 03 16; poniedziałki i środy w godz. 9.00-19.00

■ **Bezpłatne porady prawne w Fundacji Familijny Poznań „Sieć Biur Porad Prawnych i Informacji Obywatelskiej”**

Poznań, ul. Staszica 15, tel.: 61 843 63 04; Konin, ul. Południowa 2a, tel.: 63 220 24 20; Leszno, ul. Kościelna 3, tel.: 65 521 02 02; Piła, ul. 14 Lutego 13, tel.: 67 387 87 87; na termin porady prawnej należy umówić się osobiście w wybranym Biurze Porad: poniedziałki, środy i piątki w godz. 8.00-16.00 oraz wtorki i czwartki w godz. 12.00-20.00

■ **Studencka Uniwersytecka Poradnia Prawna**

sekcja cywilna, karna, administracyjna; dom Studencki „Hanka”; al. Niepodległości 26, 61-714 Poznań; tel.: 61 829 39 10; od poniedziałku do piątku po telefonicznym umówieniu się na wizytę

■ **Bezpłatne porady prawne w redakcji gazety „Polska-Głos Wielkopolski”**

ul. Grunwaldzka 19, 60-782 Poznań; tel.: 61 860 60 01; spotkanie po telefonicznej rejestracji; rejestracja czynna w poniedziałki w godzinach 10.30-11.00

■ **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów**

ul. Młyńska 5, 61-729 Poznań; tel.: 61 853 27 21; we wtorki i środy w godzinach 10.00-12.00 (po telefonicznym umówieniu wizyty); porady prawne udzielane wyłącznie członkom Związku

■ **Okręgowa Izba Radców Prawnych w Poznaniu**

ul. Chwaliszewo 69 (Stare Miasto); tel.: 61 853 57 55; bezpłatne porady dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej; każdy pierwszy wtorek miesiąca w godz. 16.00-18.00; zapisy przyjmowane są od połowy miesiąca poprzedzającego.

■ **Biuro doradcze „Gestor”**

ul. Słowackiego 13/29, 60-822 Poznań; tel.: 61 847 23 16; zapisy telefoniczne

■ **Stowarzyszenie Obrony przed Przemocą „Viktoria”**

Dom Kultury; os. Polan 100, 60-454 Poznań; tel.: 61 868 16 30; piątki w godzinach 16.00-19.00 (po telefonicznym umówieniu wizyty)

- **Okręgowy Inspektorat Pracy w Poznaniu**
ul. Św. Marcin 46/50, pok. 813, 61-807 Poznań; tel.: 61 859 90 05
- **Stowarzyszenie Solidarność z Bezrobotnymi**
ul. Zamkowa 7a, 61-768 Poznań; tel.: 61 853 09 47; czwartki w godzinach 15.00-17.00 (po telefonicznym umówieniu wizyty)

4

RENTY

4.1. POJĘCIE NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Za częściowo niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła w znacznym stopniu zdolność do pracy zgodnej z posiadanym przez nią poziomem kwalifikacji.

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji.

4.2. PRAWO DO RENTY

Prawo do renty przysługuje, gdy ubezpieczony osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy, uzależniony od wieku, w którym wystąpiła niezdolność do pracy. I tak:

- 1 rok, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 20 do 22 lat,
- 3 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 22 do 25 lat,
- 4 lata, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku od 25 do 30 lat,
- 5 lat, jeżeli niezdolność wystąpiła w wieku powyżej 30 lat (Okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Do dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej).

Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy okresy składkowe i nieskładkowe.

Przyznanie renty jest możliwe również wówczas, gdy niezdolność do pracy powstała w okresie późniejszym niż 18 miesięcy od ustania okresów wskazanych w ustawie. Z przepisu tego mogą jednak skorzystać tylko te osoby, które zostały uznane za całkowicie niezdolne do pracy, a ponadto legitymują się odpowiednio długim stażem pracy, tj. co najmniej 20-letnim w przypadku kobiety i 25-letnim w przypadku mężczyzny okresem składkowym i nieskładkowym.

4.2.1. RENTA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Przysługuje ona ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,

- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (są to ustawowo określone okresy uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz przy obliczaniu ich wysokości, przy czym okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych),
- niezdolność do pracy powstała w wymienionych w ustawie okresach składkowych (np. zatrudnienia i w innych okresach ubezpieczenia) lub nieskładkowych (np. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od zakończenia tego okresu.

Renta z tytułu niezdolności do pracy może być:

- stała, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała,
- okresowa, jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa (przysługuje ona przez okres wskazany w decyzji organu rentowego).

Niezdolność do pracy jest orzekana na okres nie dłuższy niż 5 lat, chyba że według wiedzy medycznej nie ma rokowań co do odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu. Wówczas niezdolność do pracy będzie orzekana na okres dłuższy niż 5 lat.

Przepisy stanowią również, że jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego (60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny), w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku.

WYSOKOŚĆ RENTY

Wysokości renty ustala się w następujący sposób:

- Renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy:
 - 24% kwoty bazowej,
 - po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych, z uwzględnieniem pełnych miesięcy,
 - po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych, z uwzględnieniem pełnych miesięcy,
 - po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresu brakującego do pełnych 25 okresów składkowych i nieskładkowych, przypadających od dnia zgłoszenia wniosku o rentę do dnia ukończenia przez wnioskodawcę 60 lat – tzw. staż hipotetyczny.
- Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75% renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

4.2.2. RENTA SZKOLENIOWA

Renta szkoleniowa przysługuje, jeśli:

- ubezpieczony spełni warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy,

- uzyska orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie.

Renta przyznawana jest na okres 6 miesięcy. Na wniosek starosty istnieje możliwość przedłużenia tego okresu na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego o dalsze 30 miesięcy.

Okres 6 miesięcy może ulec skróceniu, jeśli przed upływem tego okresu starosta zawiadomi organ rentowy o braku możliwości przekwalifikowania do innego zawodu lub o tym, że osoba zainteresowana nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu.

Renta szkoleniowa wynosi 75% podstawy jej wymiaru i nie może być niższa niż najniższa wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

4.3. RENTA SOCJALNA

Przysługuje ona osobom pełnoletnim całkowicie niezdolnym do jakiegokolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole podstawowej, średniej lub wyższej przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy i przewidywanego okresu jej trwania dokonuje lekarz orzecznik ZUS na zasadach i w trybie określonym w Ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DzU z 2004 r., nr 39, poz. 353, z późn. zm.). W myśl tej ustawy za całkowicie niezdolną do pracy uważa się osobę, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Przy ocenie prawa do tej renty nie jest istotne, kiedy powstała całkowita niezdolność do pracy, lecz to, aby niezdolność ta była skutkiem naruszenia sprawności organizmu, powstałego we wskazanych okresach.

Renta socjalna nie przysługuje osobom, które:

- mają ustalone prawo do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy lub inwalidzkiej, świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego,
- pobierają świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych,
- są tymczasowo aresztowane albo odbywają karę pozbawienia wolności,
- mają ustalone prawo do renty rodzinnej (części renty) przez jednostkę organizacyjną ZUS lub przez inny organ emerytalno-rentowy (np. KRUS) w wysokości przekraczającej 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- są właścicielami lub posiadaczami (samodzielnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 5 ha przeliczeniowych lub występują jako współwłaściciele,
- posiadają udziały w takiej nieruchomości, a udział ten przekracza 5 ha przeliczeniowych.

Jak wcześniej wspomniano, renta socjalna nie przysługuje osobie, która jest uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy. Jednakże od tej zasady istnieje wyjątek. Dotyczy on osoby, która: ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym tzw. renty uczniowskiej

oraz ma ustalone prawo do renty rodzinnej, przy czym wysokość renty rodzinnej jest niższa lub równa 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, jeśli osoba ta pobiera rentę rodzinną jako świadczenie wyższe lub wybrane.

WYSOKOŚĆ RENTY SOCJALNEJ

Renta socjalna może być przyznana na stałe, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, lub na wskazany okres, jeśli niezdolność do pracy jest czasowa.

Renta socjalna przyznawana jest w stałej wysokości, wynoszącej 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta ta podlega waloryzacji na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy emerytalnej.

W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o rentę socjalną jest jednocześnie uprawniona do renty rodzinnej, której wysokość nie przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, przysługuje jej prawo do obydwu tych świadczeń. Tym samym osobie uprawnionej do renty socjalnej zostanie przyznana renta rodzinna, której wysokość nie przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Łączna wysokość renty rodzinnej i renty socjalnej nie może przekraczać 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W przypadku jednak, gdy łączna wysokość tych dwóch świadczeń przekracza 200% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, obniżeniu podlega wysokość renty socjalnej. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być jednak niższa niż 10% kwoty najniższej renty.

Renta socjalna jest świadczeniem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Zatem z kwoty renty odlicza się zaliczkę na podatek dochodowy, a także potrąca składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Z kwoty renty mogą być także potrącane inne należności wskazane w art. 139 ust. 1 ustawy emerytalnej, np. kwoty nienależnie pobranych świadczeń, sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na zaspokojenie należności alimentacyjnych czy też na pokrycie należności innych niż alimentacyjne.

Od 1 marca 2011 r. renta socjalna wynosi 611,67 zł.

Przychód stanowiący 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy (którego przekroczenie powoduje zawieszenie wypłaty renty socjalnej):

■ od 1 września 2010 r. do 30 listopada 2010 r.:	959,40 zł
■ od 1 grudnia 2010 r. do 28 lutego 2011 r.:	961,00 zł
■ od 1 marca 2011 r. do 31 maja 2011 r.:	1031,50 zł
■ od 1 czerwca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r.:	1039,90 zł
■ od 1 września 2011 r. do 30 listopada 2011 r.:	1009,90 zł

4.3.1. ZAWIESZENIE PRAWA DO RENTY SOCJALNEJ

Renta socjalna może zostać zawieszona w przypadku osiągnięcia przez osobę pobierającą to świadczenie dodatkowego przychodu, np. z tytułu zatrudnienia w kwocie przekraczającej 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego

przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych. Szczegółowe informacje o rodzajach działalności stanowiącej dodatkowy przychód można uzyskać na stronie internetowej: www.zus.pl.

Prawo do renty socjalnej zawieszają się za miesiąc, w którym uzyskany został przychód. Dlatego też osoba pobierająca rentę socjalną lub jej przedstawiciel prawny mają obowiązek powiadomienia (w formie pisemnego oświadczenia) właściwego organu wypłacającego świadczenie socjalne o osiągnięciu wyższego przychodu.

Graniczna kwota przychodu wpływająca na zawieszenie renty socjalnej:

- Od 1.09.2011 do 30.11.2011:
 - 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia: 1.009,90 zł
 - podstawa prawna: Mon. Pol. z 2011 r., nr 77, poz. 769
- Od 1.12.2011 do 31.12.2011:
 - 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia: 1.024,80 zł
 - podstawa prawna: brak publikacji aktu prawnego
- Od 1.01.2012 do 29.02.2012:
 - 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia: 2.391,20 zł
 - podstawa prawna: brak publikacji aktu prawnego

Źródło: www.wskazniki.gofin.pl

4.4. RENTA RODZINNA

Renta rodzinna przysługuje członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci:

- miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy albo spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń,
- pobierała zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne.

Prawo do renty rodzinnej posiadają dzieci osoby zmarłej, wnuki i rodzeństwo, a także inne dzieci przyjęte na wychowywanie i utrzymanie, wdowa i wdowiec oraz rodzice osoby zmarłej. Jednak każda z tych osób musi spełnić dodatkowe wymagania nałożone przez prawo.

WYSOKOŚĆ RENTY RODZINNEJ

- dla jednej osoby uprawnionej: 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu,
- dla dwóch osób uprawnionych: 90% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu,
- dla trzech i więcej osób uprawnionych: 95% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, która w razie konieczności dzielona jest w równych częściach między uprawnionych. Jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest sierota zupełna, przysługuje jej dodatek dla sierot zupełnych.

4.5. ŚWIADCZENIE REHABILITACYJNE

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po okresie pobierania zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Przysługuje ono przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej niż przez 12 miesięcy.

Świadczenie nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego albo urlopu dla poratowania zdrowia.

Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego przysługuje objętym ubezpieczeniem chorobowym:

- pracownikom,
- osobom wykonującym pracę nakładczą,
- członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
- osobom wykonującym odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- osobom wykonującym pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy-zlecenia oraz osobom z nimi współpracującym,
- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność oraz osobom z nimi współpracującym,
- duchownym,
- osobom odbywającym służbę zastępczą.

Świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową przysługuje osobom podlegającym ubezpieczeniu wypadkowemu:

- pracownikom,
- członkom rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
- osobom wykonującym pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy-zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz osobom z nimi współpracującym, jeżeli praca jest przez te osoby wykonywana w siedzibie lub w miejscu prowadzenia działalności zleciennodawcy,
- osobom prowadzącym pozarolniczą działalność oraz osobom z nimi współpracującym, jeśli w dniu wypadku przy pracy lub w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej nie występuje zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 6,60 zł,
- osobom wykonującym odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenie świadczenie przysługuje, jeśli w dniu wypadku przy pracy lub w dniu złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu

choroby zawodowej nie występuje zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 6,60 zł,

- posłom i senatorom pobierającym uposażenie świadczenie przysługuje jedynie w przypadku niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia wypadkowego,
- osobom pobierającym stypendia sportowe świadczenie przysługuje jedynie w przypadku niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia wypadkowego,
- słuchaczom Krajowej Szkoły Administracji Publicznej pobierającym stypendia świadczenie przysługuje jedynie w przypadku niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia wypadkowego,
- absolwentom pobierającym stypendium w okresie odbywania szkolenia lub stażu, na które zostali skierowani przez powiatowy urząd pracy świadczenie przysługuje jedynie w przypadku niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia wypadkowego,
- osobom odbywającym służbę zastępczą,
- funkcjonariuszom Służby Celnej.

W razie stwierdzenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przewyższającą 6,60 zł świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługuje do czasu spłaty całości zadłużenia.

Przepis ten dotyczy:

- osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących,
- duchownych będących płatnikami składek na własne ubezpieczenie.

Jeżeli spłata całości zadłużenia nastąpi w ciągu 6 miesięcy od dnia wypadku albo odpowiednio od dnia złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, ubezpieczonemu przysługuje świadczenie rehabilitacyjne za cały okres orzeczonej niezdolności do pracy. W przypadku uregulowania przez ubezpieczonego całości zadłużenia po upływie 6 miesięcy od dnia wypadku lub od dnia złożenia wniosku o przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej ubezpieczony nabywa prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia spłaty całości zadłużenia. Prawo do świadczenia za okres przed tą datą ulega przedawnieniu.

4.5.1.A. PODSTAWA WYMIARU I WYSOKOŚĆ ŚWIADCZENIA

Świadczenie wypłacane jest w wysokości 90% wynagrodzenia lub przychodu, które stanowiło podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres pierwszych 90 dni pobierania świadczenia, a jeśli niezdolność do pracy przypada na okres ciąży (świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia chorobowego) oraz gdy niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową (świadczenie rehabilitacyjne z ubezpieczenia wypadkowego) – w wysokości 100% tego wynagrodzenia; w pozostałych przypadkach 75%.

Dla celów obliczenia świadczenia rehabilitacyjnego podstawa wymiaru zasiłku chorobowego przyjęta do obliczenia tego świadczenia podlega waloryzacji od pierwszego dnia okresu, na który świadczenie zostało przyznane.

4.5.1.B. WYMAGANE DOKUMENTY

Dokumentem niezbędnym do ustalenia prawa do świadczenia jest wniosek o świadczenie rehabilitacyjne złożony na druku ZUS Np-7, zaświadczenie o stanie zdrowia (druk ZUS N-9) wypełnione przez lekarza prowadzącego leczenie oraz wywiad zawodowy z miejsca pracy (druk ZUS N-10). O potrzebie przyznania świadczenia rehabilitacyjnego orzeka lekarz orzecznik ZUS. Jeżeli świadczenie jest wypłacane przez ZUS, do jego wypłaty niezbędne jest zaświadczenie płatnika składek wystawione na druku ZUS Z-3 w przypadku pracowników oraz ZUS Z-3a w przypadku pozostałych ubezpieczonych.

Wniosek z kompletną dokumentacją należy złożyć w oddziale ZUS na co najmniej 6 tygodni przed zakończeniem pełnego okresu zasiłkowego (182, 270 dni).

4.5.2. DODATEK PIELEGNACYJNY

Osoba, która ma prawo do renty (lub emerytury) i została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz niezdolną do samodzielnej egzystencji (lub skończyła 75 lat) ma prawo również do tak zwanego dodatku pielęgnacyjnego, wypłacanego niezależnie od renty.

Osobie uprawnionej do emerytury lub renty, przebywającej w domu pomocy społecznej, w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu.

4.5.3. SKŁADANIE WNIOSKÓW

Wnioski można składać we wszystkich placówkach ZUS (rozpatrywane są one natomiast, w zależności od rodzaju wniosku, w jednostkach zgodnie z adresem zamieszkania osoby wnioskującej lub zgodnie z adresem firmy). Więcej informacji można uzyskać w oddziałach i inspektoratach ZUS:

- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wojewódzki w Poznaniu**
ul. Dąbrowskiego 12, 60-839 Poznań; tel.: 61 841 60 00; faks: 61 841 15 51
Zasięg: Poznań-Grunwald, Poznań-Jeżyce, Buk, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Tarnowo Podgórne
- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Poznaniu**
ul. Starołęcka 31, 61-361 Poznań; tel.: 61 874 54 00; faks: 61 877 28 50
Zasięg: Poznań-Nowe Miasto, Czerwonak, Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Murowana Goślina, Pobiedziska, Swarzędz
- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat Poznań III**
ul. Fabryczna 27/28, 61-512 Poznań; tel.: 61 831 41 00; faks: 61 833 03 85
Zasięg: Poznań-Stare Miasto, Poznań-Wilda, Luboń, Mosina, Puszczkowo, Suchy Las

- **ZUS Inspektorat w Gnieźnie (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Sienkiewicza 4, 62-200 Gniezno; tel.: 61 424 05 00
Zasięg: Gniezno oraz gminy Czarniejewo, Gniezno, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Mieleszyn, Niechanowo, Trzemeszno, Witkowo
- **ZUS Inspektorat w Kole (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. B. Prusa 11, 62-600 Koło; tel.: 63 272 11 07; faks: 63 272 05 77
Zasięg: Koło oraz gminy Babiak, Chodów, Dąbie, Grzegorzew, Kłodawa, Koło, Kościelec, Olśzówka, Osiek Mały, Przedecz
- **ZUS Inspektorat w Koninie (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. św. M. Kolbego 1, 62-510 Konin; tel.: 63 246 67 00; faks: 63 245 48 29
Zasięg: Konin oraz gminy Golina, Grodziec, Kazimierz Biskupi, Kleczew, Kramsk, Krzymów, Rychwał, Rzgów, Skulsk, Sompolno, Stare Miasto, Ślesin, Wierzbinek, Wilczyn
- **ZUS Inspektorat w Obornikach Wlkp. (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Armii Poznań 27, 64-600 Oborniki Wielkopolskie; tel.: 61 296 32 44; faks: 61 296 12 59
Zasięg: gminy Oborniki, Rogoźno, Ryczywół
- **ZUS Inspektorat w Śremie (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Szeroka 2, 63-100 Śrem; tel.: 61 284 80 00; faks: 61 281 06 45
Zasięg: gminy Brodnica, Dolsk, Książ Wielkopolski, Śrem
- **ZUS Inspektorat w Środzie Wielkopolskiej (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Szpitalna 1, 63-000 Środa Wielkopolska; tel.: 61 286 01 00; faks: 61 285 23 14
Zasięg: gminy Dominowo, Krzykosy, Nowe Miasto nad Wartą, Środa Wielkopolska, Zaniemyśl
- **ZUS Inspektorat w Turku (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Armii Krajowej 18, 62-700 Turek; tel.: 63 278 42 11; faks: 63 278 42 62
Zasięg: Turek oraz gminy Brudzew, Dobra, Kawęczyn, Małanów, Przykona, Tuliszków, Turek, Władysławów
- **ZUS Inspektorat we Wrześni (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Wrocławska 42, 62-300 Września; tel.: 61 437 43 00; faks: 61 436 11 20
Zasięg: gminy Kołaczkowo, Miłosław, Nekla, Pyzdry, Września.
- **ZUS Biuro Terenowe w Słupcy (podlega pod: ZUS II Oddział w Poznaniu)**
ul. Warszawska 1, 62-400 Słupca; tel.: 63 275 27 30; faks: 63 275 28 31
Zasięg: Słupca oraz gminy Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Strzałkowo, Zagórów, Łądek
- **ZUS Oddział w Ostrowie Wielkopolskim**
ul. Wysocka 1b, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 71 00; faks: 62 735 74 46/84
Zasięg: Ostrów Wielkopolski, Nowe Skalmierzyce, Odolanów, Ostrów Wielkopolski, Przygodzice, Raszków, Sośnie, Sieroszewice
- **ZUS Oddział w Pile**
ul. dr. Drygasa 7, 64-920 Piła; tel.: 67 210 57 00; faks: 67 212 24 19
Zasięg: Piła, Białośliwie, Kaczory, Krzyż Wielkopolski, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Szydłowo, Ujście, Wyrzysk, Wysoka

- **ZUS Inspektorat w Chodzieży (podlega pod: ZUS Oddział w Pile)**
ul. Mostowa 2, 64-800 Chodzież; tel.: 67 281 14 00; faks: 67 281 14 25
Zasięg: Chodzież, Budzyń, Chodzież, Margonin, Szamocin
- **ZUS Inspektorat w Czarnkowie (podlega pod: ZUS Oddział w Pile)**
ul. Kościuszki 87, 64-700 Czarnków; tel.: 67 255 20 02; faks: 67 255 58 39
Zasięg: Czarnków oraz gminy Drawsko, Lubasz, Połajewo, Trzcianka, Wieleń
- **ZUS Inspektorat w Wągrowcu (podlega pod: ZUS Oddział w Pile)**
ul. Przemysłowa 11, 62-100 Wągrowiec; tel.: 67 262 70 22; faks: 67 262 70 75
Zasięg: Wągrowiec oraz gminy Wągrowiec, Damasławek, Gołańcz, Mieścisko, Skoki, Wapno
- **ZUS Inspektorat w Złotowie (podlega pod: ZUS Oddział w Pile)**
al. Piasta 37, 77-400 Złotów; tel.: 67 264 21 00; faks: 67 264 21 25
Zasięg: Złotów oraz gminy Jastrowie, Krajenka, Lipka, Okonek, Tarnówka, Zakrzewo, Złotów

5

ŚWIADCZENIA RODZINNE

5.1. ZASIŁEK RODZINNY

Zasiłek rodzinny jest świadczeniem mającym na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka.

OKRES ZASIŁKOWY OD 01.11.2011 DO 31.10.2012

- 68,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia,
- 91,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia,
- 98,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (jeśli wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka),
- osobie uczącej się (pełnoletniej, niepozostającej na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub zasądzeniem od rodziców na jej rzecz alimentów).

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w przypadku, gdy dochód rodziny lub dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 504,00 zł. Jeśli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 583,00 zł.

W przypadku, gdy rodzina lub osoba ucząca się osiąga przychody z gospodarstwa rolnego, wówczas przyjmuje się, że z 1 hektara przeliczeniowego uzyskuje się dochód w wysokości 1/12 dochodu podawanego do publicznej wiadomości w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. Jeżeli natomiast w kolejnym okresie zostanie przekroczony dochód, to zasiłek rodzinny nie przysługuje.

Zasiłek rodzinny przysługuje na dziecko do ukończenia 18. roku życia (w przypadku gdy się uczy – do 21. roku życia). Zasiłek rodzinny przysługuje także studentom do ukończenia przez nich 24. roku życia, ale jedynie w przypadku, gdy legitymują się oni orzeczeniem o co najmniej umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłek rodzinny nie przysługuje w przypadku, gdy:

- dziecko lub osoba ucząca się pozostaje w związku małżeńskim;
- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w rodzinie zastępczej;
- osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie;

- pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko;
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jego rodzica, chyba że:
 - rodzice lub jedno z rodziców nie żyje,
 - ojciec dziecka jest nieznany,
 - powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
 - sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka.

5.1.1. DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO

Do zasiłku rodzinnego przysługują następujące dodatki z tytułu:

- Urodzenia dziecka w kwocie 1000,00 zł jednorazowo. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, potwierdzające co najmniej jedno badanie kobiety w okresie ciąży przez lekarza ginekologa lub położną. Zaświadczenie to obowiązuje do 31.12.2011 r., natomiast od 01.01.2012 r. wymagane będzie zaświadczenie lekarskie o pozostawaniu pod opieką medyczną nie później niż od dziesiątego tygodnia ciąży aż do porodu.
- Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w kwocie 400,00 zł miesięcznie (świadczenie podzielne w stosunku 1/30 za każdy przysługujący dzień), okres trwania 24 lub 36 lub 72 miesiące. Warunki przyznania: minimum 6-miesięczny okres zatrudnienia, zgoda pracodawcy na udzielenie urlopu, zaświadczenie z ZUS potwierdzające zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny.
- Samotnego wychowywania dziecka w wysokości 170,00 zł – przy czym maksymalnie 340,00 zł na wszystkie dzieci, na dziecko niepełnosprawne zwiększony o 80,00 zł – maksymalnie do 160,00 zł. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko: matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ: drugi z rodziców dziecka nie żyje; ojciec dziecka jest nieznany; powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny.
- Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – dodatek przysługuje w wysokości 80,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny.
- Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – przysługuje do ukończenia 16. roku życia, jeżeli dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności; powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dodatek przysługuje w wysokości miesięcznej: 60,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia; 80,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny.
- Rozpoczęcia roku szkolnego – przysługuje w wysokości 100,00 zł jednorazowo. Wniosek o wypłatę dodatku składa się w terminie 4 miesięcy od dnia rozpoczęcia roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego. Wnioskuje się na wniosku o zasiłek rodzinny.

- Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:
 - w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności – w wysokości 90 zł miesięcznie na dziecko albo
 - w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej – w wysokości 50 zł miesięcznie na dziecko.

Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Wnioskuje się na wniosek o zasiłek rodzinny.

5.2. ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem przyznawanym w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75. rok życia, a także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w przypadku gdy niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także na dzieci niepełnosprawne przebywające w rodzinach zastępczych.

W celu otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego nie trzeba spełniać żadnych kryteriów dochodowych.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, a także osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt tej osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa lub z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zasiłek pielęgnacyjny wypłacany jest miesięcznie w kwocie 153,00 zł.

5.3. ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie to przysługuje rodzicom z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki bądź pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, co-

dziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji; albo opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Warunkiem otrzymania świadczenia jest spełnienie kryterium dochodowego z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje w przypadku, gdy:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim lub została umieszczona w rodzinie zastępczej albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej,
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko lub osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie.

Za osoby korzystające z tej formy świadczenia opłacana jest składka ubezpieczenia emerytalno-rentowego oraz składka ubezpieczenia zdrowotnego.

Świadczenie pielęgnacyjne wypłacane jest w wysokości 520,00 zł miesięcznie.

5.4. DODATEK MIESZKANIOWY

Prawo do uzyskania dodatku mieszkaniowego mają osoby:

- posiadające tytuł prawny do lokalu,
- spełniające kryterium metrażowe.

Kryterium to jest spełnione, jeżeli powierzchnia użytkowa lokalu nie przekracza powierzchni normatywnej o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%. Norma ta wynosi:

- dla 1 osoby: 35 m²
- dla 2 osób: 40 m²
- dla 3 osób: 45 m²
- dla 4 osób: 55 m²
- dla 5 osób: 65 m²
- dla 6 osób: 70 m²

W razie zamieszkania w lokalu większej liczby osób niż 6 dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię użytkową o 5 m².

Jeżeli w lokalu zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m².

- Spełniające kryterium dochodowe.

Przy obliczaniu dodatku mieszkaniowego przyjmuje się średni miesięczny dochód z okresu trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku:

- dla osób samotnych nie może on przekroczyć 175% kwoty najniższej emerytury,
- dla rodzin nie może on przekroczyć 125% kwoty najniższej emerytury.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (DzU z 2001 r., nr 71, poz. 734, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (DzU z 2001 r., nr 156, poz. 1817, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu (DzU z 2001 r., nr 156, poz. 1828).

5.5. SKŁADANIE WNIOSKÓW

Pełnych informacji na temat zasad przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, a także druki wniosków dotyczących świadczeń rodzinnych można uzyskać i składać w Punkcie Obsługi Klienta Poznańskiego Centrum Świadczeń z siedzibą w Poznaniu przy ul. Wszystkich Świętych 1 w godzinach:

- w poniedziałki od 7.30 do 16.00,
- we wtorki, środy i czwartki od 7.30 do 15.30,
- w piątki od 7.30 do 15.00.

Informacje udzielane są także drogą telefoniczną pod numerem telefonu: 61 646 33 44.

Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów świadczeń rodzinnych, zasad ich przyznawania i wypłacania oraz wzory druków (wniosku, zaświadczeń i oświadczeń) i obowiązujące przepisy dostępne są na stronach internetowych:

- Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: www.mpips.gov.pl
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu: www.mopr.poznan.pl
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie: www.pcpr.info/województwo_wielkopolskie

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r., DzU z 2006 r., nr 139, poz. 992, z późn. zm.

6

POMOC SPOŁECZNA

6.1. ZASIŁEK OKRESOWY

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (477 zł),
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny (351 zł na osobę w rodzinie).

Okres, na jaki przyznaje się zasiłek okresowy, ustala MOPR lub MOPS na podstawie okoliczności sprawy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany zasiłek okresowy pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

WYMAGANE DOKUMENTY

- Wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby (za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego) oraz dokumenty wskazane przez pracownika socjalnego,
- wniosek oraz załączniki nie podlegają opłacie skarbowej.

TERMIN I SPOSÓB UZYSKANIA ZASIŁKU

Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Wywiad przeprowadzany jest w terminie do 14 dni od daty otrzymania informacji o potrzebie przyznania świadczeń lub o zmianie sytuacji osobistej i majątkowej osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń. W sytuacjach wymagających bezzwłocznego przyznania świadczeń wywiad przeprowadza się nie później niż w ciągu 2 dni od daty uzyskania informacji. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej lub rodziny albo w miejscu jej pobytu. Celem tej czynności jest zdiagnozowanie sytuacji życiowej rodziny/osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy, tj. jej sytuacji osobistej, rodzinnej, zawodowej, materialnej, zdrowotnej etc. Tryb i terminy załatwiania spraw określa kodeks postępowania administracyjnego.

Od decyzji administracyjnej przysługuje stronie prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Odwołanie wnosi się za pośrednictwem kierownika filii MOPR lub MOPS, który wydał decyzję.

MIEJSCE ZŁOŻENIA DOKUMENTÓW

Właściwa dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby zainteresowanej filia MOPR.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., DzU nr 64, poz. 593.

6.2. ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów żywności, leków i leczenia, remontu mieszkania, opału i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być również przyznany osobie i rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej, ekologicznej i zdarzenia losowego. W tych przypadkach zasiłek ten może być przyznany niezależnie od wysokości dochodów osoby lub rodziny i może nie podlegać zwrotowi.

Kryterium dochodowe określa art. 8.1 Ustawy o pomocy społecznej i wynosi ono:

- na osobę samotnie gospodarującą 477 zł,
- na osobę w rodzinie 351 zł.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy (w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny), który nie podlega zwrotowi, a także zasiłek celowy pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku.

WYMAGANE DOKUMENTY

Wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby (za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego) oraz dokumenty wskazane przez pracownika socjalnego.

TERMIN I SPOSÓB UZYSKANIA ZASIŁKU

Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Wywiad przeprowadzany jest w terminie do 14 dni od daty otrzymania informacji o potrzebie przyznania świadczeń lub o zmianie sytuacji osobistej i majątkowej osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń. W sytuacjach wymagających bezzwłocznego przyznania świadczeń wywiad przeprowadza się nie później niż w ciągu 2 dni od daty uzyskania informacji. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej lub rodziny albo w miejscu jej pobytu. Celem tej czynności jest zdiagnozowanie sytuacji życiowej rodziny/osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy, tj. jej sytuacji osobistej, rodzinnej, zawodowej, materialnej, zdrowotnej etc. Tryb i terminy załatwiania spraw określa kodeks postępowania administracyjnego.

Od decyzji przysługuje stronie prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z o pomocy społecznej dnia 12 marca 2004 r., DzU nr 64, poz. 593 oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego z dnia 19 kwietnia 2005 r., DzU nr 77, poz. 672).

6.3. USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Mogą być one przyznane także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także niezamieszkujący wspólnie małżonek, nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

WYMAGANE DOKUMENTY

Wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź innej osoby (za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego) oraz dokumenty wskazane przez pracownika socjalnego.

TERMIN I SPOSÓB UZYSKANIA

Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o udzielenie pomocy. Wywiad przeprowadzany jest przez pracownika socjalnego w terminie do 14 dni od daty uzyskania informacji o potrzebie udzielenia pomocy (w sprawach wymagających niezwłocznego udzielenia pomocy termin ten wynosi 2 dni). Czynność tę przeprowadza się w celu ustalenia faktycznej sytuacji życiowej osoby lub rodziny, a więc sytuacji osobistej, rodzinnej, materialnej, zawodowej, zdrowotnej etc.

Decyzję o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia podejmuje kierownik właściwej filii MOPR. Tryb i terminy rozpatrywania spraw określa kodeks postępowania administracyjnego.

Od decyzji przysługuje stronie prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Poznaniu w terminie 14 dni od daty jej doręczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem kierownika właściwej filii MOPR. Odwołanie nie podlega opłacie skarbowej.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., DzU nr 64, poz. 593 oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego z dnia 19 kwietnia 2005 r., DzU nr 77, poz. 672.

7

REHABILITACJA SPOŁECZNA

7.1. DOFINANSOWANIE UCZESTNICTWA W TURNUSIE REHABILITACYJNYM

Dofinansowanie może być wykorzystane jedynie przez osobę, której zostało ono przyznane. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych. Czas trwania turnusu wynosi co najmniej 14 dni. Turnusy są organizowane wyłącznie na terenie kraju, w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników, przez organizatora posiadającego aktualny wpis do rejestru wojewody właściwego dla jego siedziby.

Dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mogą otrzymać osoby, które:

- posiadają aktualny dokument stwierdzający niepełnosprawność,
- zostały skierowane na turnus rehabilitacyjny na wniosek lekarza,
- w roku realizowania zadania nie uzyskały na ten cel dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- wezmą udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków prowadzonego przez wojewodę albo poza takim ośrodkiem w przypadku, gdy turnus jest organizowany w formie niestacjonarnej,
- nie pełnią funkcji członka kadry na turnusie ani nie są opiekunem innego uczestnika turnusu rehabilitacyjnego,
- posiadają średni miesięczny dochód z kwartału poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku nie większy niż:
 - 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
 - 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Na wyraźne zalecenie lekarskie osobie niepełnosprawnej przysługuje opiekun, którego pobyt może być dofinansowany ze środków Funduszu. Opiekunem może być osoba, która ukończyła 18 lat albo ukończyła 16 lat i jest wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej. Funkcji opiekuna nie może pełnić osoba niepełnosprawna, która wymaga opieki innych osób oraz osoba, która pełni funkcję członka kadry na danym turnusie.

Wysokość dofinansowania wynosi:

- 27% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby w wieku do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osoby w wieku 16-24 lat uczącej się i niepracującej,
- 25% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 23% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla opiekuna osoby niepełnosprawnej,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności, zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej.

Kwotę dofinansowania uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w turnusie rehabilitacyjnym w przypadku przekroczenia dochodu pomniejsza się o kwotę tego przekroczenia.

WYMAGANE DOKUMENTY

- pisemny wniosek o przyznanie dofinansowania (druk do pobrania w MOPR),
- kopia aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność,
- oryginał dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność – do wglądu,
- dowód osobisty.

MIEJSCE SKŁADANIA DOKUMENTÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., DzU nr 123, poz. 776, z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych z dnia 22 maja 2003 r., DzU nr 100, poz. 926.

7.2. OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI POPRZEZ LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH I TECHNICZNYCH (ZE ŚRODKÓW PFRON)

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i technicznych finansowane ze środków PFRON dotyczy tylko osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności (bariery techniczne) lub dotyczy osób mających trudności w poruszaniu się (bariery architektoniczne), jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują. Wnioskodawca zobowiązany jest do udziału środków własnych w wysokości minimum 20% ceny brutto urządzenia lub usługi. Nie są pokrywane koszty poniesione przez wnioskodawcę przed podpisaniem z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie umowy na dofinansowanie likwidacji barier.

Wnioski na likwidację barier architektonicznych i technicznych przyjmowane są w każdym czasie. Wnioski są rozpatrywane według kolejności wpływu. Dokonuje się wizji lokalnej w celu weryfikacji zasadności i wiarygodności złożonych wniosków (w koniecznych przypadkach). Realizacja wniosków następuje w miarę posiadanych przez MOPR środków według kolejności na ustalonej liście. Wysokość dofinansowania likwidacji barier architektonicznych i technicznych wynosi do 80% średnich kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

WYMAGANE DOKUMENTY

- Do etapu I:
 - pisemny wniosek o dofinansowanie (gotowy druk do pobrania w MOPR),
 - kopia aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność,
 - oryginał aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność – do wglądu,

- dowód osobisty,
 - kopie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (lub jego odpowiednik) osób mieszkających wspólnie z wnioskodawcą,
 - aktualne zaświadczenie lekarskie zawierające informację o rodzaju niepełnosprawności (jeśli rodzaj niepełnosprawności nie jest określony w orzeczeniu),
 - oświadczenie o dochodach wnioskodawcy i osób zamieszkujących wspólnie z wnioskodawcą,
 - udokumentowana podstawa prawna zameldowania w lokalu, w którym ma nastąpić likwidacja barier architektonicznych i technicznych (własność, umowa najmu),
 - zgoda właściciela budynku lub mieszkania (w koniecznych przypadkach),
 - oferta cenowa od sprzedawcy (dotyczy zakupu sprzętu).
- Do etapu II (po przeprowadzeniu wizji lokalnej):
 - szkic mieszkania,
 - projekt, kosztorys i pozwolenie na budowę (w koniecznych przypadkach),
 - przyjęte pełnomocnictwo inwestora zastępczego (w koniecznych przypadkach).

MIEJSCE ZŁOŻENIA DOKUMENTÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu; tel.: 61 860 99 32.

Osoby z Wielkopolski winny zgłaszać się do Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997, DzU nr 123, poz. 776, z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 25 czerwca 2002 r., DzU z 2003 r., nr 96, poz. 861 i DzU nr 100, poz. 930.

7.3. DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER KOMUNIKACYJNYCH ZE ŚRODKÓW PFRON

O dofinansowanie likwidacji barier komunikacyjnych finansowanych ze środków PFRON mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Wnioskodawca zobowiązany jest do udziału środków własnych w wysokości stanowiącej minimum 20% ceny brutto kosztu urządzenia lub usługi. Ze środków Funduszu nie mogą być pokrywane koszty poniesione przez wnioskodawców przed podpisaniem z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie umowy na dofinansowanie likwidacji barier.

Wnioski na likwidację barier w komunikowaniu się przyjmowane są przez cały rok, a decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania dofinansowania podejmowane są w kolejności napływania kompletnych wniosków, aż do momentu wyczerpania się środków finansowych Funduszu przeznaczonych na dany rok kalendarzowy. Wysokość dofinansowania likwidacji barier komunikacyjnych wynosi do 80% średnich kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

WYMAGANE DOKUMENTY

- pisemny wniosek o dofinansowanie likwidacji barier komunikacyjnych (gotowy druk do pobrania w MOPR),
- kopia aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność,
- oryginał aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność (do wglądu),
- dowód osobisty,
- kopia orzeczeń o niepełnosprawności osób mieszkających wspólnie z wnioskodawcą w przypadku takich osób,
- aktualne zaświadczenie lekarskie zawierające informację o rodzaju niepełnosprawności, jeżeli rodzaj niepełnosprawności nie jest określony w orzeczeniu,
- opinia lekarza, psychologa lub pedagoga szkolnego lub z poradni pedagogiczno-psychologicznej (w koniecznych przypadkach),
- oświadczenie o dochodach wnioskodawcy i osób zamieszkujących wspólnie z wnioskodawcą,
- zgoda właściciela budynku lub mieszkania, jeżeli taka zgoda jest wymagana,
- oferta cenowa od sprzedawcy.

MIEJSCE ZŁOŻENIA DOKUMENTÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu; tel.: 61 860 99 32.

Osoby z Wielkopolski winny zgłaszać się do Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., DzU nr 123, poz.776, z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 25.06.2002 r., DzU z 2003 r., nr 96, poz. 861 oraz DzU nr 100, poz. 930.

7.4. DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

O dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych mogą się starać:

- osoby w wieku powyżej 16. roku życia posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, grupie inwalidzkiej,
- osoby, które nie ukończyły 16. roku życia posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski/Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności.

Aby skorzystać z pomocy, średni miesięczny dochód netto nie może przekroczyć:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osób samotnych. Średni dochód w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych to dochód pomniejszony o obciążenie zaliczką na po-

datek dochodowy od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczenia emerytalnego, zdrowotnego i chorobowego, określoną w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz kwotę alimentów świadczonych przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób; podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony z roku podatkowego poprzedzającego rok złożenia wniosku.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze można uzyskać do:

- 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany,
- 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit.

WYMAGANE DOKUMENTY

- pisemny wniosek o przyznanie dofinansowania (druk do pobrania),
- kopia aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność,
- oświadczenie o miesięcznych dochodach rodziny osoby niepełnosprawnej lub dziecka niepełnosprawnego w przeliczeniu na jednego członka wspólnego gospodarstwa domowego,
- faktury (określające limit NFZ i wysokość dofinansowania NFZ).

MIEJSCE ZŁOŻENIA DOKUMENTÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu; tel.: 61 860 99 32.

Osoby z Wielkopolski winny zgłaszać się do Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., DzU nr 123, poz. 776, z późn. zm. oraz Rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 25 czerwca 2002 r., DzU z 2003 r., nr 96, poz. 861, DzU. nr 100, poz. 930).

7.5. DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY OSÓB FIZYCZNYCH

O dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny ze środków Funduszu można się ubiegać, jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, pomniejszony o obciążenie zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych, składkę z tytułu ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i chorobowego, określoną w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o kwotę alimentów świadczonych przez osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym na rzecz innych osób, podzielony przez liczbę osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za rok podatkowy poprzedzający rok, w którym składany jest wniosek, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku osoby samotnej.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 60% kosztów sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Pisemny wniosek (gotowy druk) powinien zawierać:

- imię i nazwisko, adres zamieszkania,
- numer identyfikacji podatkowej (NIP),
- cel dofinansowania,
- oświadczenie o wysokości dochodów i liczbie członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

Do wniosku należy dołączyć:

- kopię aktualnego dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność,
- oryginał dokumentu stwierdzającego niepełnosprawność (do wglądu),
- aktualne zaświadczenie lekarskie zawierające informację o rodzaju niepełnosprawności, jeżeli rodzaj niepełnosprawności nie jest określony w orzeczeniu oraz wskazanie do korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego,
- dowód osobisty.

MIEJSCE ZŁOŻENIA DOKUMENTÓW

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu, tel.: 61 860 99 32.

Osoby z Wielkopolski winny zgłaszać się do Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., DzU nr 123, poz. 776 z późn. zm. oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, DzU z 2003 r., nr 96, poz. 861, DzU nr 100, poz.930.

8

SPRZĘT REHABILITACYJNY

8.1. REFUNDACJE NA ZAKUP SPRZĘTU ORTOPEDYCZNEGO Z NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA

Każdej ubezpieczonej osobie przysługuje bezpłatne lub za częściową odpłatnością zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze.

Abry Wojewódzki Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia zrefundował zakup sprzętu lub środka pomocniczego, należy:

- uzyskać zlecenie zaopatrzenia od uprawnionego do tego lekarza rodzinnego lub lekarza specjalisty działającego w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia na terenie całej Polski,
- potwierdzić zlecenie do realizacji w oddziale NFZ bądź w Delegaturach (w przypadku zaopatrzenia comiesięcznego wymagane jest potwierdzenie zlecenia tylko raz na dany środek pomocniczy),
- zrealizować zlecenie u świadczeniodawcy (producenta lub sklepu), który ma podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Jeżeli cena sprzętu przekracza limit, do jakiego NFZ refunduje zakup, kupujący musi pokryć różnicę z własnych środków.

NFZ nie zrefunduje zakupu sprzętu u świadczeniodawcy, który nie ma podpisanej z nim umowy. NFZ nie zwróci także kosztów zakupu zleconego sprzętu, nabytego wcześniej pełnopłatnie (np. na podstawie faktury zakupu) z pominięciem refundacji ze strony Funduszu.

Informacji o wykazach przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środkach technicznych oraz limitach cen należy szukać w Wielkopolskim Oddziale NFZ lub na stronach internetowych: www.nfz.gov.pl i www.nfz-poznan.pl lub w wirtualnym informatorze: www.nfz.gov.pl/new/art/4379/vademecum_2011_10_20.pdf.

8.2. NAPRAWA SPRZĘTU ORTOPEDYCZNEGO

Podstawą do naprawy przedmiotu ortopedycznego jest potwierdzony do realizacji przez oddział Funduszu wniosek ubezpieczonego na wykonanie naprawy. Wniosek na naprawę traci ważność po upływie 30 dni od czasu jego wystawienia. Naprawy przedmiotów ortopedycznych są refundowane w okresie użytkowania tych przedmiotów (po upływie gwarancji) do kwoty ustalonego limitu ceny. W ramach gwarancji ubezpieczonemu przysługuje bezpłatna naprawa bądź wymiana przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego na wolny od wad w terminie 14 dni od zgłoszenia reklamacji.

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki, DzU z 2004 r., nr 276, poz. 2739, z późn. zm.

Wyżej wymienione rozporządzenie dokładnie określa, jak często można taki sprzęt otrzymać i do jakiej kwoty Narodowy Fundusz Zdrowia refunduje ich zakup. W przypadku niektórych środków wymagany jest udział własny uprawnionego w pokryciu jego kosztów zakupu.

WYKAZ PRZEDMIOTÓW ORTOPEDYCZNYCH PRZYSŁUGUJĄCYCH UBEZPIECZONEMU ORAZ WYSOKOŚĆ UDZIAŁU WŁASNego UBEZPIECZONEGO W CENIE ICH NABYCIA

■ **Proteza kończyny dolnej***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej

Wskazania medyczne: amputacje w obrębie kończyny dolnej

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Proteza tymczasowa***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej

Wskazania medyczne: zgodnie z zaleceniami lekarza

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Proteza robocza kończyny górnej***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej

Wskazania medyczne: amputacje w obrębie kończyny górnej w przypadku, kiedy stan kikutu pozwala na zaprotezowanie tego rodzaju protezą

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Uchwyty robocze do protez**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej

Wskazania medyczne: proteza robocza

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Proteza kosmetyczna kończyny górnej***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej

Wskazania medyczne: amputacje w obrębie kończyny górnej

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Pończochy kikutowe**

Lekarz wystawiający wniosek: chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer

Wskazania medyczne: amputacje w obrębie kończyny górnej, dolnej

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: 12 sztuk rocznie na każdą kończynę

■ **Gorsety i kołnierze ortopedyczne***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog

Wskazania medyczne: trwałe dysfunkcje tułowia, szyi

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Aparaty ortopedyczne***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog

Wskazania medyczne: trwałe dysfunkcje kończyn górnych, dolnych

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Ortezy tułowia i szyi**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog

Wskazania medyczne: dysfunkcje czasowe tułowia, szyi

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz w trakcie leczenia danego schorzenia

■ **Ortezy kończyny dolnej i górnej**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog

Wskazania medyczne: dysfunkcje czasowe kończyn górnych, dolnych

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz w trakcie leczenia danego schorzenia

■ **Obuwie ortopedyczne**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, uzupełnienia

Wskazania medyczne: kryteria przyznawania zgodnie z rozporządzeniem

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 1 rok**

■ **Obuwie ortopedyczne będące częścią składową aparatu ortopedycznego***

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog

Wskazania medyczne: obuwie połączone z układem mechanicznym aparatów stabilizujących, odciążających, korekcyjnych i unieruchamiających kończyny dolne

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 1 rok**

■ **Laski i kule do stałego użytkowania**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer

Wskazania medyczne: trwałe upośledzenie sprawności chodu

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 3 lata**

■ **Laska dla niewidomych (biała)**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, okulista, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer

Wskazania medyczne: osoby niewidome i słabo widzące

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 2 lata

■ **Balkoniki i podpórki do stałego użytkowania**

Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, chirurg, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer

Wskazania medyczne: trwałe upośledzenie sprawności chodu

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 5 lat**

- **Wózek inwalidzki ręczny do stałego użytkowania***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, chirurg, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog
 Wskazania medyczne: znaczne trwałe ograniczenie zdolności poruszania się
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 5 lat**
- **Wózek inwalidzki specjalny stabilizujący plecy i głowę***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog
 Wskazania medyczne: dla osób dorosłych z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz przy rozległych porażeniach i niedowładach kończyn i tułowia
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 5 lat**
- **Wózek specjalny dziecięcy stabilizujący plecy i głowę***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej, reumatolog
 Wskazania medyczne: mózgowe porażenie dziecięce i inne schorzenia uniemożliwiające samodzielne poruszanie się
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 3 lata**
- **Wózek do raczkowania (pełzak)***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej
 Wskazania medyczne: niedowłady mięśniowe u dzieci
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 2 lata**
- **Fotelik do siedzenia dla dzieci***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej
 Wskazania medyczne: mózgowe porażenie dziecięce i inne schorzenia uniemożliwiające samodzielne poruszanie się
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 2 lata**
- **Indywidualne przedmioty pionizujące***
 Lekarz wystawiający wniosek: ortopeda, neurolog, lekarz rehabilitacji medycznej
 Wskazania medyczne: rozległe porażenia i niedowłady kończyn oraz tułowia
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 4 lata**

* w tym naprawy

** okres może ulec skróceniu w przypadku wystąpienia zmian w stanie fizycznym osoby ubezpieczonej

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki, DzU z 2004 r., nr 276, poz. 2739.

WYKAZ ŚRODKÓW POMOCNICZYCH PRZYSŁUGUJĄCYCH UBEZPIECZENEMU ORAZ WYSOKOŚĆ UDZIAŁU WŁASNEGO UBEZPIECZONEGO W CENIE ICH NABYCIA

■ **Soczewki okularowe korekcyjne (w tym soczewki barwione) umożliwiające dokładne widzenie i zapobiegające znużeniu oka**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: dzieci i młodzież do 18. roku życia, każdorazowo w razie zmiany korekcji

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie

■ **Soczewki do bliży i dali**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: wady wzroku wymagające korekcji

Wysokość udziału własnego: dorośli 30%; okres użytkowania: raz na 2 lata

■ **Soczewki pryzmatyczne**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: w okresie leczenia zezów

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: zgodnie z zaleceniami lekarza

■ **Soczewki dwuogniskowe**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: dzieci i młodzież do 18 lat – zgodnie z zaleceniami lekarza; dorośli – stan zdrowia całkowicie uniemożliwiający dokonywanie zmiany okularów

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: dzieci każdorazowo w razie zmiany korekcji, dorośli raz na 2 lata

■ **Soczewki kontaktowe lecznicze**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: przy leczeniu stożka rogówki i przy dużej anizometrii (łącznie z afakią)

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 2 lata

■ **Obturatory dla dzieci**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: dzieci zezujące z niedowidzeniem jednego oka

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na dwa lata

■ **Pomoce optyczne dla niedowidzących – lupa, lunety, w tym monookulary, okulary lornetkowe do bliży i dali, okulary lupowe**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: umożliwienie osobom niedowidzącym obserwację jednooczną i dwuoczną przedmiotów bliskich i dalekich

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 5 lat

■ **Proteza oka wykonana indywidualnie**

Lekarz wystawiający wniosek: okulista

Wskazania medyczne: zapobieganie nieprawidłowemu rozwojowi oczodołu i asymetrii twarzy u dzieci, względy kosmetyczne i psychologiczne, uszkodzenia oczodołu, zniekształcenia powiek, worka spojłkowego i oczu

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: dzieci i młodzież do 18. roku życia w okresie wzrostu – zgodnie z zaleceniami lekarza, dorośli – raz na 5 lat

- **Aparat(-y) słuchowy/-e na przewodnictwo powietrza lub kostne przy jednostronnym lub obustronnym ubytku słuchu**
 Lekarz wystawiający wniosek: laryngolog
 Wskazania medyczne: wady słuchu powodujące utrudnienie lub ograniczenie w nabywaniu języka i komunikowaniu się na drodze słuchowej; wady słuchu powodujące ograniczenie w komunikowaniu się na drodze słuchowej; podwójne protezowanie dotyczy osób aktywnych zawodowo
 Wysokość udziału własnego: dzieci i młodzież do 18. roku życia lub 26. roku życia w przypadku pobierania nauki – bezpłatnie; dorośli – 30%; okres użytkowania: raz na 5 lat
- **Wkładka uszna wykonana indywidualnie**
 Lekarz wystawiający wniosek: laryngolog
 Wskazania medyczne: wady słuchu powodujące utrudnienia w nabywaniu języka i komunikowaniu się na drodze słuchowej; wady słuchu powodujące ograniczenie w komunikowaniu się na drodze słuchowej
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: dzieci i młodzież w okresie wzrostu – każdorazowo zgodnie z zaleceniami lekarza, dorośli – raz na 5 lat
- **Zestawy infuzyjne (wkłucia) do osobistych pomp insulinowych do 10 sztuk**
 Lekarz wystawiający wniosek: pediatra, diabetolog
 Wskazania medyczne: dzieci i młodzież do 18. roku życia – zgodnie z zaleceniami lekarza
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: do kwoty 300 zł raz na miesiąc
- **Systemy wspomagające słyszenie (pętle induktofoniczne, system FM i na podczerwień)**
 Lekarz wystawiający wniosek: laryngolog
 Wskazania medyczne: wady słuchu utrudniające lub ograniczające nabywanie języka i naukę szkolną dzieciom i młodzieży do 18. roku życia lub 26 w przypadku pobierania nauk
 Wysokość udziału własnego: 50%; okres użytkowania: raz na 10 lat
- **Cewniki zewnętrzne do 30 sztuk lub zamiennie w równowartości ich kosztu kieszonki do zbiórki moczu**
 Lekarz wystawiający wniosek: urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: schorzenia wymagające stosowania cewników zewnętrznych, nietrzymanie moczu
 Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Cewniki urologiczne do 10 sztuk**
 Lekarz wystawiający wniosek: urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: schorzenia wymagające cewnikowania pęcherza moczowego
 Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Cewniki jednorazowe urologiczne do 180 sztuk miesięcznie**
 Lekarz wystawiający wniosek: urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: stany wymagające wielokrotnego cewnikowania w ciągu doby w ilości odpowiedniej do wskazań lekarskich
 Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: zgodnie z zaleceniami lekarza

- **Cewniki jednorazowe do odsysania górnych dróg oddechowych do 180 sztuk miesięcznie**
 Lekarz wystawiający wniosek: pulmonolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki medycznej
 Wskazania medyczne: schorzenia wymagające stosowania oddechu wspomaganego w warunkach domowych
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: zgodnie z zaleceniami lekarza
- **Worki do zbiórki moczu do 6 sztuk miesięcznie**
 Lekarz wystawiający wniosek: urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: schorzenia wymagające cewnikowania pęcherza moczowego, schorzenia wymagające stosowania cewników zewnętrznych
 Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Pas do zbiornika na kał**
 Lekarz wystawiający wniosek: chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: stomia na jelicie cienkim
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na rok
- **Worki wymienne do pasa w ilości do 90 sztuk**
 Lekarz wystawiający wniosek: chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: stomia na jelicie grubym
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Worki samoprzylepne jednorazowego użycia do 90 sztuk lub w równowartości ich kosztu inny sprzęt stomijny (np. zestawy irygacyjne, płytki + worki)**
 Lekarz wystawiający wniosek: chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: stomia na jelicie cienkim (ileostomia), stomia na jelicie grubym (kolostomia), stomia na układzie moczowym (urostomia)
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Worki do zbiórki moczu w ilości do 12 sztuk lub w równowartości kosztu ich nabycia inny sprzęt urologiczny (np. cewniki urologiczne, paski mocujące)**
 Lekarz wystawiający wniosek: urolog, chirurg, neurolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: nefrostomia
 Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na miesiąc
- **Pieluchy anatomiczne do 60 sztuk lub zamiennie pieluchomajtki do 60 sztuk lub zamiennie podkłady lub wkłady anatomiczne do 60 sztuk**
 Lekarz wystawiający wniosek: onkolog, chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego
 Wskazania medyczne: choroba nowotworowa przebiegająca w postaci owrzodziałych lub krwawiących guzów krocza lub okolicy krzyżowej, przetoki nowotworowe lub popromienne (pęcherzowo-pochwowe, pęcherzowo-pochwowo-odbytnicze, pochwowo-odbytnicze), nieprzytrzymanie stolca lub moczu w wyniku chorób nowotworowych

Wysokość udziału własnego: pieluchy anatomiczne – bezpłatnie, reszta – 30%; okres użytkowania: raz na miesiąc

■ **Pieluchomajtki do 60 sztuk lub zamiennie pieluchy anatomiczne do 60 sztuk lub zamiennie podkłady lub wkłady anatomiczne do 60 sztuk**

Lekarz wystawiający wniosek: neurolog, urolog, chirurg, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego

Wskazania medyczne: dla dorosłych i dzieci powyżej 3. roku życia: z głębokim upośledzeniem umysłowym; w zespołach otepiennych o różnej etiologii; w postępujących chorobach układu nerwowego z pęcherzem neurogennym lub z zaburzeniami mikcji zwieraczy; z wadami rozwojowymi: przepuklinami oponowordzeniowymi, przepuklinami oponowo-mózgowymi, wycisnieniem pęcherza

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na miesiąc

■ **Rurka tracheostomijna wraz z zapasowym wkładem**

Lekarz wystawiający wniosek: laryngolog, onkolog, chirurg

Wskazania medyczne: nowotwór krtani lub uraz albo duszność pochodzenia krtaniowego

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na rok

■ **Krtań elektroniczna (aparat wspomagający mowę)**

Lekarz wystawiający wniosek: laryngolog, onkolog, chirurg

Wskazania medyczne: nowotwór lub uraz krtani

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 5 lat

■ **Proteza Powietrzna – aparat do leczenia obturacyjnego bezdechu sennego**

Lekarz wystawiający wniosek: pulmonolog

Wskazania medyczne: obturacyjny bezdech senny

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 5 lat

■ **Inhalator dyszowy – nebulizator (generator aerozolu) – sprężarka powietrza**

Lekarz wystawiający wniosek: pulmonolog, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego

Wskazania medyczne: mukowiscydoza

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: nebulizator – raz na rok; sprężarka – raz na 5 lat

■ **Proteza piersi**

Lekarz wystawiający wniosek: onkolog, chirurg

Wskazania medyczne: amputacja piersi w następstwie zmian nowotworowych, wad rozwojowych, urazów, chorób lub następstw ich leczenia

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na 2 lata

■ **Peruka: z włosów sztucznych, z włosów naturalnych**

Lekarz wystawiający wniosek: onkolog, hematolog, dermatolog, chirurg

Wskazania medyczne: w przebiegu leczenia chorób nowotworowych, przy trwałym uszkodzeniu głowy w wyniku urazu, oparzeń, choroby

Wysokość udziału własnego: peruka z włosów sztucznych – bezpłatnie, z włosów naturalnych – 30%; okres użytkowania: raz na rok

■ **Pas przepuklinowy**

Lekarz wystawiający wniosek: chirurg

Wskazania medyczne: w przypadku, kiedy stan zdrowia nie pozwala na wykonanie operacji

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na rok

■ **Pas brzuszny**

Lekarz wystawiający wniosek: chirurg

Wskazania medyczne: w przypadku, kiedy stan zdrowia nie pozwala na wykonanie operacji, przy opuszczeniu trzewii, rozległe przepukliny pooperacyjne

Wysokość udziału własnego: bezpłatnie; okres użytkowania: raz na rok

■ **Poduszka przeciwoleżynowa**

Lekarz wystawiający wniosek: neurolog, ortopeda, chirurg, reumatolog, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego

Wskazania medyczne: paraplegia, tetraplegia, inne choroby wymagające stałego użytkowania poduszki przeciwoleżynowej

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 2 lata

■ **Materac przeciwoleżynowy**

Lekarz wystawiający wniosek: neurolog, ortopeda, chirurg, reumatolog, lekarz rehabilitacji medycznej, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, felczer ubezpieczenia zdrowotnego

Wskazania medyczne: paraplegia, tetraplegia, inne choroby wymagające stałego przebywania w łóżku

Wysokość udziału własnego: 30%; okres użytkowania: raz na 3 lata

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki, DzU z 2004 r., nr 276, poz. 2739.

8.3. WYPOŻYCZALNIE SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO

■ **Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy „FLANDRIA”**

ul. Ogrodowa 17, 61-821 Poznań; tel.: 61 851 68 99; skleppoznan@flandria.pl

■ **EUROMED**

ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 209, 61-485 Poznań; tel.: 61 833 40 93; mamiss@wp.pl

■ **VeinMed**

ul. Lewela 51, 61-409 Poznań; tel. kom.: 508 76 43 08; veinmed@veinmed.pl

■ **„Stanley” sp. z o.o. – Salon Sprzętu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego z wypożyczalnią**

ul. 28 Czerwca 1956 r. 135/147, 61-544 Poznań; tel.: 61 835 23 39; faks: 61 835 23 39
poczta@stanleymed.pl; www.s-med.pl

- **Centrum Caritas w Poznaniu – Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego**
Rynek Wildecki 4a, 61-546 Poznań; tel.: 61 835 68 50; faks: 61 835 68 60
sekretariat@caritaspozn.pl
- **ANIMA**
os. Orła Białego 46, 61-251 Poznań; tel./faks: 61 879 60 14, 601 669 280
anima@icpnet.pl; www.anima.w.pl
- **Wielkopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej**
ul. Grunwaldzka 24, 60-785 Poznań; tel.: 601 409 414; pkps-poznan@wp.pl
- **REMEDIUM – Wypożyczalnia Sprzętu Medycznego**
ul. Generała Andersa 34, 64-920 Piła; tel.: 798 587 487; www.remedium.pila.pl
- **Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Lesznie**
ul. Korczaka 5, 64-100 Leszno; tel.: 65 520 61 80
- **Zakład Usług Ortopedycznych s.c.**
ul. Przemysłowa 21, 62-510 Konin; tel.: 63 245 17 60; zuo.konin@wp.pl

9

MIESZKALNICTWO

9.1. MIESZKANIA CHRONIONE

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. Mieszkania chronione w szczególności przysługują:

- osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- osobom opuszczającym rodzinę zastępczą,
- osobom opuszczającym placówkę opiekuńczo-wychowawczą,
- osobom opuszczającym młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- osobom opuszczającym zakład dla nieletnich,
- uchodźcom (art. 53 Ustawy o pomocy społecznej).

Mieszkania chronione pomagają osobom w nich przebywającym w przygotowaniu (pod opieką specjalisty) do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępują pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Zapewniają warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej. Osobom niepełnosprawnym mieszkania dają szansę na niezależne, samodzielne na miarę ich możliwości życie i nabywanie umiejętności społecznych. Aby mieszkania spełniały swoją rolę, mieszkańcom udziela się wsparcia w sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznaje się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez starostę lub z jego upoważnienia przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, poprzedzonej rodzinnym wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego. Pobyt w mieszkaniu chronionym terapeutycznym przyznaje się na podstawie decyzji poprzedzonej opinią zespołu specjalistów co do psychofizycznych możliwości uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w treningach usamodzielniających. Decyzja określa czas pobytu w mieszkaniu chronionym oraz wysokość odpłatności ponoszonej przez osobę, której przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym. Pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Miesięczną odpłatność ustala się w uzgodnieniu z osobą, której przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym.

Odpłatność osoby, której przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym jest proporcjonalna do liczby osób przebywających wspólnie w tym mieszkaniu oraz do kosztu przyznanej indywidualnie świadczonej usługi w formie pobytu w mieszkaniu chronionym.

Nie ponoszą opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym osoby, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, ustalonego zgodnie z art. 8 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Przez zawarcie związku małżeńskiego współmałżonek osoby zamieszkującej w mieszkaniu chronionym nie nabywa prawa do korzystania z tego mieszkania.

9.2. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

9.2.1. TYPY DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

W zależności od stanu zdrowia, rodzaju niepełnosprawności oraz wieku osobie przysługuje prawo do zamieszkania w określonym typie domu przeznaczonym dla:

- osób w podeszłym wieku,
- osób przewlekle somatycznie chorych,
- osób przewlekle psychicznie chorych,
- osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- osób niepełnosprawnych fizycznie.

9.2.2. SKIEROWANIE DO DOMU OPIEKI SPOŁECZNEJ

Wydanie decyzji administracyjnej o skierowaniu osoby do domu pomocy społecznej następuje na podstawie:

- pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do DPS złożonego w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się,
- rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o umieszczenie w DPS, zawierającego w szczególności pisemne stwierdzenie braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę. Wywiad środowiskowy ma na celu ustalenie sytuacji zdrowotnej, rodzinnej i dochodowej i jest podstawą do udzielenia świadczenia z pomocy społecznej w postaci umieszczenia i pobytu w DPS.

Do wniosku i wywiadu dołącza się m.in.:

- decyzję organu emerytalno-rentowego ustalającego wysokość emerytury lub renty oraz pisemną zgodę na ponoszenie odpłatności za pobyt w DPS,
- oświadczenie o wysokości dochodu osoby ubiegającej się, małżonka, zstępnych przed wstępnymi – zobowiązanych do ponoszenia opłaty,
- jeśli osoba ubiegająca się posiada uprawnienia kombatanckie – zaświadczenie o kombatanckich oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- w przypadku kierowania do DPS osoby ubezwłasnowolnionej:
 - postanowienie sądu o ubezwłasnowolnieniu,
 - postanowienie sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego lub kuratora,
 - postanowienie sądu zezwalające opiekunowi na umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w DPS.

9.2.3. OPŁATY

Obowiązani do opłaty za pobyt osoby w DPS są w kolejności:

- osoba będąca mieszkańcem DPS,

- małżonek, zstępni (dorosłe dzieci) przed wstępnymi (rodzice),
- gmina, z której osoba została skierowana do DPS.

Opłatę za pobyt w DPS wnoszą:

- mieszkaniec DPS – jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi – w wymienionych poniżej okolicznościach:
 - w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli jej dochód jest wyższy niż 250% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250% tego kryterium,
 - w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 250% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 250% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,
- gmina, z której osoba została skierowana do DPS w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w DPS a opłatami wnoszonymi przez osoby zobowiązane.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

Termin i zasady ubiegania się o skierowanie i umieszczenie w domu pomocy społecznej reguluje kodeks postępowania administracyjnego.

9.2.4. INFORMACJE I PROCEDURY

Abys osoba starająca się o skierowanie do domu pomocy społecznej mogła w nim zamieszkać, konieczne jest wydanie 3 decyzji administracyjnych. Dwie pierwsze z nich to:

- decyzja o skierowaniu do domu pomocy społecznej,
- decyzja ustalająca odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

Powyższe decyzje wydaje organ gminy właściwej dla osoby ubiegającej się o skierowanie do DPS.

Procedura postępowania w sprawie skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej rozpoczyna się w momencie złożenia przez osobę zainteresowaną wniosku o skierowanie do DPS.

Wniosek składa się w filii Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania.

Po złożeniu wniosku konieczne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby wnioskującej. Wywiad ten przeprowadzony jest przez pracownika socjalnego w terminie 14 dni od daty złożenia wniosku. W sytuacji wymagającej bezzwłocznego skierowania i umieszczenia w DPS wywiad przeprowadza się nie później niż w ciągu 2 dni od daty uzy-

skania informacji o takiej konieczności. Pracownik socjalny kompletuje odpowiednie dokumenty i po rozpoznaniu sytuacji wydawana jest decyzja o skierowaniu do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu i ustaleniu odpłatności za pobyt w DPS. Pełna dokumentacja przekazywana jest do Sekcji ds. Domów Pomocy Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie. W następstwie tych działań i po uzyskaniu wolnego miejsca we wskazanym DPS wydawana jest trzecia z koniecznych decyzji, tj. decyzja o umieszczeniu w domu pomocy społecznej.

W przypadku, gdy osobą kieruje się do DPS poza Poznaniem, decyzję o umieszczeniu wydaje starosta powiatu, na terenie którego znajduje się dany DPS.

Informacji nt. skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej udzielają w pierwszej kolejności pracownicy poszczególnych filii MOPR oraz Sekcja ds. Domów Pomocy Społecznej.

9.2.5. REJESTR DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W WIELKOPOLSCE

■ **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Sielska**

ul. Sielska 13, 61-129 Poznań; tel.: 61 866 37 33, 61 864 66 60; oddział ul. Mińska 14, 61-049 Poznań; tel.: 61 879 26 62

Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 140 (82 miejsca – ul. Sielska 13; 58 miejsc – ul. Mińska 14); powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 1; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo Prowincja Chełmińsko-Poznańska na zlecenie miasta Poznania

■ **Dom Pomocy Społecznej w Wolsztynie**

ul. Poznańska 29, 64-200 Wolsztyn; tel.: 68 384 36 04

Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 82; powiat: wolsztyński; nr w Rejestrze: 2; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo Prowincja Chełmińsko-Poznańska na zlecenie miasta Poznania

■ **Dom Pomocy Społecznej w Wielkiej Wsi**

Wielka Wieś 47, 64-225 Kopianica; tel.: 68 384 05 70

Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 60; powiat: wolsztyński; nr w Rejestrze: 3; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej w Grodzisku Mazowieckim na zlecenie powiatu wolsztyńskiego

■ **Zespół Domów Pomocy Społecznej w Wieleniu**

ul. Staszica 2, 64-730 Wieleni; tel.: 67 256 10 33, 67 256 21 99

Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku (74 miejsca); dla osób przewlekle somatycznie chorych (100 miejsc); dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (80 miejsc); dla osób niepełnosprawnych fizycznie (100 miejsc); liczba miejsc: 354; powiat: czarnkowsko-trzcianecki; nr w Rejestrze: 4; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincja św. Józefa w Poznaniu na zlecenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego

■ **Dom Pomocy Społecznej w Psarach**

Psary, ul. Kaliska 3, 63-405 Sieroszewice; tel.: 62 739 60 84, 62 739 63 15

Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 166; powiat: ostrowski; nr w Rejestrze: 5; podmiot prowadzący: powiat ostrowski

- **Dom Pomocy Społecznej im. siostry M. Benodyny Koterbianki w Ostrowie Wielkopolskim**
ul. Partyzancka 8, 63-400 Ostrów Wlkp.; tel.: 62 736 42 54
Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 42; powiat: ostrowski; nr w Rejestrze: 6; podmiot prowadzący: powiat ostrowski

- **Dom Pomocy Społecznej w Trzciance**
ul. 27 stycznia 41, 64-980 Trzcianka; tel.: 67 216 23 66
Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 100; powiat: czarnkowsko-trzcianiecki; nr w Rejestrze: 7; podmiot prowadzący: powiat czarnkowsko-trzcianiecki

- **Dom Pomocy Społecznej w Chodzieży**
ul. Ujska 47, 64-800 Chodzież; tel.: 67 282 14 09, 67 282 97 39
Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 120; powiat: chodzieski; nr w Rejestrze: 8; podmiot prowadzący: powiat chodzieski

- **Dom Pomocy Społecznej w Fabianowie**
Fabianów, ul. Pleszewska 2, 63-330 Dobrzyca; tel.: 62 741 40 97
Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 101; powiat: pleszewski; nr w Rejestrze: 9; podmiot prowadzący: powiat pleszewski

- **Dom Pomocy Społecznej w Lesznie**
ul. Korczaka 1, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 49 04
Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 36; powiat: miasto Leszno; nr w Rejestrze: 10; podmiot prowadzący: miasto Leszno

- **Dom Pomocy Społecznej w Pakówce**
Pakówka 42, 63-940 Bojanowo; tel.: 65 545 63 58
Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 170; powiat: rawicki; nr w Rejestrze: 12; podmiot prowadzący: powiat rawicki

- **Dom Pomocy Społecznej w Skubarczewie**
Skubarczewo 4, 62-436 Orchowo; tel.: 63 268 80 44, 63 268 49 30
Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 51; powiat: słupecki; nr w Rejestrze: 13; podmiot prowadzący: powiat słupecki

- **Dom Pomocy Społecznej w Gnieźnie**
ul. Wrzesińska 21, 62-200 Gniezno; tel.: 61 426 11 45
Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 68; powiat: gnieźnieński; nr w Rejestrze: 14; podmiot prowadzący: powiat gnieźnieński

- **Dom Pomocy Społecznej w Zdunach**
ul. Mickiewicza 21, 63-760 Zduny; tel.: 62 721 57 26, 62 721 50 14
Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 70; powiat: krotoszyński; nr w Rejestrze: 15; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo Prowincja Chełmińsko-Poznańska na zlecenie miasta Poznania

- **Dom Pomocy Społecznej w Chumiętkach**
 Chumiętki 22, 63-840 Krobia; tel.: 65 571 17 17
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 114; powiat: gostyński; nr w Rejestrze: 16; podmiot prowadzący: powiat gostyński
- **Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie**
 Chwałkowo 74, 63-840 Krobia; tel.: 65 571 17 06, 65 571 19 53
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 84; powiat: gostyński; nr w Rejestrze: 17; podmiot prowadzący: powiat gostyński
- **Dom Pomocy Społecznej w Kole, ul. Poniatowskiego**
 ul. Poniatowskiego 21, 62-600 Koło; tel.: 63 272 06 08, 63 272 00 35, 63 272 00 47
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 125; powiat: kolski; nr w Rejestrze: 18; podmiot prowadzący: powiat kolski
- **Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie**
 Baszków 112, 63-760 Zduny; tel.: 62 721 12 06, 62 721 11 76
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 196; powiat: krotoszyński; nr w Rejestrze: 19; podmiot prowadzący: powiat krotoszyński
- **Dom Pomocy Społecznej w Gębicach**
 ul. Kasztanowa 45, 64-707 Gębice; tel.: 67 255 14 24, 67 255 14 77
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 55; powiat: czarnkowsko-trzcianecki; nr w Rejestrze: 20; podmiot prowadzący: powiat czarnkowsko-trzcianecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Kole, ul. Blizna**
 ul. Blizna 55, 62-600 Koło; tel.: 63 272 29 77
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 53; powiat: kolski; nr w Rejestrze: 22; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Małych Misjonek Miłosierdzia (Orionistek) w Zalesiu Górnym na zlecenie powiatu kolskiego
- **Dom Pomocy Społecznej w Rzadkowie**
 Rzadkowo 79, 64-810 Kaczory; tel.: 67 283 11 39, 67 283 11 40
 Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 66; powiat: pilski; nr w Rejestrze: 23; podmiot prowadzący: powiat pilski
- **Dom Pomocy Społecznej w Rogowie**
 Rogowo 24, 63-840 Krobia; tel.: 65 571 11 06
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 90; powiat: gostyński; nr w Rejestrze: 24; podmiot prowadzący: powiat gostyński
- **Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu**
 ul. Winiarska 26, 62-800 Kalisz; tel.: 62 767 30 16
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 180; powiat: miasto Kalisz; nr w Rejestrze: 25; podmiot prowadzący: miasto Kalisz
- **Dom Pomocy Społecznej w Kobylej Górze**
 ul. T. Sikorskiego 1, 63-507 Kobyla Góra; tel.: 62 731 64 36, 62 731 62 18
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 156; powiat: ostrzeszowski; nr w Rejestrze: 26; podmiot prowadzący: powiat ostrzeszowski

- **Dom Pomocy Społecznej w Kochłowach**
 Kochłowy 1, 63-500 Ostrzeszów; tel.: 62 732 07 05
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 80; powiat: ostrzeszowski; nr w Rejestrze: 27; podmiot prowadzący: powiat ostrzeszowski
- **Dom Pomocy Społeczne w Falmierowie**
 89-311 Falmierowo 1; tel.: 67 286 32 26
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 80; powiat: pilski; nr w Rejestrze: 28; podmiot prowadzący: powiat pilski
- **Dom Pomocy Społecznej w Marszałkach**
 Marszałki 15, 63-520 Grabów n. Prosną; tel.: 62 732 07 00
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 140; powiat: ostrzeszowski; nr w Rejestrze: 29; podmiot prowadzący: powiat ostrzeszowski
- **Dom Pomocy Społecznej w Wieleniu**
 ul. Fryderyka Chopina 9 64-730 Wieleni; tel.: 67 256 10 55
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 60; powiat: czarnkowsko-trzcianecki; nr w Rejestrze: 30; podmiot prowadzący: powiat czarnkowsko-trzcianecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Skęczniewie**
 Skęczniew 58, 62-730 Dobra; tel.: 63 278 38 71
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 210; powiat: turecki; nr w Rejestrze: 31; podmiot prowadzący: powiat turecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Koninie**
 ul. Południowa 1, 62-510 Konin; tel.: 63 243 38 14
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 115; powiat: miasto Konin; nr w Rejestrze: 32; podmiot prowadzący: miasto Konin
- **Dom Pomocy Społecznej w Dębnie**
 Dębno 27, 89-310 Łobżenica; tel.: 67 286 18 20
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 120; powiat: pilski; nr w Rejestrze: 33; podmiot prowadzący: powiat pilski
- **Dom Pomocy Społecznej w Ślesinie**
 ul. Kościelna 46, 62-561 Ślesin; tel.: 63 270 41 37, 63 270 52 00
 Profil jednostki: 25 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; 75 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 100; powiat: koniński; nr w Rejestrze: 34; podmiot prowadzący: powiat koniński
- **Dom Pomocy Społecznej w Lisówkach**
 ul. Leśne Zacisze 2, Lisówki, 62-070 Dopiewo; tel.: 61 814 80 49
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 100; powiat: poznański ziemski; nr w Rejestrze: 35; podmiot prowadzący: powiat poznański
- **Dom Pomocy Społecznej w Chlebnie**
 Chlebno 8, 89-310 Łobżenica; tel.: 67 286 00 14, 67 286 11 34
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 80; powiat: pilski; nr w Rejestrze: 36; podmiot prowadzący: powiat pilski

- **Dom Pomocy Społecznej w Rzetni**
 Rzetnia 87, 63-600 Kępno; tel.: 62 791 41 75
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 68; powiat: kępiński; nr w Rejestrze: 37; podmiot prowadzący: powiat kępiński
- **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Konarskiego**
 ul. Konarskiego 11/13, 61-114 Poznań; tel.: 61 877 57 51; oddział ul. Zamenhofa 142a, 61-655 Poznań
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 170 (96 miejsc – ul. Konarskiego 11/13; 74 miejsca – ul. Zamenhofa 142a); powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 38; podmiot prowadzący: miasto Poznań
- **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Bukowska**
 ul. Bukowska 27/29, 60-501 Poznań; tel.: 61 848 07 09
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 140; powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 39; podmiot prowadzący: miasto Poznań
- **Dom Pomocy Społecznej im. bł. Edmunda Bojanowskiego w Poznaniu**
 ul. Niedziałkowskiego 22, 61-578 Poznań; tel.: 61 833 19 41
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 35; powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 40; podmiot prowadzący: miasto Poznań
- **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Ugory**
 ul. Ugory 18/20, 61-623 Poznań; tel.: 61 820 13 31
 Profil jednostki: 116 miejsc dla osób w podeszłym wieku; 20 miejsc dla osób niepełnosprawnych fizycznie; liczba miejsc: 136; powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 41; podmiot prowadzący: miasto Poznań
- **Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie**
 Zimnowoda 17, 63-810 Borek Wlkp.; tel.: 65 571 66 83, 65 571 73 21
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 47; powiat: gostyński; nr w Rejestrze: 42; podmiot prowadzący: powiat gostyński
- **Dom Pomocy Społecznej w Strzałkowie**
 ul. Pułaskiego 1, 62-420 Strzałkowo; tel.: 63 275 08 47, 63 275 00 97
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 130; powiat: słupecki; nr w Rejestrze: 43; podmiot prowadzący: powiat słupecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Broniszewicach**
 Broniszewice 91, 63-304 Czermin tel.: 62 741 64 26
 Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 56; powiat: pleszewski; nr w Rejestrze: 44; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Krakowie na zlecenie powiatu pleszewskiego
- **Dom Pomocy Społecznej w Jarogniewicach**
 Jarogniewice, ul. Poznańska 25, 64-020 Czempień; tel.: 61 282 70 11 lub 27
 Profil jednostki: dla osób niepełnosprawnych fizycznie; liczba miejsc: 67; powiat: kościański; nr w Rejestrze: 45; podmiot prowadzący: powiat kościański

- **Dom Pomocy Społecznej w Zagórowie**
 ul. Lidmanowskiego 4, 62-410 Zagórow; tel.: 63 276 10 23
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 80; powiat: słupecki;
 nr w Rejestrze: 46; podmiot prowadzący: powiat słupecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Liskowie**
 ul. ks. Wacława Blizińskiego 96, 62-850 Lisków; tel.: 62 763 48 19, 62 763 48 18
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 35; powiat: kaliski; nr w Rejestrze: 47; podmiot prowadzący: powiat kaliski
- **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Pokrzywno 1**
 ul. Pokrzywno 1, 61-315 Poznań; tel.: 61 879 83 81, 61 878 99 60
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 35; powiat: miasto Poznań;
 nr w Rejestrze: 48; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej
 w Warszawie na zlecenie miasta Poznania
- **Dom Pomocy Społecznej w Pleszewie**
 pl. Wolności im. Jana Pawła II 5, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 11 03, 62 742 84 22
 Profil jednostki: 148 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych; 92 miejsca dla osób
 przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 240; powiat: pleszewski; nr w Rejestrze: 49;
 podmiot prowadzący: powiat pleszewski
- **Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Pile**
 ul. 11 Listopada 40, 64-920 Piła; tel.: 67 212 26 43
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 70; powiat: pilski;
 nr w Rejestrze: 50; podmiot prowadzący: powiat pilski
- **Dom Pomocy Społecznej w Poznaniu, ul. Św. Rocha 13**
 ul. Św. Rocha 13, 61-142 Poznań; tel.: 61 877 34 03, 61 879 06 47, 61 875 33 04
 Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 60;
 powiat: miasto Poznań; nr w Rejestrze: 51; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Córek Matki
 Bożej Bolesnej „Serafitki” na zlecenie miasta Poznania
- **Dom Pomocy Społecznej we Wrześni**
 ul. Szkolna 25, 62-300 Września tel.: 61 436 07 98
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 45; powiat: wrzesiński;
 nr w Rejestrze: 52; podmiot prowadzący: powiat wrzesiński
- **Dom Pomocy Społecznej w Srebrnej Górze**
 Srebrna Góra 62, 62-120 Wąpno; tel.: 67 261 14 65
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 60; powiat: wągrowiecki; nr w Rejestrze: 53; podmiot prowadzący: powiat wągrowiecki
- **Dom Pomocy Społecznej w Osieku**
 Osiek 54, 63-920 Pakośław; tel.: 65 547 83 31
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 81; powiat: rawicki;
 nr w Rejestrze: 54; podmiot prowadzący: powiat rawicki

- **Dom Pomocy Społecznej w Łęczczkach**
 64-412 Łęczeczki 40, gm. Chrzypsko Wielkie tel.: 61 295 12 56
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 135; powiat: międzychodzki;
 nr w Rejestrze: 55; podmiot prowadzący: powiat międzychodzki
- **Dom Pomocy Społecznej w Łopienniu**
 62-213 Łopiennie 119, gm. Mieleszyn; tel.: 61 427 08 90
 Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 50;
 powiat: gnieźnieński; nr w Rejestrze: 57; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr św. Elż-
 biety Prowincja Poznańska na zlecenie powiatu gnieźnieńskiego
- **Dom Pomocy Społecznej w Mościszkach**
 Mościszki 37, 64-010 Krzywiń; tel.: 65 517 73 10 lub 11
 Profil jednostki: dla osób przewlekle psychicznie chorych; liczba miejsc: 65; powiat: kościań-
 ski; nr w Rejestrze: 58; podmiot prowadzący: powiat kościański
- **Dom Pomocy Społecznej w Śremie**
 ul. Farna 16, 63-100 Śrem; tel.: 61 283 03 69, 61 283 03 85
 Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 86; powiat: śremski;
 nr w Rejestrze: 59; podmiot prowadzący: powiat śremski
- **Dom Pomocy Społecznej w Odolanowie**
 Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość”, ul. Raszowska 36, 63-430
 Odolanów; tel.: 62 733 25 90
 Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 15; powiat: ostrowski; nr w Reje-
 strze: 60; podmiot prowadzący: gmina i miasto Odolanów
- **Dom Pomocy Społecznej w Mielżynie**
 ul. Szkolna 15 Mielżyn, 62-230 Witkowo; tel.: 61 477 50 02
 Profil jednostki: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 82;
 powiat: gnieźnieński; nr w Rejestrze: 61; podmiot prowadzący: Zgromadzenie Sióstr św. Do-
 minika z siedzibą w Krakowie na zlecenie powiatu gnieźnieńskiego
- **Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi**
 ul. Szamotulska 9, Nowa Wieś, 64-510 Wronki; tel.: 67 254 35 16
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 80; powiat:
 szamotulski; nr w Rejestrze: 62; podmiot prowadzący: powiat szamotulski
- **Dom Pomocy Społecznej w Chojnie**
 Chojno 41a, 64-510 Wronki; tel.: 67 254 71 79
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 65; powiat:
 szamotulski; nr w Rejestrze: 63; podmiot prowadzący: powiat szamotulski
- **Dom Pomocy Społecznej w Zakrzewie**
 Zakrzew 52, 63-230 Witaszyce; tel.: 62 740 14 34, 62 740 14 61
 Profil jednostki: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 110; powiat:
 jarociński; nr w Rejestrze: 64; podmiot prowadzący: powiat jarociński

■ **Dom Pomocy Społecznej w Psarskim**

Psarskie, ul. Owocowa 8, 63-100 Śrem; tel.: 61 283 44 81

Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 120; powiat: śremski; nr w Rejestrze: 65; podmiot prowadzący: powiat śremski

■ **Dom Pomocy Społecznej w Siedlcu**

ul. Zbąszyńska 8, 64-212 Siedlec; tel.: 68 384 85 76

Profil jednostki: dla osób przewlekle somatycznie chorych; liczba miejsc: 21; powiat: wolsztyński; nr w Rejestrze: 66; podmiot prowadzący: gmina Siedlec

■ **Dom Pomocy Społecznej w Piłce-Zamyślinie**

Piłka-Zamyślin, 64-400 Międzychód; tel.: 95 717 31 21

Profil jednostki: dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; liczba miejsc: 100; powiat: międzychodzki; nr w Rejestrze: 67; podmiot prowadzący: powiat międzychodzki

■ **Dom Pomocy Społecznej w Zamyślinie**

Zamyślin, 64-400 Międzychód; tel.: 95 717 31 94

Profil jednostki: dla osób w podeszłym wieku; liczba miejsc: 40; powiat: międzychodzki; nr w Rejestrze: 68; podmiot prowadzący: powiat międzychodzki

Źródło: Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu, rejestr DPS z 11 lipca 2011 r.; www.poznan.uw.gov.pl

9.2.6. REJESTR PRYWATNYCH DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Wykaz placówek działających na podstawie przepisów o działalności gospodarczej służy tylko celom informacyjnym dla zainteresowanych klientów. MOPR w Poznaniu nie kieruje, nie umieszcza i nie ponosi odpłatności za pobyt osób w poniższych placówkach.

■ **Dom Rodzinny „Jesień”**

ul. Podgórna 16, 62-040 Puszczykowo; tel.: 61 813 31 79

Podmiot prowadzący: Marta Rajewicz P.P.H.U., Dom rodziny „Jesień”; liczba miejsc: 6

■ **Pensjonat „Radosna Jesień”**

ul. Zalesie 6, 62-040 Puszczykowo; tel.: 67 819 38 62

Podmiot prowadzący: Bogumiła Dylewicz, „Midyko”; liczba miejsc: 7

■ **Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy**

ul. Poznańska 66, 61-160 Czapury; tel.: 67 878 86 21

Podmiot prowadzący: Małgorzata Rybarczyk, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy; liczba miejsc: 20

■ **Prywatny Dom Pomocy Społecznej „Apiherba”**

Witosław 1, 64-113 Osieczna; tel.: 65 535 93 21

Podmiot prowadzący: dr Edward Kałużny, Wytwórnia Leków Naturalnych „Apiherba” Ośrodek Apifitoterapii – Pałac Witosław; liczba miejsc: 17

■ **Dom Opieki Społecznej „Hospes Hospiti Sacer”**

ul. Słoneczna 46, 62-010 Pobiedziska; tel.: 61 815 39 73

Podmiot prowadzący: Karol Jan Chyra, Dom Opieki Społecznej; liczba miejsc: 10

- **Pensjonat Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Dalfas”**
Annogóra 10, 64-520 Obrzycko; tel.: 515 236 407; www.dalfas.eu
Podmiot prowadzący: Anna Ponczek-Kinowska, Pensjonat Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Dalfas”; liczba miejsc: 10
- **Całodobowy Dom Opieki Kinga Grek-Kowalczyk „Seniorowo”**
Szoldry 21, 63-112 Brodnica; tel.: 61 282 86 46; tel. kom.: 696 591 471; www.seniorowo.republika.pl
Podmiot prowadzący: Całodobowy Dom Opieki Kinga Grek-Kowalczyk; liczba miejsc: 11
- **Pensjonat „Radosna Jesień”**
ul. Kaźmierska 25, 62-090 Przybroda; tel.: 61 819 38 62
Podmiot prowadzący: Bogumiła Dylewicz „Midyko”; ul. Zalesie 6, 62-040 Puszczykowo; liczba miejsc: 30
- **Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku „Pod Dębami u Bożeny”**
ul. Parkowa 1, 64-000 Stare Oborzyska, Gmina Kościan
Podmiot prowadzący: Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Bożena Janina Haryk; ul. Krużewskiego 5, 64-000 Kościan; liczba miejsc: 25
- **Prywatny Dom Opieki**
ul. Złota 4, 62-030 Luboń; tel.: 61 893 21 13
Podmiot prowadzący: Prywatny Dom Opieki Ewa Kuzemko; liczba miejsc: 9

Rejestr sporządzono na podstawie spisu pozyskanego ze strony internetowej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego – data aktualizacji: 31.10.2011.

10

**ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ**

10.1. ROLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIAŁANIACH NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WIELKOPOLSCE

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia z wyłączeniem m.in. partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa. Organizacje pozarządowe zwykle działają jako stowarzyszenia lub fundacje. Stanowią one trzeci (obok publicznego i prywatnego) sektor społeczeństwa, są znaczącą częścią każdego efektywnie i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Dostarczają obywatelom usług, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapełnia sektor publiczny i rynkowy. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa lub te, których – mimo istniejącego zapotrzebowania – ani podmioty publiczne, ani prywatne zorientowane na zysk, nie podejmują. Są podstawą społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Według stanu na 1 września 2009 r. (na podstawie danych z rejestru REGON) w naszym kraju zarejestrowanych było 64 500 stowarzyszeń i 10 100 fundacji. Z badań polskiego sektora pozarządowego z 2008 r. Stowarzyszenia Klon/Jawor wynika, że ponad 11% z tej liczby to organizacje działające w obszarze usług socjalnych i pomocy społecznej (w tym największa liczba działających na rzecz osób niepełnosprawnych). Wielkopolska plasuje się na ósmym miejscu wśród wszystkich województw pod względem ilości organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców region (17 NGO-sów).

Trzeci sektor odgrywa znaczącą bądź uzupełniającą rolę i stale się poszerza. W naszym województwie co roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego uchwała „Roczny Program Współpracy Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego” – dokument stanowiący podstawę do ogłoszenia otwartych konkursów ofert na realizację zadań Województwa Wielkopolskiego w zakresie działań m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych.

Nie sposób przecenić roli organizacji trzeciego sektora, zwłaszcza w relacjach ze społecznościami lokalnymi. Każda osoba przeżywa bardzo trudną sytuację, stykając się z informacją o dysfunkcji narządów ruchu, słuchu, wzroku, mowy, upośledzeniem intelektualnym bądź chorobą psychiczną członka swojej rodziny, najczęściej dziecka. Choć nie można zapomnieć, że osobą niepełnosprawną można zostać na każdym etapie życia. W podobnych sytuacjach kryzysowych bardzo istotne jest wsparcie psychologiczne, porady specjalistów lub po prostu innych osób doświadczonych w podobnych sytuacjach losowych. A taką pomoc, w tym poradnictwo prawne, psychologiczne, grupy wsparcia, oferuje duża liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Ich rola już teraz jest ogromna, a możemy liczyć, że jeszcze będzie wzrastać wraz z umocnieniem struktur społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju.

Zapraszamy do zapoznania się z rozbudowaną bazą danych wielkopolskich fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, która dostępna jest na stronie Wielkopolskiego Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych: www.wifoon.pl.

Warto wspierać wielkopolskie organizacje pozarządowe, zwłaszcza że ich duża część to organizacje pożytku publicznego uprawnione do pozyskiwania 1% podatku na działalność statutową.

Marcin Halicki

10.2. LISTA WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ W WIELKOPOLSCE

- **„Koniczynka”.** Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia ludzi z epilepsją, niepełnosprawnych i ich przyjaciół
ul. Swoboda 22/24, 60-391 Poznań; tel.: 61 867 30 41
- **„Pomost”.** Warsztaty Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
ul. św. Trójcy 22, 61-477 Poznań; tel.: 61 832 00 52
- **„Krzemień”.** Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Pomocy Osobom z Zespołem Downa
ul. Ognik 20c, 60-386 Poznań; tel.: 61 867 36 84, 501 527 300
- **„Ognik”.** Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Przyjaciół Niewidomych i Słabowidzących
ul. Ognik 20b, 60-386 Poznań; tel.: 61 868 84 00
- **„Amikus”.** Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin
os. Rusa 6, 61-245 Poznań; tel.: 61 874 96 12
- **„Śmiałek”.** Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia
os. Marysieńki 25, 60-683 Poznań; tel.: 61 828 11 55
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Pomocy Maltańskiej Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich**
ul. Miastkowskiej 128, 60-183 Poznań; tel.: 61 868 15 67
- **„Przyjaciele”.** Warsztaty Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
os. Lecha 40, 61-294 Poznań; tel.: 61 877 81 61
- **„Przylesie”.** Warsztat Terapii Zajęciowej dla Osób Niepełnosprawnych Intelaktnie
os. Bolesława Śmiałego 106, 60-682 Poznań; tel./faks: 61 823 70 51
- **„Miłosierdzie”.** Fundacja Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych. Warsztaty Terapii Zajęciowej
63-522 Kuźnica Grabowska 100; tel.: 62 730 99 36
- **„Światło”.** Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Prorodzinnego
ul. Katowicka 10, 63-604 Słupia pod Kępem; tel.: 62 781 87 82
- **„Tęcza”.** Warsztat Terapii Zajęciowej
ul. Odolanowska 19, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 99 24
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. Słoneczna 1a, 63-430 Odolanów; tel.: 62 733 12 49

- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. Kopernika 1b, 62-400 Słupca; tel.: 63 275 45 47
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. gen. Sikorskiego 36, 62-300 Września; tel.: 61 640 13 01; faks: 61 640 13 02
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. Szkolna 24, 62-322 Czeszewo; tel.: 61 438 47 33
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. Różyckiego 3, 62-510 Konin; tel./faks: 63 244 94 71
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
Taszarowo 13, 62-100 Wągrowiec; tel.: 67 262 16 01
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
ul. Szkolna 1, 63-820 Piaski; tel.: 65 572 76 88, 65 572 76 90
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
62-541 Nieborzyn 40a; tel.: 63 268 17 06
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
63-507 Pisarzowice 28; tel.: 62 731 60 51
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłoś-
sierdzie”**
ul. Ostrzeszowska 14, 63-505 Doruchów; tel.: 62 731 52 78
- **Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II Stowarzyszenia Rehabilitacja**
ul. gen. Świerczewskiego 1p, 62-120 Wapno; tel.: 67 261 12 03
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Obywatelskiej Fundacji na rzecz Dzieci Niepełnospraw-
nych i Potrzebujących Pomocy**
ul. Zdrojowa 14a, 64-800 Chodzież; tel.: 67 282 09 51
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledze-
niem Umysłowym**
ul. Kurpińskiego 3, 62-510 Konin; tel.: 63 242 20 64
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem**
62-619 Sadlno 7a; tel./faks: 63 261 21 80
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Oświaty Społecznej**
62-310 Ruda Komorska 1; tel.: 63 276 82 65
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym**
ul. Hubego 1, 77-400 Złotów; tel.: 67 263 63 81
- **Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Pomocy SOS**
ul. gen. Kościuszki 6b, 63-000 Środa Wielkopolska; tel.: 61 285 88 66

- **Warsztat Terapii Zajęciowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci**
ul. Tuwima 2/1, 62-510 Konin; tel./faks: 63 242 44 94
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
os. Jagiellońskie 48, 64-000 Kościan; tel.: 65 512 06 02
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
ul. Kasztanowa 45, 64-707 Gębice; tel.: 67 255 14 24, 67 255 1 424
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
ul. Ciasna 3a, 62-840 Koźminek; tel.: 62 763 85 51
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
pl. Wiosny Ludów 1, 64-850 Ujście; tel./faks: 67 283 06 38
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej**
ul. Wojska Polskiego 25, 64-915 Jastrowie; tel.: 67 266 32 11
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej dla Osób Niepełnosprawnych**
ul. Kolejowa 2, 62-200 Gniezno; tel.: 61 428 66 80; tel. kom.: 693 023 448
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacji Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych Miłoś-
sierdzie**
ul. Wiejska 1, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 62 09
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej Fundacji „Mielnica”**
ul. Zagórska 3a, 62-500 Konin; tel./faks: 63 242 88 90
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej im. H. Bojarskiej**
ul. Targowa 6, 62-270 Kłecko; tel./faks: 61 425 57 88
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Domu Pomocy Społecznej**
64-810 Rzadkowo 79; tel.: 67 283 11 39
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Upośle-
dzeniem Umysłowym „Koło”**
ul. Motylewska 24, 64-920 Piła; tel.: 67 214 25 04
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Kulturalnego im. Praksedy Lemańskiej**
ul. Łąkowa 7, 62-070 Dopiewo; tel.: 61 866 63 77
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Mieszkańcom Gminy Gołuchów**
63-322 Kuchary 99; tel.: 62 761 68 11
- **Wiejskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych. Warsztaty Terapii Zajęciowej**
63-313 Nowolipsk 41; tel.: 62 741 53 34

10.3. ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY W WIELKOPOLSCE

Dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Główna 16, 64-412 Chrzypsko Wielkie; tel./faks: 61 295 11 93; sdschrzypsko@interia.pl; www.sdschrzypsko.w.interia.pl; w strukturach OPS zad. gminy

Kierownik domu: Grzegorz Deska; podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Główna 16, 64-512 Chrzypsko Wielkie; tel.: 61 295 11 77; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

Chwałkowo 74, 63-840 Krobia; tel.: 65 571 17 06; faks: 65 571 19 53; dpschwalkowo@op.pl; dps-chwalkowo-webpark.pl; samodzielny zad. powiatu

Kierownik domu: p.o. Świętłana Figiel; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe; ul. Wrocławska 246, 63-800 Gostyń; tel.: 65 572 25 14; faks: 65 572 31 46; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. E. Plater 1, 62-660 Dąbie; tel.: 63 256 01 60, 63 271 01 17; faks: 63 256 01 60; srodowiskowydomsamopomocydabie@op.pl; samodzielny zad. gminy

Kierownik domu: Dorota Włodarska; podmiot prowadzący: Urząd Miejski; pl. Mickiewicza 1, 62-660 Dąbie; tel.: 63 271 00 73; faks: 63 271 00 86; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

Dębno 14, 63-040 Nowe Miasto nad Wartą; tel./faks: 61 287 45 66; opsnw@o2.pl; w strukturach OPS

Kierownik domu: Anna Snela; podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Jesionowa 2a, 63-040 Nowe Miasto nad Wartą; tel.: 61 287 41 61, 61 287 41 62; faks: 61 287 45 84; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

Dębno Królewskie 53, 62-620 Babiak; tel./faks: 63 271 17 43; sds@babiak.org.pl; w strukturach GOPS

Kierownik domu: p.o. Gabriela Broda; podmiot prowadzący: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Poznańska 24, 62-620 Babiak; tel./faks: 63 271 17 44; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

■ Środowiskowy Dom Samopomocy

Żeronicze 23, 62-730 Dobra; tel.: 63 288 79 66; domzeronice@o2.pl; samodzielny zad. gminy

Kierownik domu: Monika Spychalska; podmiot prowadzący: Urząd Miasta w Dobrej; pl. Wojska Polskiego 10, 62-730 Dobra; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy Fabianów**
 ul. Przemysłowa 4B, 63-300 Dobrzyca; tel.: 62 741 43 22; sds@ugdobrzyca.pl; samodzielny zad. gminy
 Kierownik domu: Ilona Marciniak; podmiot prowadzący: Urząd Gminy w Dobrzycy; Rynek 14, 63-330 Dobrzyca; tel.: 62 741 30 13; faks: 62 741 30 61; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Czermin 1, 63-304 Czermin; tel./faks: 62 741 73 23; sdszcermin@o2.pl; w strukturach GOPS
 Kierownik domu: Małgorzata Szymoniak, kierownik GOPS
 koordynator: Monika Zysnarska; podmiot prowadzący: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Czermin 47, 63-304 Czermin; tel.: 62 741 75 67, wew. 32; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Rolna 5, 63-505 Doruchów; tel./faks: 62 731 52 78; sds.doruchow@wp.pl; na zlecenie powiatu
 Kierownik domu: Jadwiga Skorupka; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Aktywni”; ul. Ostrzeszowska 14, 63-505 Doruchów; tel./faks: 62 731 52 78; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Głębockie 26 A, 62-561 Ślesin; tel./faks: 63 270 40 58; radosc-glebockie@konin.lm.pl; www.radosc.ngo.org.pl; na zlecenie powiatu konińskiego
 Kierownik domu: Halina Wesołowska; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych RADOŚĆ; Głębockie 26 A, 62-561 Ślesin; tel./faks: 63 270 40 58; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Dom Anki”**
 ul. Poznańska 15/28, 62-200 Gniezno; tel./faks: 61 423 86 60; poczta@domanki.pl; www.domanki.pl; na zlecenie gminy
 Kierownik domu: p.o. Magdalena Prus; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „CONCORDIA”; ul. Poznańska 15/28, 62-200 Gniezno; tel.: 61 423 86 60; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Zabłockiego 12, 62-200 Gniezno; tel.: 61 223 11 90; niepełnosprawni.maki@vp.pl; na zlecenie gminy
 Kierownik domu: Agnieszka Czajkowska; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie MAKI; ul. Mogileńska 14, 62-200 Gniezno; tel.: 61 426 14 44; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Libelta 4, 62-130 Gołańcz; tel.: 67 261 17 07; sdsgolancz@wp.pl; w strukturach OPS, zad. gminy
 Kierownik domu: Elżbieta Stachowiak; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. dr Kowalika 2, 62-130 Gołańcz; tel.: 67 261 59 11, wew. 45; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Willowa 3a, 63-800 Gostyń; tel./faks: 65 572 00 73; sds@mgops.gostyn.pl; w strukturach OPS, zad. gminy
 Kierownik domu: Violetta Skorupska; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Wrocławska 250, 63-800 Gostyń; tel.: 65 572 01 11; tel./ faks: 65 572 39 11; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Wrocławska 39, 63-200 Jarocin; tel.: 62 747 01 70; faks: 62 747 01 61; mgopsjarocin@post.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Ewa Kunz, kierownik MGOPS; koordynator: Hanna Szulc; podmiot prowadzący: Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Wrocławska 39, 63-200 Jarocin; tel.: 62 474 01 60; faks: 62 747 01 61; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Powiatowe Ośrodki Wsparcia w Noskowie i Raszewach**
 pcpjarocin@poczta.onet.pl; w strukturach PCPR, zad. powiatu
 Kierownik domu: Przemysław Masłowski, kierownik PCPR; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ul. Szubianki 21, 63-200 Jarocin; tel.: 62 505 46 06; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo dzieci od 0 do 25 lat
- **Środowiskowy Dom Samopomocy TULIPAN**
 ul. Widok 77, 62-800 Kalisz; tel./faks.: 062 766 34 82; tulipan-kalisz@o2.pl; zad. gminy
 Kierownik domu: Barbara Wojdział; podmiot prowadzący: Urząd Miejski; Główny Rynek 20, 62-800 Kalisz; tel.: 62 765 43 00; faks: 62 764 20 32; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo (od 3. roku życia)
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. ks. P. Wawrzyniaka 10, 63-600 Kępno; tel./faks: 62 782 10 89; sds.kepno@op.pl; w strukturach OPS, zad. Gminy
 Kierownik domu: Ewa Sekula; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Ks. P. Wawrzyniaka 10, 63-600 Kępno; tel.: 62 782 47 67; faks: 62 282 47 67; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo (od 16. roku życia)
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Stary Rynek 15, 62-600 Koło; tel./faks: 63 272 13 79; mops@kolo.pl; w strukturach OPS, zad. gminy
 Kierownik domu: Małgorzata Gatrzkie; podmiot prowadzący: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; Stary Rynek 15, 62-600 Koło; tel./faks: 63 272 13 79; mops@kolo.pl; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy im. dr Piotra Janaszka**
 ul. Zagórowska 3, 62-504 Konin; tel.: 63 211 21 70; faks: 63 244 22 55; sdsmielnica@wp.pl; fundacja@mielnica.org.pl; na zlecenie powiatu konińskiego
 Kierownik domu: Danuta Grodzka; podmiot prowadzący: Fundacja MIELNICA; ul. Szpitalna 43, 62-504 Konin; tel.: 63 244 31 71; faks: 63 244 22 55; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. 11 Listopada 19, 62-510 Konin; tel.: 63 243 62 30; sds.konin@wp.pl; zadanie miasta
 Kierownik domu: Krystyna Biernat; podmiot prowadzący: Miasto Konin; Urząd Miejski; pl.
 Wolności 1, 62-500 Konin; tel.: 63 240 11 11; faks: 63 242 99 42; typ domu: dla osób prze-
 wlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy – Zespół Placówek Wspierania Rodziny „Szansa”**
 Kosewo, ul. Słupecka 2, 62-402 Ostrowite; tel.: 63 276 60 39; faks: 63 276 61 29; osrk@
 wp.pl; zadanie powiatu słupeckiego
 Kierownik domu: Anna Nowak; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe w Słupcy; ul. Po-
 znańska 20, 62-400 Słupca; tel.: 63-275 86 00; faks: 63 275 86 69; typ domu: dla osób
 przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Szczepanowskiego 1, 64-000 Kościan; tel.: 65 512 44 58; faks: 65 512 06 22; mops_
 kocian@poczta.onet.pl; www.koscian.pl.BIP; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Jolanta Jarzab; podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Szczep-
 panowskiego 1, 64-000 Kościan; tel./faks.: 65 512 06 22; typ domu: dla osób przewlekle
 psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Powiatowy Ośrodek Wsparcia**
 ul. Gostyńska 52, 64-000 Kościan; tel./faks: 65 511 00 31; osrodek.wsparcia@wp.pl; zad. powiatu
 Kierownik domu: Kinga Poniży; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe; al. Kościuszki
 22, 64-000 Kościan; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośle-
 dzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Langiewicza 2, 63-700 Krotoszyn; tel./faks: 62 725 26 68; sds.krotoszyn.@poczta.fm;
 www.sds-krot.nazwa.pl; samodzielny zad. powiatu
 Kierownik domu: Małgorzata Nyczka; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe; ul. 56 Puł-
 ku Piechoty Wilkp. 10, 63-700 Krotoszyn; tel.: 62 722 42 56; faks: 62 725 34 23; typ domu:
 dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. gen. D. Chłapowskiego 28, 64-010 Krzywiń; tel.: 65 517 90 48; faks: 65 517 90 49;
 opskrzywin@pomost.poznan.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Jolanta Szorc; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy
 Społecznej; ul. Chłapowskiego 28, 64-010 Krzywiń; tel./faks: 65 517 90 49; typ domu: dla
 osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Kuźnica Grabowska 100, 63-522 Kraszewice; tel.: 62 731 21 35; tel./faks: 62 730 99 36;
 sdskuźnicagrabowska@wp.pl; zad. powiatu
 Kierownik domu: Bogumiła Ofiara; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Nie-
 pełnosprawnych „Aktywni”; ul. Ostrzeszowska 14, 63-505 Doruchów; tel./faks: 62 731 52 78;
 typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Niepodległości 27c, 64-100 Leszno; tel./faks: 65 529 98 64; sdsleszno@op.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Małgorzata Połetek; podmiot prowadzący: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; ul. Korczaka 5, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 58 47; faks: 65 529 96 12; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II**
 ul. Twórców Liskowa 3, 62-850 Lisków; tel./faks: 62 763 40 59; sdsłiskow@wp.pl; zad. powiatu kaliskiego
 Kierownik domu: Anna Musiałowska; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe w Kaliszu; pl. św. Józefa 5, 62-800 Kalisz; tel.: 62 501 42 200; faks: 62 757 26 22; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Lucynowo 2, 62-402 Ostrowite; tel./faks: 63 275 71 56; sds.lucynowo@interia.pl; www.sds.lucynowo.prv.pl; zad. gminy
 Kierownik domu: Izabela Rusik; podmiot prowadzący: Urząd Gminy w Ostrowitem; ul. Lipowa 2, 62-402 Ostrowite; tel./faks: 63 276 51 60; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo (powyżej 2 lat)
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Miłaczew 45a, 62-709 Malanów; tel.: 63 288 30 12; sds@malanow.pl; zad. gminy
 Kierownik domu: Aneta Ratajczyk; podmiot prowadzący: Urząd Gminy Malanów; ul. Turecka 16, 62-709 Malanów; tel./faks: 63 288 30 83; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Dworcowa 22, 64-400 Międzychód; tel.: 502-371-595; srodowiskowy@poczta.onet.pl; www.srodowiskowy.republika.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Danuta Nowak; podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód; tel.: 95 748 20 29; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo (od 6 do 60 lat)
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Kolejowa 18, 63-460 Nowe Skalmierzyce; tel./faks: 62 724 32 30; sdsnoweskalmierzyce@wp.pl; www.srdir-noveskalmierzyce.pl; na zlecenie gminy
 Kierownik domu: Krzysztof Kowalczyk; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Rozwoju Dziecka i Rodziny; ul. Kolejowa 18, 63-460 Nowe Skalmierzyce; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Mickiewicza 10, 64-300 Nowy Tomyśl; tel.: 61 442 12 07; sds-nt@o2.pl; na zlecenie powiatu
 Kierownik domu: Alina Ławniczak; podmiot prowadzący: Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem; ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Raszowska 36, 63-430 Odolanów; tel.: 62 733 20 44; faks: 62 733 25 90; gmcentrum@interia.pl; www.centrum.webpark.pl; z strukturach GM Centrum
 Kierownik domu: Wojciech Słodkiewicz; podmiot prowadzący: Gminno-Miejskie Centrum Pomocy „Wiara-Nadzieja-Miłość”; ul. Raszowska 36, 63-430 Odolanów; tel.: 62 733 25 90; faks: 62 733 20 44; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. 5 stycznia 24, 64-330 Opalenica; tel.: 61 447 77 37; wiosna_m@wp.pl; na zlecenie gminy Kierownik domu: p.o. Violetta Michalak; podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Opalenicy Sielinko; ul. Opalenicka 4, 64-330 Opalenica; tel./faks: 61 447 37 00; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo**
 ul. Komuny Paryskiej 14, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 736 91 33; pcp- sekretariat@powiat-ostrowski.pl; przy PCPR zad. powiatu
 Kierownik domu: Arleta Kalińska; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Aleje Słowackiego 1c; 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 51 52; faks: 62 735 02 05; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo (od 3 do 25 lat)
- **Środowiskowy Dom Samopomocy, dla Osób Dorosłych Przewlekle Psychicznie Chorych i Niepełnosprawnych Intelakualnie**
 Aleje Słowackiego 1c, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 51 52, 62 738 45 63; faks: 62 735 02 05; pcp- sekretariat@powiat-ostrowski.pl; przy PCPR zad. powiatu
 Kierownik domu: Małgorzata Matyśkiewicz; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; Aleje Słowackiego 1c, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 51 52; faks: 62 735 02 05; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. T. Kościuszki 2, 63-500 Ostrzeszów; tel./ faks: 62 732 06 40; sds@ostrzeszow.pl; www.sds.ostrzeszow.getphoto.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Agnieszka Sobczak; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Zamkowa 31, 63-500 Ostrzeszów; tel.: 62 732 06 34; faks: 62 732 06 34; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Jutrzenka”**
 Pietrzyków 49, 62-310 Pyzdry; tel.: 63 276 89 04; sds.pietrzykow@vp.pl; www.sdspietrzykow.pry.pl; w strukturach PCPR
 Kierownik domu: Arleta Ostrowska; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września; tel.: 61 437 03 67; faks: 61 437 03 73; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy CARITAS**
 ul. Kossaka 16, 64-920 Piła; tel./faks: 67 215 57 12; pila@caritas.pl; na zlecenie powiatu pilskiego Kierownik domu: ks. Leonard Zych; podmiot prowadzący: Centrum Charytatywno-Opiekuńcze CARITAS p.w. Matki Bożej z Lourdes; ul. Kossaka 16, 64-920 Piła; tel./faks: 67 215 57 12; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Kazimierza Wielkiego 7, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 83 60; sds.pleszew@wp.pl; samodzielny, zad. Gminy
 Kierownik domu: Czesław Skowroński; podmiot prowadzący: Urząd Miasta i Gminy; ul. Rynek 1, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 83 00; faks: 62 742 83 01; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Ośrodek Wsparcia**
 ul. Kazimierza Wielkiego 7b, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 31 75; faks: 62 742 01 61; pcp.pleszew@op.pl; w strukturach PCPR zad. powiatu
 Kierownik domu: Katarzyna Krawczyk; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ul. Kazimierza Wielkiego 7a, 63-300 Pleszew; tel./faks: 62 742 01 61; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Fountain House”**
 ul. Rawicka 51, 60-113 Poznań; tel./faks: 61 830 68 88; info@fountain-house.pl www.fountain-house.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Jadwiga Grześkowiak; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Osób i Rodzin na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Zrozumieć i Pomóc”; ul. Garbary 47, 61-869 Poznań; tel./faks: 61 853 05 33; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielone Centrum”**
 ul. Garbary 47, 61-869 Poznań; tel./faks: 61 855 17 80; pdf@icpnet.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Katarzyna Majer; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Osób i Rodzin na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Zrozumieć i Pomóc”; ul. Garbary 47, 61-869 Poznań; tel./faks: 61 853 05 33; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Ognik 20b, 60-386 Poznań; tel./faks: 61 868 84 00
 e-mail spnis@o2.pl; www.spinis.poznan.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Danuta Romieniecka-Gromniak; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Przyjaciół Niewidomych i Słabowidzących; ul. Ognik 20b, 60-386 Poznań; tel./faks: 61 868 84 00; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Pogodni”**
 ul. Pogodna 49/1, 61-131 Poznań; tel./faks: 61 866 23 67; sds.poznan@psouu.org.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Dorota Smurawa; podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło” w Poznaniu; ul. św. Trójcy 22, 61-477 Poznań; tel./faks: 61 832 00 52; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Iskra”**
 ul. Grunwaldzka 55 pawilon 18/19, 60-389 Poznań; tel.: 61 868 66 46; stowarzyszenie.iskra@poczta.fm; www.sdsiskrapoznan.neostrada.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Tomasz Popadowski; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Iskra”; ul. Grunwaldzka 55 pawilon 18/19, 60-389 Poznań; tel.: 61 868 66 46; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Owsiana 17/19, 61-666 Poznań; tel.: 61 820 80 66; srodowiskowy-alzheimer@o2.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: p.o. Marta Marciniak; podmiot prowadzący: Wielkopolskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie; ul. Zagórze 7/9, 61-112 Poznań; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Śmiałek”**
 os. Bolesława Chrobrego 101/15, 60-681 Poznań; tel.: 61 828 11 55; kd@smiatek.org; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: Krystyna Dużewska; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie na Rzecz Młodzieży Sprawnej Inaczej „Śmiałek”; os. Marysienki 25, 60-688 Poznań; tel.: 61 828 11 55; tel. kom.: 604 852 288; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Kamyk”**
 ul. Zakątek 8, 60-801 Poznań; tel.: 61 657 94 50; kamyk@stowarzyszenienatak.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
 Kierownik domu: p.o. Natalia Marciniak-Madejska; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Na Tak; ul. Ognik 20c, 60-386 Poznań; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy – Dom Pomocy Maltańskiej**
 ul. Dworcowa 16, 62-041 Puszczkowo; tel./faks: 61 819 44 46; maltadom@wp.pl; na zlecenie powiatu
 Kierownik domu: Jerzy Pelowski; podmiot prowadzący: Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich „Pomoc Maltańska”; ul. Świętojańska 1, 61-113 Poznań; tel.: 61 879 41 50
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Raszewy 56, 63-210 Żerków; tel./faks: 62 740 31 23; sdsraszewy@wp.pl; samodzielny zad. gminy
 Kierownik domu: Roman Roszak; podmiot prowadzący: Urząd Miasta i Gminy Żerków; ul. Mickiewicza 5, 63-210 Żerków; tel./faks: 62 740 30 24; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Generała Grota Roweckiego 9, 63-900 Rawicz; tel.: 65 546 40 83; tel./faks: 65 546 11 36; sdsrawicz@wp.pl; www.strony.wp.pl/wp/sdsrawicz/; na zlecenie gminy
 Kierownik domu: Bożena Jóska; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Kopernika 4a, 63-900 Rawicz; tel.: 65 545 40 37; faks: 65 545 35 06; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 Słowikowo 24, 62-436 Orchowo; tel.: 63 268 80 30; sds.slowikowo@orchowo.pl; zad. powiatu słupeckiego
 Kierownik domu: Elżbieta Przybylska; podmiot prowadzący: Urząd Gminy Orchowo; ul. Kościuszki 6, 62-436 Orchowo; tel./faks: 63 268 40 90; dom o zasięgu powiatowym; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Miejsko-Gminny Ośrodek Wsparcia**
 ul. Piaski 4, 62-020 Swarzędz; tel.: 61 651 05 84; pracasocjalna@wp.pl; w strukturach OPS zad. gminy
 Kierownik domu: Jarosław Łączka; podmiot prowadzący: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Poznańska 25, 62-020 Swarzędz; tel.: 61 651 26 50 do 53; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Kościelna 46, 62-561 Ślesin; tel.: 63 270 62 48; sdsslesin@gmail.com
 Kierownik domu: Dagmara Szymańska-Górska; podmiot prowadzący: Starostwo Powiatowe w Koninie; al.1 Maja 9, 62-510 Konin; tel.: 63 240 32 00; faks: 63 240 32 01; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Poznańska 13, 63-100 Śrem; tel./faks: 61 282 83 37; sds.srem@wp.pl; samodzielny zad. gminy
 Kierownik domu: Jolanta Pawliczak; podmiot prowadzący: Urząd Miejski Śrem; pl. 20 Października 1, 63-100 Śrem; tel.: 61 283 52 25; faks: 61 283-53-37; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Szkolna 2, 63-000 Środa Wielkopolska; tel./faks: 61 285 38 06; pcprsdawlkp@pro.onet.pl; www.pcprsdawlkp.neo.pl; w strukturach PCPR zad. powiatu
 Kierownik domu: Ewa Przybylska; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ul. Szkolna 2, 63-000 Środa Wielkopolska; tel./faks: 61 287 06 40; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek; tel.: 63 289 93 30; faks: 63 278 58 63; rson@op.pl; na zlecenie powiatu tureckiego
 Kierownik domu: Andrzej Fryt; podmiot prowadzący: Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Turku; ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek; tel./faks: 63 289 93 30; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Matejki 1, 62-700 Turek; tel.: 63 278 52 21; sdsturek@go2.pl; www.sdsturek.ovh.org; samodzielny zad. gminy
 Kierownik domu: Tomasz Naglewski; podmiot prowadzący: Gmina Miejska Turek; Urząd Miasta; ul. Kaliska 59, 62-700 Turek; tel.: 63 289 61 00; faks: 63 289 61 11; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych
- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
 ul. Mickiewicza 28, 62-240 Trzemeszno; tel.: 667 707 413; ops-trzemeszno@serv-net.pl; w strukturach OPS
 Kierownik domu: Elwira Dragan; podmiot prowadzący: Ośrodek Pomocy Społecznej; ul. Kościuszki 35, 62-240 Trzemeszno; tel./faks: 61 415 41 65; 61 425 44 84; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Skarpie”**
Gozdowo 59, 62-300 Września; tel./faks: 61 436 11 38; sds.wrzesnia@wp.pl; www.wrzesnia.prv.pl; w strukturach PCPR, zad. powiatu
Kierownik domu: Dorota Szykowna; podmiot prowadzący: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września; tel./faks: 61 640 45 50; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy**
ul. Piaskowa 6, 62-100 Wągrowiec; tel./faks: 67 262 02 31; sds wagrowiec@tlen.pl; na zlecenie Urzędu Miasta
Kierownik domu: Wioleta Milewska; podmiot prowadzący: Wielkopolskie Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Rehabilitacja” im. Karola Marcinkowskiego; ul. Piaskowa 6, 62-100 Wągrowiec; tel./faks: 67 262 02 31; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo

- **Środowiskowy Dom Samopomocy im. Wenera Kenkel**
pl. 21 Października 4, 64-140 Włoszakowice; tel./faks: 65 537 01 25; sdswk@neostrada.pl; zad. gminy
Kierownik domu: Mariola Żołędziejewska; podmiot prowadzący: Urząd Gminy Włoszakowice; ul. Kurpińskiego 29, 64-140 Włoszakowice; tel.: 65 525 29 99; faks: 65 537 01 06; www.wloszakowice.pl; typ domu: dla osób przewlekle psychicznie chorych, dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych 66

- **Środowiskowy Dom Samopomocy „Sokoły”**
ul. Promienista 131, 60-142 Poznań; tel./faks: 61 867 08 10; otz@icpnet.pl; www.sokoly.free.ngo.pl; podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym; ul. Promienista 131, 60-142 Poznań; tel./faks: 61 867 08 10; otz@icpnet.pl; www.sokoly.free.ngo.pl; typ domu: dla osób upośledzonych umysłowo, dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych

Źródło: www.poznan.uw.gov.pl – dane z dnia 23.11.2011

ORGANY ADMINISTRACYJNE ISTOTNE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

11.1. ZESPOŁY DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zespół zapewnia obsługę osób występujących o uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień oraz organizuje funkcjonowanie i zapewnia obsługę administracyjną składów orzekających w tych sprawach.

11.1.1. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE ZESPOŁY

- Przyjmowanie wniosków w sprawie wydania:
 - orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed 16. rokiem życia;
 - orzeczenia o niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia;
 - orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień;
 - legitymacji osoby niepełnosprawnej dla osób przed 16. rokiem życia;
 - legitymacji osoby niepełnosprawnej dla osób powyżej 16. roku życia.
- Przyjmowanie interesantów, w szczególności w sprawach skarg i wniosków oraz organizowanie kontaktów z przewodniczącym Zespołu.
- Ustalanie harmonogramów posiedzeń składów orzekających w Zespole.
- Współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta.

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26, 61-863 Poznań; tel.: 61 850 87 60; faks: 61 852 18 91

POWIATOWE ZESPOŁY DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI – WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

- **Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (MZON)**
ul. Kasprzaka 16, 60-237 Poznań; tel.: 61 865 39 63, 61 865 39 64, 61 865 39 65; faks: 61 865 39 64; mzon@um.poznan.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chodzieży**
ul. Wiosny Ludów 1, 64-800 Chodzież; tel.: 67 281 16 82
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gnieźnie**
ul. Sobieskiego 20, 62-200 Gniezno; tel.: 61 424 07 43
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyniu**
Nowe Wrota 7, 63-800 Gostyń; tel./faks: 65 572 75 28; pcpr@gostyn.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim**
ul. Mossego 14, 62-065 Grodzisk Wielkopolski; tel./faks: 61 444 67 66; poon@neostrada.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarocinie**
ul. Szubianki 21, 63-200 Jarocin; tel./faks: 62 505 46 06; pcprjarocin@poczta.onet.pl

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu**
ul. Staszica 47a, 62-800 Kalisz; tel./faks: 62 766 77 47

POWIAT KALISKI I MIASTO KALISZ

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie**
ul. Staszica 17, 62-500 Konin; tel.: 63 240 11 54

POWIATY: SŁUPECKI, KOLSKI I MIASTO KONIN

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie**
ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin; tel.: 63 243 03 09, faks: 63 242 13 10
pzonkoninhurtowa1@wp.pl

POWIAT TURECKI I GMINA KONIN

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kościanie**
ul. Kazimierczaka 41, 64-000 Kościan; tel./faks: 65 511 01 66
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krotoszynie**
ul. Młyńska 2d/1, 63-700 Krotoszyn; tel./faks: 62 722 88 91, tel.: 62 722 88 92
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lesznie**
ul. Lipowa 32, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 82 23, tel./faks: 65 529 82 24; pzsos@leszno.pl

MIASTO LESZNO

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lesznie**
pl. Kościuszki 4, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 68 40

POWIAT LESZCZYŃSKI

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Międzychodzie**
ul. 17 Stycznia 143, 64-400 Międzychód; tel.: 95 748 87 24
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Tomyślu**
ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl; tel.: 61 442 67 72
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Obornikach**
ul. 11 Listopada 2a, 64-600 Oborniki; tel./faks: 61 297 31 27
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowie Wielkopolskim**
al. Słowackiego 1c, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel./faks: 62 737 10 98

- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrzeszowie**
ul. Zamkowa 17, 63-500 Ostrzeszów; tel./faks: 62 732 07 55; pz_ostrzeszow@o2.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pile**
al. Wojska Polskiego 49b, 64-920 Piła; tel./faks: 67 213 15 78; zonnneostrada@pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Pleszewie**
ul. Kazimierza Wielkiego 7a, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 01 61
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu**
ul. Jackowskiego 18, 68-823 Poznań; tel./faks: 61 843 47 05; orzekanie@powiat.poznan.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rawiczu**
Wały Jarosława Dąbrowskiego 2, 63-900 Rawicz; tel.: 65 545 35 05; zon@powiatrawicki.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szamotułach**
ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły; tel./faks: 61 292 03 20
pzoonszamotuly@poczta.onet.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Śremie**
ul. Dutkiewicza 5, 63-100 Śrem; tel.: 61 282 85 01
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Środzie Wielkopolskiej**
ul. Szkolna 2, 63-000 Środa Wielkopolska; tel./faks: 61 287 06 40
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wągrowcu**
ul. Ktyńska 48, 62-100 Wągrowiec; tel./faks: 67 262 22 80
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wolsztynie**
ul. 5 Stycznia 5, 64-200 Wolsztyn; tel.: 68 384 56 14; orzecznictwo@powiatwolsztyn.pl
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrześni**
ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września; tel.: 61 640 45 56, 61 640 45 57; faks: 61 640 45 50
- **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie**
ul. Szpitalna 28, 77-400 Złotów; tel.: 67 263 40 00

11.2. MIEJSKA SPOŁECZNA RADA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POZNANIU

msr_niepelnosprawni@um.poznan.pl

Rada została powołana zarządzeniem Prezydenta Miasta Poznania w 2003 r. W zakresie jej działania leży:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- opiniowanie projektów miejskich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;

- ocena realizacji programów;
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Szczególne miejsce w działalności Rady zajmują działania w kierunku stopniowej likwidacji barier architektonicznych w Poznaniu dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

11.3. MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE

ul. Cześniowska 18, 63-330 Poznań; tel.: 61 860 99 00 (centrala)

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Poznaniu jest jednostką organizacyjną Miasta Poznania realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych.

Zadania realizowane przez MOPR może podzielić na następujące obszary:

- środowiskowa pomoc społeczna,
- rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych,
- pomoc skierowana do dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców,
- świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, dodatki mieszkaniowe.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie możemy uzyskać następującą pomoc:

- dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym,
- ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych ze środków PFRON,
- dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się ze środków PFRON,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osoby fizyczne,
- zasiłki pieniężne – stałe, okresowe i celowe,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- świadczenia rodzinne,
- skierowanie do warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy i dziennych domów pomocy społecznej, domów pomocy społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz innych ośrodków według potrzeb klientów.

11.3.1. FILIE MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE:

■ **Filia Stare Miasto**

ul. Ratajczaka 5/7, 6-813 Poznań; tel.: 61 851 64 59 (sekretariat), 61 852 26 15 (dział metodyczny), 61 852 27 31 (świadczenia), 61 853 79 54 (dział ekonomiczny)

■ **Filia Piątkowo**

os. Łokietka 104 (przy Zespole Szkół Ogólnokształcących), 60-688 Poznań; tel.: 61 823 52 60

■ **Filia Nowe Miasto**

os. Piastowskie 81, 61-159 Poznań; tel.: 61 877 24 23, 61 876 66 11

- **Filia Wilda**
ul. Opolska 58, 61-433 Poznań; tel.: 61 832 29 71 (sekretariat), 61 830 01 71 (świadczenia)
- **Filia Grunwald**
ul. Matejki 50, 60-770 Poznań; tel.: 61 878 48 73
- **Filia Jeżyce**
ul. Długosza 18a, 60-559 Poznań; tel.: 61 847 32 11, 61 847 32 12, 61 843 08 86, 61 843 08 87
- **Dział Świadczeń Rodziny, Alimentacyjnych i Dodatków Mieszkaniowych**
ul. Wszystkich Świętych 1, Poznań; tel.: 61 878 59 49; swiadczenia@mopr.poznan.pl

POMOC SPOŁECZNA W WIELKOPOLSCE

- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Paderewskiego 2, 64-800 Chodzież; tel./faks: 282 71 71 w. 258
chodziezm@pomost.poznan.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
pl. Wolności 6, 64-700 Czarnków; tel.: 67 253 02 06; faks: 255 22 22; mops@czarnkow.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Sobieskiego 20, 62-200 Gniezno; tel./ faks: 61 426 25 81; informatyk@mops.gniezno.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Wrocławska 250, 63-800 Gostyń; tel.: 572 01 11; mgopsgostyn@poczta.onet.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. ks. kan. Cz. Tuszynskiego 1, 62-065 Grodzisk; tel.: 444 53 92, 444 55 43
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kościuszki 15a, 63-200 Jarocin; tel.: 62 747 28 87; mgopsjarocin@post.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**
ul. Kościuszki 1a, 62-800 Kalisz; tel.: 62 767 42 25; 757 45 10; faks: 62 757 63 66
mops.kalisz@neostrada.pl; mops.kalisz@wp.pl
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. ks. Wawrzyniaka 10, 63-600 Kępno; tel.: 62 782 47 67; mgopskepno@interia.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Stary Rynek 15, 62-600 Koło; tel.: 272 13 79, 272 69 37; mops@kolo.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**
ul. Przyjaźni 5, 62-510 Konin; tel.: 63 242 83 61; faks: 63 242 83 61; mopr@konet.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Szczepankowskiego 1, 64-000 Kościan; tel.: 512 06 22, 512 40 48
mops_koscian@poczta.onet.pl

- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kobylńska 10 a, 63-700 Krotoszyn; tel.: 725 36 68, 725 39 96
mgops-krotoszyn@skrzyinka.net.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie**
ul. Korczaka 5, 64-100 Leszno; tel.: 65 520 70 46, 529 58 47; faks: 65 529 96 12
mopr@leszno.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Piłsudskiego 2, 64-400 Międzychód; tel./faks: 748 20 29; ops@internetmail.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
os. Batorego 52, 64-300 Nowy Tomyśl; tel./faks: 442 25 87 w. 45; nowyt@pomost.poznan.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Piłsudskiego 76, 64-600 Oborniki; tel.: 296 13 22; faks: 296 27 37
opsoborniki@poczta.onet.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Limanowskiego 17, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 592 11 22; faks: 592 12 16
mopsostrow@osw.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Zamkowa 31, 63-500 Ostrzeszów; tel.: 732 06 34 /35/36; mgops@ostrzeszow.info.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kwiatowa 5, 64-920 Piła; tel.: 212 21 31; mops_pila@op.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Targowa 1, 63-300 Pleszew; tel.: 742 27 38, 508 12 70
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Źródłana 1, 62-030 Luboń; tel./faks: 810 50 85; mops@lubon.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Wysoka 1, 62-040 Puszczykowo; tel.: 819 46 48; faks: 819 45 80
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kopernika 4 a, 63-900 Rawicz; tel.: 545 40 37; 546 10 37; ops@rawicz.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Poznańska 18, 62-400 Słupca; tel.: 275 32 99
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Dworcowa 24, tel.: 292 37 57; ops@szamotuly.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Mickiewicza 40, 63-100 Śrem; tel.: 61 283 61 07; faks: 61 283 39 89
ops.srem@alfa.cop.pl

- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Sportowa 9c, 63-000 Środa Wlkp.; tel./faks: 285 35 80
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kaliska 59, 62-700 Turek; tel.: 278 41 40; 278 84 14
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Kórnicka 4, 62-100 Wagrowiec; tel.: 262 08 85; 262 28 88; mops.wagrowiec@pro.onet.pl
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Rynek 1, 64-200 Wolsztyn; tel.: 384 33 76
- **Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Szkolna 24, 62-300 Września; tel.: 437 40 20; faks: 437 40 36; opswrz@wrzesnia.pl
- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**
ul. Grochowskiego 17, 77-400 Złotów; tel./faks: 263 30 34; mopszlotow@wp.pl

11.4. PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Oddział Wielkopolski; ul. Lindego 4, 60-573 Poznań; tel.: 61 666 46 00; faks: 61 847 64 39; poznan@pfron.org.pl
Dyrektor oddziału: Ferdynand Łukanowski

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powstał na mocy Ustawy o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9 maja 1991 r. W obecnej chwili Fundusz działa na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (DzU z 1997 r., nr 123, poz. 776, z późn. zm.). Zadaniem Funduszu jest współfinansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w Polsce. Środki PFRON przeznaczone są na:

- dofinansowanie do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników,
- programy realizowane na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- konkursy promujące uzdolnionych niepełnosprawnych artystów, sportowców, działania samorządów na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w lokalnym społeczeństwie itp.

Ponadto środki funduszu przekazywane są samorządom wojewódzkim m.in. na:

- Pomoc zakładom pracy chronionej w postaci:
 - zwrotu kosztów za szkolenie zatrudnionych osób niepełnosprawnych w związku z koniecznością zmiany profilu produkcji,
 - jednorazowej pożyczki w celu ochrony istniejących w zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

- Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych.
- Dofinansowanie tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej.

Samorządy powiatowe otrzymują z PFRON środki na dofinansowanie:

- kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Informacje o aktualnych programach PFRON dla osób indywidualnych można znaleźć na stronach funduszu: www.pfron.org.pl (zakładka „programy”) lub dzwoniąc na bezpłatną infolinię 0 800 533 335, pod którą można uzyskać informacje m.in. na temat: uprawnień osób niepełnosprawnych, orzecznictwa rentowego i pozarentowego, zagadnień związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych oraz ścieżki załatwiania różnych spraw, m.in. turnusów rehabilitacyjnych. Infolinia funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-18.00. Informacje można również uzyskać pocztą elektroniczną pod adresem pfron@tai.pl oraz poprzez czat na stronie: www.pfron.tai.pl.

Ponadto wszyscy zainteresowani będą mogli otrzymać informacje zwrotne poprzez SMS.

11.5. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej i polityki prorodzinnej.

Centrum, kierując się ideą pomocniczości, prowadzi bardzo szeroką działalność na rzecz mieszkańców powiatu, poprawy warunków ich życia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje dofinansowania do:

- Uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych dla osób ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności, potwierdzonym orzeczeniem lekarza orzecznika o stopniu niepełnosprawności oraz dla dzieci niepełnosprawnych, które nie ukończyły 16. roku życia, a niepełnosprawność ich jest potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności.
- Sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych.
- Zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów dla osób ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności potwierdzonym orzeczeniem lekarza orzecznika o stopniu niepełnosprawności oraz dla dzieci niepełnosprawnych, które nie ukończyły 16. roku życia, a niepełnosprawność ich jest potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności.

- Likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

O dofinansowanie może ubiegać się osoba niepełnosprawna, jeśli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z jej niepełnosprawności.

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Wszystkie druki wniosków dostępne są na stronach PCPR.

POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE W WIELKOPOLSCE

- ul. Zielona 8, 61-851 Poznań; tel.: 61 841 07 10
Zasięg: Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn Wielkopolski, Kórnik, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczkowo, Rokietnica, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne
- ul. Wiosna Ludów 1, 64-800 Chodzież; tel./faks: 67 282 72 58; ppcrchodziej@neostrada.pl
- ul. 27 Stycznia 42, 64-980 Trzcianka; tel.: 67 216 31 13; faks: 61 216 37 22; ppcr@trzcianka.pl
- ul. Pawła Cymysa 16, 62-200 Gniezno; tel.: 61 425 52 98; faks: 424 73 83
- ul. Nowe Wrota 7, 63-800 Gostyń; tel./faks: 65 527 75 28; ppcr@gostyn.pl
- ul. Mossego 14, 62-065 Grodzisk Wielkopolski; tel.: 61 444 72 81; 443 65 18; ppcrg@wp.pl
- ul. Szubianki 21, 63-200 Jarocin; tel./faks: 62 505 46 06; ppcrjarocin@poczta.onet.pl
- pl. św. Józefa 5, 62-800 Kalisz; tel.: 62 501 42 92; faks: 62 766 45 64; ppcr@powiat.kalisz.pl
- ul. Sienkiewicza 26, 63-600 Kępno; tel.: 62 791 22 90
- ul. Sienkiewicza 27, 62-600 Koło; tel.: 63 261 78 16; ppcr@starostowokolski.pl
- al. 1 Maja 9, 62-510 Konin; tel.: 63 243 03 06; 242 03 07; 243 03 10
ppcr.konin@poczta.internetdsl.pl
- ul. Kaźmierczaka 41, 64-000 Kościan; tel./faks: 65 511 01 66; 511 98 32
ppcrkoscian@wp.pl
- ul. Młyńska 2d/1, 63-700 Krotoszyn; tel./faks: 62 722 88 91, 722 88 92
ppcr-krotoszyn@go2.pl
- pl. Kościuszki 4, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 68 39; 520 80 97; 529 68 40; faks: 65 529 68 41
- ul. 17 Stycznia 143, 64-400 Międzychód; tel.: 95 748 23 85; faks: 95 748 24 30
biuro@ppcr.miedzychod.samorzady.pl

- ul. Poznańska 30, 64-300 Nowy Tomyśl; tel.: 61 442 67 69; 442 67 70; 442 67 71
pcpr-nt@poczta.xo.pl
- ul. 11 Listopada 2a, 64-600 Oborniki; tel.: 61 297 31 25; 297 31 27
pcpr@oborniki.starostwo.gov.pl
- al. Słowackiego 1c, 63-400 Ostrów Wielkopolski; tel.: 62 735 51 52; 735 02 06; faks: 62 735 02 05; pcpr-sekretariat@powiat-ostrowski.pl
- ul. Zamkowa 17, 63-500 Ostrzeszów; tel.: 62 732 07 50; faks: 62 732 07 50
pcpr.ostreszow@wp.pl
- al. Niepodległości 37, 64-920 Piła; tel./faks: 67 349 12 07 (-8,-9,-10); pcpr_pila@pro.onet.pl
- ul. Kazimierza Wielkiego 7a, 63-300 Pleszew; tel.: 62 742 01 61; www.pcpr.pleszew@op.pl
- Wały Dąbrowskiego 2, 63-900 Rawicz; tel.: 65 546 43 33; 546 73 75
pcpr@powiatrawicki.home.pl
- ul. Wojska Polskiego 13, 62-400 Słupca; tel.: 63 213 22 44; 213 22 45; pcprslupca@wp.pl
- ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły; tel./faks: 61 292 26 74
pcprszmotuly@poczta.onet.pl
- ul. Dudkiewicza 5, 63-100 Śrem; tel.: 61 283 04 90; faks: 61 283 03 73; pcpr@srem.pl
- ul. Szkolna 2, 63-000 Środa Wielkopolska; tel./faks: 61 287 06 40
- ul. Łąkowa 1, 62-700 Turek; tel.: 63 289 24 06; faks: 63 289 22 25
- ul. Wierzbowa 1, 62-100 Wągrowiec; tel.: 67 262 76 14; 262 79 33; faks: 67 262 76 14
pcpr.wagrowiec@pro.onet.pl
- ul. 5 Stycznia 5, 64-200 Wolsztyn; tel.: 68 384 27 00; faks: 68 384 35 38
pcpr@powiatwolsztyn.pl
- ul. Wojska Polskiego 1, 62-300 Września; tel.: 61 640 45 50; pcprwrzesnia@poczta.fm
- al. Piasta 32, 77-400 Złotów; tel./faks: 67 263 22 65; pcprzlotow@poczta.onet.pl

11.6. REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ W POZNANIU

ul. Piekary 14/15, 61-823 Poznań
tel.: 61 856 73 00
faks: 61 851 56 35
rops@rops-wielkopolska.poznan.pl
www.rops-wielkopolska.poznan.pl
Godziny pracy: poniedziałek – piątek 7.30–15.30

12

PROBLEMATYKA

UBEZWŁASNOWOLNIENIA

12. PROCEDURA UBEZWŁASNOWNIENIA W ŚWIELE NOWYCH PRZEPISÓW

Najpoważniejsze skutki ubezwłasnowolnienia w prawie polskim polegają na utracie lub ograniczeniu zdolności do czynności prawnych osoby ubezwłasnowolnionej. Posiadanie tej zdolności jest warunkiem samodzielnego dokonywania czynności prawnych (np. zawierania umów, udzielenia pełnomocnictwa, składania dyspozycji do rachunku bankowego, a także występowania przed urzędami i sądami). Ubezwłasnowolnienie częściowe lub całkowite oznacza odpowiednio częściowe lub (w zasadzie) całkowite pozbawienie zdolności do czynności prawnych. Skutkiem ubezwłasnowolnienia całkowitego jest nieważność wszystkich czynności prawnych podejmowanych przez daną osobę (z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, jak np. codzienne zakupy). Skutkiem ubezwłasnowolnienia częściowego jest natomiast konieczność uzyskania zgody lub potwierdzenia przedstawiciela ustawowego w celu dokonania czynności prawnych zobowiązujących lub rozporządzających. Ubezwłasnowolniony częściowo może samodzielnie dokonywać drobnych czynności, a także dysponować zarobionymi przez siebie pieniędzmi i rzeczami oddanymi mu do swobodnego użytku.

Oświadczenie woli złożone przez osobę dotkniętą zaburzeniami psychicznymi, lecz nie ubezwłasnowolnioną może być uznane za nieważne, ale nie z powodu braku pełnej zdolności do czynności prawnych, lecz z powodu wady oświadczenia woli (art. 82 kc). Jednakże w tym celu, w razie braku zgody innych kontrahentów danej czynności prawnej, konieczne jest wniesienie do sądu powództwa zaskarżającego taką czynność.

Dla osoby dorosłej potrzebującej prawnej opieki można taką opiekę ustanowić tylko po jej uprzednim ubezwłasnowolnieniu. Zatem ubezwłasnowolnienie nie jest celem samym w sobie; ma ono sens wtedy, gdy podopieczny potrzebuje opiekuna/kuratora, który reprezentowałby ją w obrocie prawnym i/albo zarządzałby jej majątkiem. Ustanowienie przez sąd opiekuna lub kuratora (i wcześniejsze ubezwłasnowolnienie) daje pewność, że opiekun lub kurator mają prawo działać za podopiecznego. Trybunał Konstytucyjny¹ stwierdził:

opieka nad osobami, którym zaburzenia psychiczne nie pozwalają kierować swoim postępowaniem, zarówno ze strony innych osób, jak i władz publicznych jest szczególnym aspektem wspomnianego w preambule do Konstytucji obowiązku solidarności międzyludzkiej, jak również poszanowania i ochrony godności człowieka (art. 30 Konstytucji).

W dniu 7 października 2007 r. weszła w życie zmiana przepisów dotyczących procedury ubezwłasnowolnienia². Zmiana prawa dotyczy przede wszystkim kwestii proceduralnych.

W prawie polskim ubezwłasnowolnienie może nastąpić tylko na podstawie orzeczenia sądu. Osoba dorosła może zostać ubezwłasnowolniona całkowicie bądź częściowo. Osoba, która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie (to orzeczenie powoduje utratę posiadanej przez małoletnich powyżej lat trzynastu ograniczonej zdolności do czynności

¹ Wyrok z dnia 7 marca 2007 r. (K 28/05), w wyniku którego ustawodawca został zobowiązany do wskazanej niżej nowelizacji procedury ubezwłasnowolnienia.

² Ustawa z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, DzU z 2007 r., nr 121.

prawnych). Natomiast osoby poniżej lat trzynastu nie posiadają zdolności do czynności prawnych; jakiegokolwiek ubezwłasnowolnienie byłoby więc w ich przypadku bezprzedmiotowe.

W świetle powyższego kolejność postępowania w typowej sprawie jest następująca:

- ocena potrzeb i stanu zdrowia podopiecznego; rozważenie konieczności ustanowienia opieki/kurateli; w razie pozytywnej odpowiedzi rozważyć należy rodzaj ubezwłasnowolnienia (całkowite/częściowe);
- następnym etapem jest złożenie wniosku o ubezwłasnowolnienie do sądu okręgowego; do wniosku załączyć należy stosowne dokumenty (zaświadczenie lekarskie – art. 552 § 1 kpc) i wskazać inne dowody;
- po uzyskaniu orzeczenia sądu okręgowego o ubezwłasnowolnieniu należy złożyć wniosek w sądzie rejonowym o ustanowienie opiekuna/kuratora; pożądane jest wskazanie osoby opiekuna (choć sąd ten uzyskuje z urzędu wiadomość o ubezwłasnowolnieniu);
- po ustanowieniu opiekuna/kuratora (i uzyskaniu stosownego zaświadczenia) możliwa staje się reprezentacja podopiecznego i inna formalna pomoc w prowadzeniu jego spraw;
- opiekun/kurator zobowiązany jest do składania okresowych sprawozdań z opieki, występowania do sądu o zezwolenie na dokonanie ważniejszych czynności prawnych w imieniu podopiecznego; sąd nadzorujący opiekę/kuratelę korzysta z pomocy tzw. zawodowych kuratorów sądowych;
- w razie zmiany okoliczności opiekun lub inne osoby mogą wystąpić o uchylenie ubezwłasnowolnienia, zmianę jego rodzaju lub zmianę osoby opiekuna; całkowite uchylenie ubezwłasnowolnienia powoduje wygaśnięcie opieki/kurateli z mocy prawa.

Sprawy o ubezwłasnowolnienie i ustanowienie, a później nadzór nad opieką/kuratelą rozpatrywane są w postępowaniu nieprocesowym. Nie ma w tych sprawach powoda i pozwanego, w to miejsce jest wnioskodawca i uczestnicy; sąd w granicach określonych w przepisach działa z urzędu, a nie tylko na wniosek stron, nie jest też ściśle związany ich wnioskami.

Sprawy o ubezwłasnowolnienie są rozpatrywane przez sądy okręgowe w składzie trzech sędziów (nie uczestniczą w rozpatrywaniu tych spraw ławnicy). Rozpoznawanie tych spraw przez sąd wyższej rangi – w składzie sędziów zawodowych i kolegialnie – świadczy o randze spraw o ubezwłasnowolnienie.

O właściwości sądu okręgowego, do którego należy złożyć wniosek, decyduje miejsce zamieszkania osoby, która ma być ubezwłasnowolniona, a w przypadku braku miejsca zamieszkania – sąd zgodnie z miejscem jej pobytu. Okręgi sądów okręgowych pokrywają się w przybliżeniu z terytoriami dawnych 49 województw.

Do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania o ubezwłasnowolnienie uprawnieni są (katalog zamknięty):

- małżonek osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie;
- jej krewni w linii prostej (rodzice, dziadkowie, pradiadkowie itd., a z drugiej strony dzieci, wnuki itd.) oraz rodzeństwo;
- jej przedstawiciel ustawowy;
- zgodnie z orzecznictwem SN do tej listy dopisać trzeba bezpośrednio zainteresowanego, tzn. osobę, która miałaby zostać ubezwłasnowolniona;
- prokurator oraz Rzecznik Praw Obywatelskich.

- Jeżeli osoba, która ma być ubezwłasnowolniona, ma już przedstawiciela ustawowego, krewni nie mogą złożyć wniosku o ubezwłasnowolnienie (zakaz ten dotyczy najczęściej sytuacji, gdy podopieczny jest małoletni i ma rodziców, którym przysługuje w chwili składania wniosku władza rodzicielska).

Małżonek jest uprawniony do wystąpienia z żądaniem ubezwłasnowolnienia oraz popierania tego żądania, jeżeli pozostaje w związku małżeńskim w chwili zgłaszania wniosku, a następnie w trakcie postępowania do czasu zamknięcia rozprawy.

Jedną z nowości wprowadzonych wspomnianą na wstępie ustawą jest możliwość udziału w postępowaniu w każdym dalszym jego stadium organizacji społecznych, które w swoich zadaniach statutowych przewidują ochronę praw osób niepełnosprawnych, udzielanie pomocy takim osobom lub ochronę praw człowieka. Organizacje te nie mogą jednak składać wniosku o ubezwłasnowolnienie. Organizacja społeczna uzyskała też możliwość wskazania tzw. doradcy tymczasowego dla osoby, która miałaby zostać ubezwłasnowolniona.

Wniosek o wszczęcie postępowania o ubezwłasnowolnienie powinien spełniać wszystkie wymagania stawiane wnioskowi w postępowaniu nieprocesowym, a w szczególności:

- zawierać dokładne określenie żądania ze wskazaniem, czy chodzi o ubezwłasnowolnienie całkowite czy częściowe;
- przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających to żądanie (powodów ubezwłasnowolnienia – patrz art. 13 i 16 k.c.) oraz wskazanie i w przypadku dokumentów załączenie środków dowodowych, w tym:
 - dokumentów, np. posiadanych opinii lekarskich, korespondencji z organami rentowymi, w której wskazują one na celowość ubezwłasnowolnienia itp.,
 - świadków,
 - wyjaśnień uczestników postępowania;
 - wskazanie dowodów, że wnioskodawca należy do osób mających prawo złożyć wniosek (np. aktu urodzenia, z którego wynika pokrewieństwo w linii prostej).

Zgłoszenie wniosku o ubezwłasnowolnienie w złej wierze lub lekkomyślnie może narazić wnioskodawcę na grzywnę do jednego tysiąca złotych.

Wspomniana na wstępie zmiana przepisów podniosła rygory proceduralne, jednak te obostrzenia mają na celu ochronę praw osób, których dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie:

- Obowiązuje zasada wysłuchania przez sąd osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie w obecności biegłych, tzn. psychologa, a w zależności od stanu zdrowia podopiecznego także lekarza stosownej specjalności (przedtem sąd mógł wzywać biegłego celem wysłuchania, ale nie miał obowiązku). W wyniku tego wysłuchania sąd:
 - zapoznaje się ze zdaniem osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie albo
 - stwierdza niemożność porozumienia się z tą osobą (po wysłuchaniu biegłego lekarza i psychologa).
- Osoba, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, winna być badana przez co najmniej dwu biegłych: lekarza (psychiatrę lub neurologa) oraz psychologa. Natomiast w świetle wcześniejszych przepisów wystarczyło badanie tylko przez jednego lekarza psychiatrę.

Sąd jest związany treścią wniosku oraz wskazaną w uzasadnieniu podstawą ubezwłasnowolnienia, dopuszczalne jest jednak stosownie do wyników postępowania dowodowego orzeczenie ubezwłasnowolnienia częściowego, chociażby żądanie wniosku dotyczyło ubezwłasnowolnienia całkowitego.

Sąd może, jeżeli na podstawie opinii dwóch biegłych lekarzy uzna to za niezbędne, zarządzić oddanie osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, pod obserwację w zakładzie leczniczym na czas nie dłuższy niż sześć tygodni. W wyjątkowych wypadkach sąd może termin ten przedłużyć do trzech miesięcy.

W celu przyspieszenia procedury sąd może zaniechać doręczenia pism sądowych, wezwania lub wysłuchania osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, jeżeli uzna to za niecelowe ze względu na stan zdrowia tej osoby, określony w opiniach biegłego lekarza psychiatry lub neurologa oraz psychologa wydanych po przeprowadzeniu badania. W takich wypadkach w celu ochrony w toku postępowania praw osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, ustanawia się specjalnego kuratora do doręczeń, chyba że ma ona przedstawiciela ustawowego, który nie jest wnioskodawcą.

Wniosek o uchylenie lub zmianę ubezwłasnowolnienia mogą zgłosić:

- sam ubezwłasnowolniony (do 7 października 2007 r. nie mógł tego uczynić),
- małżonek ubezwłasnowolnionego,
- opiekun,
- prokurator,
- Rzecznik Praw Obywatelskich.

Krewni osoby, która już została ubezwłasnowolniona, nie mogą zgłaszać wniosku o uchylenie ubezwłasnowolnienia.

Na czas postępowania o ubezwłasnowolnienie może zostać ustanowiony doradca tymczasowy, jeśli jest to konieczne dla ochrony osoby, której postępowanie dotyczy, lub jej mienia. Doradca ten może zostać ustanowiony później opiekunem lub kuratorem.

Finalem postępowania o ubezwłasnowolnienie jest przesłanie sądowi opiekuńczemu (jest to sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania podopiecznego) odpisu prawomocnego postanowienia, orzekającego ubezwłasnowolnienie. Po otrzymaniu tego postanowienia sąd opiekuńczy wszczyna postępowanie o ustanowienie opieki, względnie kurateli.

Lechosław Kociucki

13

OSOBA Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ – PEŁNOPRAWNYM PRACOWNIKIEM

13.1. NOWE ZASADY ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w Polsce podlega szczegółowym unormowaniom prawnym. Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestię zatrudniania osób niepełnosprawnych w Polsce jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ta wraz z licznymi aktami wykonawczymi reguluje prawa pracownicze osób niepełnosprawnych oraz tworzy system wsparcia dla ich pracodawców. Przepisy ustawy były wielokrotnie zmieniane – wprowadzane są nowe instrumenty wsparcia dla pracodawców, zmianie ulegają funkcjonujące.

DOFINANSOWANIE KOSZTÓW WYPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy – po złożeniu odpowiedniego wniosku pracodawca może otrzymać ze środków PFRON maksymalnie piętnastokrotność przeciętnego wynagrodzenia, pod warunkiem zatrudnienia:

- osoby niepełnosprawnej zarejestrowanej w PUP jako bezrobotna lub poszukująca pracy,
- tej osoby przez okres 36 miesięcy.

Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach określonych umową zawartą z pracodawcą.

KTO MOŻE SIĘ UBIEGAĆ

- zakłady pracy chronionej, zakłady aktywności zawodowej;
- pracodawcy zatrudniający do 25 pracowników w przeliczeniu na pełen wymiar czasu pracy;
- pracodawcy zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełen wymiar czasu pracy i osiągający 6-procentowy wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

DOFINANSOWANIE NIE PRZYSŁUGUJE

- pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełen wymiar czasu pracy i nieosiągającemu 6-procentowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- do wynagrodzenia pracownika w części finansowanej ze środków publicznych.
- Od 1 marca 2011 r. dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzeń na pracowników z ustalonym prawem do emerytury, którzy posiadają lekki lub umiarkowany stopień niepełnosprawności.

NA KOGO PRZYSŁUGUJE DOFINANSOWANIE

Pracownikiem, na którego przysługuje dofinansowanie, jest osoba zatrudniona zgodnie z przepisami prawa pracy. Dofinansowanie nie przysługuje więc na osoby, z którymi zawarto umowy cywilnoprawne (o dzieło, umowa-zlecenie).

Dofinansowanie przysługuje na nowo zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych.

Jeżeli zatrudnienie nowych pracowników niepełnosprawnych w danym miesiącu, u pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą nie powoduje wzrostu netto zatrudnienia ogółem i wzrostu netto zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych, miesięczne dofinansowanie na nowo zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego nie przysługuje. Chyba że jego zatrudnienie nastąpiło w wyniku rozwiązania umowy o pracę z innym pracownikiem:

- z przyczyn określonych w art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
- za wypowiedzeniem złożonym przez pracownika;
- na mocy porozumienia stron;
- wskutek przejścia pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy;
- z upływem czasu, na który została zawarta;
- z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.

Wzrost netto zatrudnienia ogółem oraz wzrost netto zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych ustala się w stosunku do odpowiednio przeciętnego zatrudnienia ogółem i przeciętnego zatrudnienia osób niepełnosprawnych w okresie poprzedzających 12 miesięcy.

Najniższe wynagrodzenie – oznacza minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w roku 2009, ustalane na podstawie odrębnych przepisów.

W roku 2011 minimalne wynagrodzenie wynosi 1.276,00 zł.

WYSOKOŚĆ DOFINANSOWANIA

Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego przysługuje w kwocie:

- 160% najniższego wynagrodzenia – w przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 140% najniższego wynagrodzenia – w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 60% najniższego wynagrodzenia – w przypadku lekkiego stopnia niepełnosprawności,
- w przypadku osób niepełnosprawnych, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych, kwoty zwiększa się o 40% najniższego wynagrodzenia.

KWOTY DLA ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ

- Schorzenia szczególne:
 - 2.552,00 zł – w przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - 2.296,80 zł – w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
 - 1.276,00 zł – w przypadku lekkiego stopnia niepełnosprawności.
- Bez schorzeń szczególnych:
 - 2.041,60 zł – w przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - 1.786,40 zł – w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
 - 765,60 zł – w przypadku lekkiego stopnia niepełnosprawności.

DOFINANSOWANIE DO WYNAGRODZEŃ

Pracodawcy z otwartego rynku pracy otrzymują:

- 90% kwot w przypadku zatrudnienia osoby ze schorzeniem szczególnym,
- 70% kwot w przypadku zatrudnienia osoby z jednym z pozostałych schorzeń.

KWOTY DLA OTWARTEGO RYNKU PRACY:

- Schorzenia szczególne:
 - 2.296,80 zł – w przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - 2.067,12 zł – w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
 - 1.148,40 zł – w przypadku lekkiego stopnia niepełnosprawności.
- Bez schorzeń szczególnych:
 - 1.429,12 zł – w przypadku znacznego stopnia niepełnosprawności,
 - 1.250,48 zł – w przypadku umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
 - 535,92 zł – w przypadku lekkiego stopnia niepełnosprawności.

LIMIT KOSZTÓW PŁACY

Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć kwoty:

- 90% faktycznie poniesionych kosztów płacy w przypadku pracodawcy;
- 75% faktycznie poniesionych kosztów płacy w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą.

KOSZTY PŁACY

Koszty płacy – to wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

LIMIT WYMIARU CZASU PRACY

W przypadku, gdy osoba niepełnosprawna jest zatrudniona u więcej niż jednego pracodawcy w wymiarze czasu pracy nieprzekraczającym ogółem pełnego wymiaru czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę pracodawcom, u których jest ona zatrudniona, w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby.

TERMINY SKŁADANIA DOKUMENTÓW

Wnioski o dofinansowanie do wynagrodzeń należy złożyć do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą.

DOTACJA NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy może otrzymać ze środków PFRON jednorazową dotację na:

- podjęcie działalności gospodarczej,
- podjęcie działalności rolniczej,
- wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Maksymalna kwota to piętnastokrotność przeciętnego wynagrodzenia.

REFUNDACJA SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą może ubiegać się o refundację obowiązkowych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe – pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

Od 1 czerwca 2011 r. wielkość refundacji uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności:

- Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności otrzymują 100% składki emerytalnej i rentowej zapłaconej w ZUS.
- Osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności otrzymują 60% składki emerytalnej i rentowej zapłaconej w ZUS.
- Osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności otrzymują 30% składki emerytalnej i rentowej zapłaconej w ZUS.

Wnioski o refundację składek na ubezpieczenie społeczne należy złożyć do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą.

PFRON refunduje także niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek na niepełnosprawnego domownika składki na ubezpieczenia społeczne rolników: wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe.

Wnioski o refundację składek na ubezpieczenie społeczne niepełnosprawnych rolników i domowników należy złożyć do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym terminowo dokonał zapłaty składek za dany kwartał.

ZMIANY W 2012 ROKU

Począwszy od wniosków za miesiąc styczeń 2012 r. miesięczne dofinansowanie będzie przysługiwać w kwocie:

- 170% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 125% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 50% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Począwszy od wniosków za miesiąc lipiec 2012 r. miesięczne dofinansowanie będzie przysługiwać w kwocie:

- 180% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 115% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 45% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

W roku 2012 przez najniższe wynagrodzenie rozumie się minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu 2009 r., tj. 1.276,00 zł.

ZMIANY W 2013 ROKU

Począwszy od wniosków za miesiąc styczeń 2013 r. miesięczne dofinansowania będzie przysługiwać w kwocie:

- 180% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 100% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 40% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Więcej na stronie: www.pfron.org.pl.

13.2. UPRAWNIENIA PRACOWNICZE

Każdy pracujący niepełnosprawny ma dokładnie takie same prawa pracownicze jak inne osoby zatrudnione. Ma prawo do korzystania ze szkoleń, które przysługują innym pracownikom, prawo do awansu, równego traktowania itp. Poza tym posiada również szereg udogodnień, takich jak:

- 7-godzinny dzień pracy i 35 godzinny tydzień pracy w przypadku posiadania znacznego bądź umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (Uwaga! Od 1.01.2012 r., aby zachować prawo do krótszego czasu pracy, osoba ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności będzie musiała przedstawić zaświadczenie od lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne lub sprawującego opiekę nad osobą niepełnosprawną o celowości stosowania skróconego czasu pracy).
- Zakaz pracy w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych. Chyba że dotyczy to osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz gdy lekarz (np. sprawujący opiekę nad daną osobą) wyrazi zgodę na zmianę godzin pracy. Koszty badań wykonuje się na wniosek osoby zatrudnionej, a obciążają one pracodawcę.
- Każdy niepełnosprawny ma prawo do dodatkowej 15-minutowej przerwy na gimnastykę lub odpoczynek wliczony do czasu pracy.
- Osobom o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia do jednego z tych stopni dodatkowy urlop w wymiarze 10 dni roboczych (nie wliczamy do urlopu, niedziel i świąt), jeśli ilość przysługującego urlopu wypoczynkowego nie przekracza 26 dni.

Ponadto osobom o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje zwolnienie z pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

- w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym (raz w roku) – w wymiarze do 21 dni roboczych. Zwolnienie uzyskamy na podstawie wniosku lekarza o skierowanie na turnus rehabilitacyjny, określającego rodzaj turnusu i czas trwania.
- w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających oraz w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeśli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

UWAGA

Łączny wymiar urlopu dodatkowego w wymiarze 10 dni i zwolnienia z pracy w celu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Korzystanie przez osoby niepełnosprawne z uprawnień przysługujących im w zakresie czasu pracy nie powoduje żadnych negatywnych konsekwencji finansowych dla zainteresowanych. Stosowanie obniżonych norm czasu pracy nie wpływa na wysokość wynagrodzenia wypłacanego niepełnosprawnym w stałej miesięcznej wysokości.

Gdy podejrzewasz, że twoje prawa pracownicze są łamane, zgłoś się do Państwowej Inspekcji Pracy w Poznaniu:

ul. Św. Marcin 46/50, 61-807 Poznań; tel.: 61 85 99 000; faks: 61 85 99 003;
kancelaria@poznan.oip.pl

13.3. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIWEJ

13.3.1. WARSZTATY I ICH CELE

Warsztat jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

CELEM WARSZTATU JEST

- aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych;
- stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności

oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

13.3.2. UCZESTNICY WARSZTATÓW

Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające w swoim orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Zgłoszenia osób niepełnosprawnych, które chcą uczestniczyć w warsztacie, przyjmuje i zatwierdza jednostka zamierzająca utworzyć warsztat lub jednostka prowadząca warsztat.

13.3.3. ZASADY FUNKCJONOWANIA WARSZTATU

Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

W warsztacie działa rada programowa, która dokonuje okresowej oraz, nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

- podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów dopuszczających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie,
- przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy albo ze względu na okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia lub okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

13.3.4. ZASADY FINANSOWANIA WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Koszty utworzenia, działalności oraz wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków PFRON, ze środków samorządu terytorialnego lub z innych źródeł. Zasada współfinansowania oznacza solidarne ponoszenie kosztów tworzenia i działania warsztatów przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego oraz Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r., DzU nr 123, poz. 776 z późn. zm.); Ustawa zmieniająca ustawę o rehabi-

litacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawę o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 21 stycznia 2005 r., DzU nr 44, poz. 422; Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej z dnia 25 marca 2004 r., DzU nr 63, poz. 587.

13.4. ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Zakład aktywizacji zawodowej tworzy się celem zatrudnienia osób niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności, umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, a także przygotowania ich poprzez rehabilitację zawodową i społeczną do życia w otwartym środowisku oraz pomocy w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości. Co najmniej 70% ogółu osób zatrudnionych w tej jednostce stanowią osoby niepełnosprawne.

Stosunek liczbowy osób niepełnosprawnych o znacznym stopniu niepełnosprawności do innych pracowników zatrudnionych w zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy wynosi:

- 2,5 do 1, jeżeli zakład prowadzi działalność wytwórczą,
- 3,0 do 1, jeżeli zakład prowadzi działalność usługową,
- 2,75 do 1, jeżeli zakład prowadzi działalność wytwórczą i usługową.

ZAZ-y zajmują się praktycznie wszystkim, nie mogą prowadzić jedynie działalności polegającej na wytwarzaniu: wyrobów przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5% oraz wyrobów ze stali szlachetnych albo z udziałem tych metali; lub handlu tymi wyrobami.

Zakład aktywizacji zawodowej może prowadzić: powiat, gmina oraz fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Według badań PFRON w 2004 r. w zakładach aktywizacji zawodowej pracowało najwięcej osób z upośledzeniem umysłowym – ok. 27%, ze schorzeniami narządu ruchu i kręgosłupa – 16%, z chorobami psychicznymi i nerwowymi – 15,3%, ze schorzeniami narządu wzroku – prawie 15%, tyleż samo ze schorzeniami neurologicznymi. Natomiast ze schorzeniami narządu słuchu i mowy tylko 2,3%. Pracownicy ZAZ-ów to najczęściej osoby słabo wykwalifikowane. Wykształcenie podstawowe ma 31,6% pracowników, niepełne podstawowe – 6,5%, zasadnicze zawodowe – 32,1%, średnie ogólnokształcące i pomaturalne zawodowe – 18,8%, a wyższe 3,7%.

W Polsce funkcjonuje obecnie 51 ZAZ-ów, z czego aż 9 w Wielkopolsce.

PODSTAWA PRAWNA

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (DzU z 2007 r., nr 242, poz. 1776).

WYKAZ ZAKŁADÓW AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ W WIELKOPOLSCE

- **Zakład Aktywności Zawodowej „Niezapominajka” w Gołaszewie**
62-291 Gołaszewo 26a; tel.: 61 427 87 89
zazgolaszewo@wp.eu; www.zazgolaszewo.wagrowiec.pl
Usługi: montaż lamp elektronicznych, pakowanie produktów, transport związany z usługą, odśnieżanie ciągów pieszych, haft komputerowy, porządkowanie i zagospodarowywanie terenów zielonych, szycie toreb, pościeli, obrusów na wymiar, pieluch tetrowych, koszulek, niszczenie dokumentów
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Leonowie**
Leonów 18, 63-810 Borek Wielkopolski; tel.: 65 571 10 20; zaz@borekwlp.pl
Usługi: pralnicze, reklamowo-poligraficzne
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Posadzie**
Posada, ul. Żeromskiego 13, 62-530 Kazimierz Biskupi; tel.: 63 244 70 12
Usługi: catering, organizacja szkoleń i konferencji, usługi reklamowo-poligraficzne, usługi krawieckie, sprzątanie w budynkach publicznych oraz prywatnych, pielęgnacja terenów zielonych, wyrób pamiętek regionalnych, dekoracji i kartek okolicznościowych
- **Zakład Aktywności Zawodowej „Promyk” w Żerkowie**
ul. Jarocińska 35a, 63-210 Żerków; tel.: 62 740 20 50
biuro@zaz-promyk.pl; www.zaz-promyk.pl
Usługi: niszczenie dokumentów, poligrafia, introligatorstwo, pralnia, rękodzieło, wypożyczenie sprzętu turystycznego, utrzymanie zieleni (przycinanie żywopłotów, koszenie trawników, w tym dużych powierzchni, np. boisk), sadzenie kwiatów, krzewów, zakładanie rabat i kwietników oraz prace pielęgnacyjne, montaż sprzętów
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Słupcy**
Stefana Batorego 1, 62-400 Słupca
Sekretariat, Dyrektor – tel.: 63 213 12 10; biuro@zazslupca.com.pl
Handel i Marketing – tel.: 697 092 832; marketing@zazslupca.com.pl
Usługi: gastronomia, montaż (elementy metalowe i z tworzyw sztucznych), nadruki (gadżety i artykuły reklamowe), kowalstwo artystyczne i metaloplastyka
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Pile**
ul. Węglowa 9, 64-920 Piła; tel.: 67 214 43 40; administracja@zaz.pila.pl; www.zaz.pila.pl
Usługi: krawiectwo, hafciarstwo maszynowe, sprzątanie i konserwacja terenów zielonych, sprzątanie terenów z psich odchodów, sprzątanie budynków, montaż sprzętu, „zarabianie kabli elektrycznych”, konfekcjonowanie i pakowanie artykułów, składanie zestawów promocyjnych, etykietowanie artykułów i naklejanie kodów i hologramów, foliowanie produktów, introligatorstwo z materiałów powierzchniowych
- **Zakład Aktywności Zawodowej „Swoboda”**
Swoboda 1, 62-850 Lisków; tel.: 62 763 40 33; zazswoboda@op.pl; www.liskow.pl (zakładka „jednostki organizacyjne”, ZAZ „Swoboda”)
Usługi: ogrodnicze w terenie (prace naziemne, rozmieszczanie i montaż małej architektury, sadzenie roślin i trawników, kwiatów i krzewów ozdobnych, zakładanie zieleni), utrzymanie i pielęgnacja terenów zieleni, montażowe (ogrodzenia), porządkowe, transportowe

- **Zakład Aktywności Zawodowej w Książenicach**
ul. Wiejska 34, 63-520 Książenice; tel.: 62 730 58 44
zaz-ksiazenice@neostrada.pl; www.zaz-ksiazenice.pl
Usługi: pralnia i magiel, krawiectwo, montaż i konfekcjonowanie, pakowanie materiałów, porządkowanie terenu
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Koźminie Wielkopolskim**
ul. Borecka 25, 63-720 Koźmin Wlkp.; tel.: 62 721 91 36; zaz_kozminwlp@tlen.pl
Usługi: poligrafia, porządkowanie i utrzymanie terenów zielonych, rękodzieło artystyczne, montaż reklam wolnostojących, dorabianie kluczy, oprawa obrazów

13.5. ZAKŁADY PRACY CHRONIONEJ

13.5.1. STATUS ZAKŁADU PRACY CHRONIONEJ

Status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej uzyskuje pracodawca prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy, zatrudniający nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar pracy i osiągający przez co najmniej 6 miesięcy wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, jeżeli wskaźnik zatrudnienia wynosi:

- co najmniej 40%, a w tym co najmniej 10% ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego bądź umiarkowanego stopnia niepełnosprawności lub
- co najmniej 30% niewidomych albo psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego bądź umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Pamiętać należy, że obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład, poza spełnianiem przepisów i zasad bhp, powinny szczególnie uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniać wymagania dostępności do nich. Pracownicy muszą mieć zapewnioną doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

13.5.2. ULGI I PRZYWILEJE

Zakłady pracy chronionej ze względu na swą specyficzną rolę na rynku pracy mogą liczyć na wiele ulg i przywilejów.

- Prowadzący zakład pracy chronionej jest zwolniony:
 - z podatków (nie dotyczy: podatku od gier, VAT, akcyzy, cła, podatku dochodowego i od środków transportowych), z tym że:
 - z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego zwolniony jest na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
 - z podatku od czynności cywilnoprawnych – jeżeli czynność przez niego dokonana pozostaje w bezpośrednim związku z prowadzeniem zakładu,

- opłat, z wyjątkiem opłaty skarbowej.
- Pomoc ze środków PFRON:
 - dofinansowanie w wysokości do 50% oprocentowania zaciągniętych kredytów bankowych, pod warunkiem wykorzystania tych kredytów na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych,
 - zwrot kosztów za szkolenie zatrudnionych osób niepełnosprawnych w związku z koniecznością zmiany profilu produkcji,
 - jednorazową pożyczkę w celu ochrony istniejących w zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych,
 - dofinansowanie lub refundację wynagrodzeń osób niepełnosprawnych, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, epilepsję oraz pracowników niewidomych – w wysokości 75% najniższego wynagrodzenia,
 - dofinansowanie w związku z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych w przypadku braku podstaw do zwrotu VAT lub gdy jest on niższy o 90% od wynikającego z wyliczenia dokonanego na podstawie odrębnych przepisów.

13.5.3. ZAKŁADOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Pracodawcy są zobowiązani do tworzenia i prowadzenia zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (ZFRON). Środki funduszu są przeznaczone na rehabilitację zawodową i społeczną zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

WYKAZ ZAKŁADÓW PRACY CHRONIONEJ W WIELKOPOLSCE

- www.panoramafirm.pl/zaklad_pracy_chronionej/wielkopolskie
- www.poznan.uw.gov.pl/web/bip/rejestry – stan na 16 listopada 2011 r.

13.6. POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. Czarneckiego 9, 61-538 Poznań; tel.: 61 833 33 21; www.pup.poznan.pl

13.6.1. OFERTA POWIATOWEGO URZĘDU PRACY

- poradnictwo zawodowe,
- rozmaite szkolenia,
- pożyczka szkoleniowa,
- zajęcia Klubu Pracy,
- punkt doradztwa i informacji zawodowej.

Wszystkie usługi są bezpłatne. Aby z nich skorzystać, należy wpiery zarejestrować się w Urzędzie. Jak to zrobić?

13.6.2. REJESTRACJA W PUP

Jeśli pobierasz rentę płatną, możesz zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy. W tym celu potrzebne są następujące dokumenty:

- dowód osobisty lub inny dokument tożsamości ze zdjęciem,
- numer NIP,
- oryginał orzeczenia o przyznanej grupie inwalidzkiej,
- oryginał świadectwa ukończenia szkoły,
- oryginał świadectwa ukończenia kursów,
- oryginał ostatniego świadectwa pracy,
- oryginał dokumentu potwierdzającego przyznanie renty,
- orzeczenie KIZ o niepełnosprawności (wydane przed 1 września 1997 r.) – także z wpisem „żadna praca” lub:
- orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy, także z orzeczoną „całkowitą niezdolnością do pracy oraz z niezdolnością do samodzielnej egzystencji” (wydane po 1 września 1997 r.).

Osobie poszukującej pracy nie przysługuje prawo do zasiłku dla bezrobotnych, jednakże może ona korzystać z pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego i szkoleń.

Jeśli nie posiadasz prawa do renty, a jesteś osobą niepełnosprawną – możesz zarejestrować się jako osoba bezrobotna. W tym przypadku musisz mieć następujące dokumenty:

- dowód osobisty lub zaświadczenie o jego wyrobieniu wraz z innym dokumentem tożsamości,
- czytelnie wypełnioną kartę rejestracyjną (do pobrania na miejscu),
- legitymację ubezpieczeniową pracowniczą,
- świadectwo ukończenia szkoły lub dyplom (oryginał),
- zaświadczenie o wypłacanych zasiłkach chorobowych, macierzyńskich lub świadczeniach rehabilitacyjnych po ustaniu zatrudnienia wraz z kwotą podstawy do tych zasiłków; zaświadczenie ZUS o okresie wypłacanej renty lub wszystkie decyzje o przyznaniu renty,
- zaświadczenia o miesięcznych dochodach brutto z tytułu zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu,
- numer NIP,
- książeczkę wojskową (dla osób po służbie wojskowej),
- oryginały wszystkich świadectw pracy,
- osoby prowadzące działalność gospodarczą muszą przedłożyć decyzję administracyjną o jej wyrejestrowaniu lub potwierdzenie tego faktu w dowodzie osobistym przez Urząd Miejski oraz zaświadczenie z ZUS-u o okresach opłacanych składek,
- zaświadczenie o pracy na umowę-zlecenie (razem z ubruttowionymi dochodami za każdy miesiąc pracy oraz informacją o składkach na ZUS i Fundusz Pracy),
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

UWAGA

Należy pamiętać, że wyżej wymienione dokumenty powinno się traktować jako podstawowe, w szczególnych przypadkach wymagane są dokumenty uzupełniające.

W Powiatowym Urzędzie Pracy nie ma osobnej rejestracji dla osób niepełnosprawnych. Jeśli chcemy zarejestrować się jako osoba poszukująca pracy lub bezrobotna, musimy udać się do

rejestracji ogólnej. Natomiast pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych znajduje się w pokoju nr 102 na I piętrze.

13.6.3. PORADNICTWO ZAWODOWE

W ramach pośrednictwa zawodowego można skorzystać z informacji o zawodach i rynku pracy, możliwościach szkolenia etc. Specjaliści udzielą porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, a na podstawie badań psychologicznych wydadzą opinię o przydatności do pracy lub szkolenia.

Do doradcy zawodowego można zgłosić się osobiście w punkcie doradztwa i informacji zawodowej (pawilon obok budynku głównego, pokój nr 02) oraz telefonicznie pod nr tel. 61 834 56 68.

13.6.4. SZKOLENIA PUP

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać ze wszystkich szkoleń organizowanych przez Urząd – aktualną informację na ten temat można uzyskać na stronach urzędu bądź u pośrednika pracy w pokoju branżowym lub pracownika ds. szkoleń – pokoje nr 1-4 w pawilonie obok budynku głównego. Można również zadzwonić pod nr tel.: 61 834 57 05. Jeżeli zostaniemy skierowani na szkolenie, to jego koszty w całości sfinansuje Urząd, dodatkowo w okresie trwania szkolenia osoba otrzyma dodatek szkoleniowy, a osoby do 25. roku życia – stypendium.

13.6.5. POŻYCZKA SZKOLENIOWA

Pożyczkę możemy uzyskać w przypadku, gdy mamy możliwość podjęcia pracy wymagającej szczególnych kwalifikacji. Urząd może wówczas na nasz wniosek udzielić pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości czterokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Pożyczka nie jest oprocentowana, a okres jej spłaty może wynosić do 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.

Więcej informacji udzieli pracownik ds. szkoleń w pawilonie obok urzędu – pokoje nr 3 i 4.

13.6.6. KLUB PRACY

Klub Pracy to propozycja dla tych, którzy chcą aktywnie i samodzielnie poszukiwać zatrudnienia. Zajęcia prowadzone są pod kierunkiem lidera, w grupach liczących 10-15 osób. Program obejmuje 15 spotkań w okresie 3 tygodni. Na spotkaniach uczy się pisania CV i listów motywacyjnych, prowadzenia rozmowy z pracodawcą, skutecznych sposobów poszukiwania pracy etc.

Jeśli chcesz być uczestnikiem Klubu – zgłoś się do swojego pośrednika pracy lub doradcy zawodowego.

Więcej informacji pod nr tel.: 61 834 56 72, 61 834 56 68.

13.6.7. PRAWO DO ZASIŁKU

Zasiłek przysługuje bezrobotnemu, jeżeli w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień rejestracji, łącznie przez okres co najmniej 365 dni:

- był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie równej co najmniej minimalnemu wynagrodzeniu (z wyjątkiem okresów urlopów bezpłatnych trwających łącznie powyżej 30 dni);
- wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia, jeżeli podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota równa co najmniej minimalnemu wynagrodzeniu;
- opłacał składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy, wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielczych kółkach rolniczych, jeżeli podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy wynosiła co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia;
- wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub kary pozbawienia wolności i osiągał wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Ponadto do 365 dni dających uprawnienia zasiłkowe zalicza się okresy:

- urlopu wychowawczego;
- pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, świadczenia rehabilitacyjnego oraz zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego, jeżeli podstawą wymiaru tych świadczeń stanowiła kwota równa co najmniej najniższemu wynagrodzeniu;
- opłacał składkę na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego;
- wykonywał pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia.

Zasiłek przysługuje za każdy dzień kalendarzowy po 7 dniach od dnia rejestracji. Inne zasady przyznawania zasiłku dotyczą:

- osób, które w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem rozwiązały umowę za wypowiedzeniem lub na mocy porozumienia stron – zasiłek przysługuje im po okresie 90 dni od daty zarejestrowania na okres skrócony o 90 dni;
- osób, z którymi w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem rozwiązano stosunek pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika – zasiłek przysługuje im po okresie 180 dni od daty zarejestrowania na okres skrócony o 180 dni.

Okres pobierania zasiłku na obszarze działania Urzędu wynosi 6 miesięcy, a dla osób, które ukończyły 50 lat i posiadają 20-letni okres uprawniający do zasiłku wynosi 12 miesięcy.

W przypadku urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu okres ten ulega przedłużeniu o okres, przez który przysługiwałyby jej zgodnie z odrębnymi przepisami zasiłek macierzyński.

Bezrobotny, który ma na utrzymaniu co najmniej 1 dziecko w wieku do 15 lat, a jego małżonek jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania, ma prawo pobierać zasiłek przez okres 18 miesięcy. Powyższy przepis dotyczy małżonków, którym okres pobierania zasiłku pokrywał się.

UWAGA

W przypadku podjęcia pracy, innego zatrudnienia lub osiągnięcia przychodów powyżej połowy minimalnego wynagrodzenia z innego tytułu niż praca (wynajem, sprzedaż akcji itp.) przez okres krótszy niż 365 dni, do ponownej rejestracji należy zgłosić się w ciągu 14 dni od daty ustania zatrudnienia lub osiągnięcia dochodów. Wówczas następuje uzupełnienie uprawnień statusu bezrobotnego.

W przypadku zmiany (przez bezrobotnego pobierającego zasiłek) miejsca zamieszkania skutkującej zmianą właściwości powiatowego urzędu pracy bezrobotny jest obowiązany powiadomić o tym fakcie urząd pracy, w którym jest zarejestrowany oraz stawić się w powiatowym urzędzie pracy właściwym dla nowego miejsca zamieszkania w terminie 14 dni od dnia zmiany miejsca zameldowania.

13.6.8. UTRATA ZASIŁKU DLA BEZROBOTNYCH

Utrata zasiłku dla bezrobotnych następuje w przypadkach:

- przebywania w sytuacji braku gotowości do podjęcia pracy w okresie krótszym niż 30 dni (np. wyjazd zagranicę, wczasy), pod warunkiem wcześniejszego powiadomienia o tym fakcie Urzędu;
- otrzymania odszkodowania za skrócenie okresu wypowiedzenia umowy o pracę na okres, za który wypłacono odszkodowanie.

Wysokość zasiłku zależy od udokumentowanego stażu pracy i wynosi:

- 80% zasiłku podstawowego przy stażu do 5 lat;
- 100% zasiłku podstawowego przy stażu od 5 do 20 lat;
- 120% zasiłku podstawowego przy stażu powyżej 20 lat.

Wpłaty wykonywane są na zasadzie refundacji, tzn. w następnym miesiącu za okresy miesięcy kalendarzowych.

13.6.9. UTRATA STATUSU BEZROBOTNEGO

Zgodnie z art. 33 ust. 4 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotny traci status, gdy:

- złożył wniosek o pozbawienie statusu bezrobotnego;
- odmówił bez uzasadnionej przyczyny podjęcia odpowiedniej pracy, pracy interwencyjnej lub robót publicznych, udziału w szkoleniu, stażu, przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy – utrata następuje na okres 90 dni;
- odmówił poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, mającym na celu ustalenie zdolności do pracy – utrata następuje na okres 3 miesięcy;
- nie zgłosił się na wyznaczony termin wizyty i w ciągu 7 dni nie przedstawił usprawiedliwienia na tę okoliczność – utrata następuje na okres 3 miesięcy;
- podejmie pracę w ramach stosunku pracy, umowy-zlecenia, o dzieło, umowy agencyjnej, pracy nakładczej;
- podejmie pozarolniczą działalność gospodarczą;
- przestanie spełniać warunki statusu bezrobotnego, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 2 przywołanej wyżej ustawy;
- z własnej winy przerwał staż, szkolenie lub przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – utrata następuje na okres 90 dni;
- otrzymał pożyczkę z Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych lub instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności pozarolniczej lub otrzymał jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt. 2 ustawy.

13.7. ODDZIAŁ INTEGRACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Oddział Integracji Osób Niepełnosprawnych działa w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania. Realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej przypisane samorządom powiatowym na podstawie Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (DzU nr 123, poz. 776, z późn. zm.). Zadania ustawowe wykonuje przy pomocy środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Swoją działalność kieruje do pracodawców osób niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnych.

13.7.1. ZWROTY KOSZTÓW DLA PRACODAWCÓW

Pracodawcy mogą w Oddziale Aktywizacji uzyskać:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot kosztów wynagrodzeń zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
- zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy,
- zwrot kosztów szkoleń niepełnosprawnych pracowników.

13.7.2. DOFINANSOWANIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osobom niepełnosprawnym Oddział Aktywizacji proponuje:

- Udzielanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej

Osoba niepełnosprawna może otrzymać jednorazowo środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą (prezydentem miasta), nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała innych środków publicznych na ten cel.

Osoba zainteresowana powinna posiadać:

- aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- zameldowanie w Poznaniu,
- zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy,
- Wsparcie dla prowadzących działalność gospodarczą

Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać ze środków Funduszu dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:

- nie korzystała z pożyczki z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej oraz z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- pożyczka została spłacona lub w całości umorzona.

Oddział Integracji Osób Niepełnosprawnych

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Oddział Zdrowia Publicznego; ul. 3 Maja 46, IV piętro, pok. 411, 61-728 Poznań; tel.: 61 87 85 822

13.8. LISTA PLACÓWEK DORADZTWA ZAWODOWEGO I INSTYTUCJI RYNKU PRACY

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

ul. Kościelna 37, 60-537 Poznań; tel.: 61 846 38 19; faks: 61 846 38 20; wup@wup.poznan.pl; www.wup.poznan.pl; rejestr placówek szkoleniowych: ris.praca.gov.pl:8090/ris/

OCHOTNICZE HUFCE PRACY

- **Młodzieżowe Biuro Pracy OHP Poznań (CEiPM Poznań)**
ul. 28 Czerwca 1956 nr 211, 61-485 Poznań; tel.: 61 831 24 32; faks: 61 831 24 85
mbp-poznan@tlen.pl; www.mbp.ohp.pl
- **Młodzieżowe Biuro Pracy Kalisz (CEiPM Kalisz)**
ul. Skalmierzycka 10, 62-800 Kalisz; tel./faks: 62 502 38 33
- **Młodzieżowe Biuro Pracy Konin (CEiPM Konin)**
ul. 3 Maja 62a, 62-500 Konin; tel.: 63-242-85-82, faks: 63-242-85-82

- **Młodzieżowe Biuro Pracy Leszno (CEiPM Leszno)**
ul. B. Chrobrego 20, 64-100 Leszno; tel.: 65 529 41 49, 65 529 41 79; faks: 65 529 41 49
- **Młodzieżowe Biuro Pracy Filia w Kościanie (CEiPM Leszno)**
ul. Dworcowa 2, 64-000 Kościan; tel.: 65 512 64 83
- **Młodzieżowe Biuro Pracy Piła (CEiPM Piła)**
ul 14 Lutego 20, 64-920 Piła; tel.: 67 211 07 14; faks: 67 211 07 10
- **Wielkopolscy Doradcy Kariery „WiDoK”**
tel.: 603 782 713; kontakt@widok.org; www.widok.org
- **Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych – Oddział Wielkopolski**
ul. Wiankowa 3, 61-131 Poznań; tel.: 61 875 09 56; faks: 61 875 26 92, nr wewn. 44
biuro@poznan.popon.pl; www.popon.pl
- **Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych**
ul. Hetmańska 56, 60-219 Poznań; tel.: 61 650 01 27; www.wifoon.pl, biuro@wifoon.pl
- **Poznańskie Centrum Wspierania Rozwoju Zawodowego Osób Niepełnosprawnych**
www.poznanskiecentrum.org
- **Stowarzyszenie Na Tak – Agencja Zatrudnienia Wspomaganego „BIZON”**
ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań; tel.: 61 853 17 11; faks: 061 853 17 71
bizon@pion.pl; www.bizon.pion.pl
- **Eko Salus**
ul. Hłakowiczówny 4/4a, 60-789 Poznań; tel.: 61 843 22 10; tel./faks: 61 843 22 11
biuro@ekosalus.pl
- **Fundacja Aktywnej Rehabilitacji – Biuro FAR – województwo wielkopolskie**
ul. Szamarzewskiego 78/82 lok. 71, 60-569 Poznań; tel./faks: 61 852 24 56
biuro.wielkopolskie@far.org.pl
- **Fundacja Polskich Kawalerów Maltańskich „POMOC MALTAŃSKA” – oddział w Poznaniu**
ul. Słowackiego 42/1, 60-825 Poznań; tel.: 61 841 14 25, 61 852 32 06; tel. kom.: 693 979 725
- **Poznański Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości**
ul. Klasztorna 16, 61-772 Poznań; tel.: 61 853 22 04; tel./faks: 61 853 21 86
info@powp.poznan.pl; www.wup.poznan.pl/att/informatory/informator_o_instytucjach_pozarządowych_2011.pdf

CIEKAWE STRONY WWW

- **www.rops-wielkopolska.poznan.pl**
strona internetowa Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu
- **www.alzheimer.pl**
polska strona o chorobie Alzheimerera
- **www.gen.org.pl**
portal poświęcony osobom z rzadkimi zespołami chromosomowymi, opisom rzadkich zespołów, wspomaganie rozwoju, leczenia i rehabilitacji
- **www.mopr.poznan.pl**
strona Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
- **www.mpips.gov.pl**
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- **www.ngo.pl**
bank informacji o organizacjach pozarządowych i ogólnie tematyce trzeciego sektora
- **www.niepelnosprawni.pl**
ogólnopolski portal dla niepełnosprawnych działający przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Integracji; mnóstwo informacji, porad, aktualności
- **www.onsi.pl**
serwis niesłyszących internautów
- **www.pfron.org.pl**
serwis Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- **www.pion.pl**
Portal Informacyjny Osób Niepełnosprawnych województwa wielkopolskiego (nazwa wyjaśnia wszystko, na stronie znajduje się również forum dyskusyjne)
- **www.uniwersytetydlawszystkich.pl**
strona poświęcona niepełnosprawnym studentom; informacje i programy skierowane do studiujących niepełnosprawnych, ale także do pracowników uczelni
- **www.wifoon.pl**
strona Wielkopolskiego Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych, największej w województwie organizacji parasolowej

**WIELKOPOLSKIE FORUM
ORGANIZACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

ul. Hetmańska 56, 60-219 Poznań

e-mail: biuro@wifoon.pl

www.wifoon.pl

